

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2024/25: MJU7

Jakt och viltvård

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om en översyn av jaktlagstiftning och jakttider, en viltmyndighet, blyammunition, jakt- och viltvårdsuppgiften, vilt- och klövviltsförvaltning, älgförvaltning, vildsvinsförvaltning, skarvförvaltning, jakt på säl, jakt på rovdjur m.m.

I betänkandet finns 24 reservationer (S, SD, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet8

 Ärendet och dess beredning.....8

Utskottets överväganden.....9

 Regeländringar och organisering av jaktfrågor9

 Jaktmetoder16

 Förvaltning av vilt24

 Förvaltning av fåglar och säl42

 Förvaltning av rovdjur58

 Övriga jakt- och viltvårdsfrågor75

Reservationer78

 1. Översyn av jaktlagstiftningen, punkt 1 (S)78

 2. Översyn av jaktlagstiftningen, punkt 1 (C).....78

 3. Översyn av jakttider, punkt 2 (SD).....79

 4. Jaktmedel och jaktformer, punkt 4 (MP)79

 5. Blyammunition, punkt 5 (SD)81

 6. Jakt- och viltvårdsuppdraget, punkt 6 (SD).....81

 7. Viltförvaltningsdelegationerna, punkt 7 (SD).....82

 8. Vilt- och klövviltsförvaltning, punkt 8 (S)83

 9. Vilt- och klövviltsförvaltning, punkt 8 (MP).....83

 10. Älgförvaltning, punkt 9 (S)85

 11. Älgförvaltning, punkt 9 (SD).....85

 12. Vildsvinsförvaltning, punkt 10 (S)86

 13. Regler för utfodring av vilt, punkt 11 (SD)86

 14. Skarvförvaltning, punkt 12 (S)87

 15. Skarvförvaltning, punkt 12 (SD)88

 16. Skarvförvaltning, punkt 12 (C).....89

 17. Jakt på gås, trana, korp och svan, punkt 13 (SD).....90

 18. Jakt på säl, punkt 14 (SD).....90

 19. Jakt på säl, punkt 14 (C)91

 20. Jakt på säl, punkt 14 (MP)92

 21. Förebyggande arbete och ersättning för rovdjursskador, punkt 15 (MP)92

 22. Jakt på rovdjur, punkt 16 (S)93

 23. Jakt på rovdjur, punkt 16 (SD)94

 24. Jakt och renskötsel, punkt 17 (SD)95

Bilaga

Förteckning över behandlade förslag.....97

 Motioner från allmänna motionstiden 2024/2597

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeländringar och organisering av jaktfrågor

1. Översyn av jaktlagstiftningen

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 1,

2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 35 och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 61.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (C)

2. Översyn av jakttider

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:380 av Magnus Persson (SD),

2024/25:381 av Magnus Persson (SD),

2024/25:732 av Helén Pettersson (S),

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 13 i denna del och 14 samt

2024/25:1611 av Anne-Li Sjölund och Helena Lindahl (båda C).

Reservation 3 (SD)

3. Viltmyndighet

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1014 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3 i denna del,

2024/25:1300 av Runar Filper (SD),

2024/25:1995 av Erik Ottoson (M) yrkande 1 och

2024/25:2828 av Sten Bergheden (M).

Jaktmetoder

4. Jaktmedel och jaktformer

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:67 av Johnny Svedin (SD) yrkandena 1 och 2,

2024/25:812 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkandena 1–3,

2024/25:1997 av Erik Ottoson (M) yrkande 2,

2024/25:2916 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1–3 och

2024/25:3045 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 4 (MP)

5. Blyammunition

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 31 och 32,

2024/25:2816 av Sten Bergheden (M) och

2024/25:2930 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M).

Reservation 5 (SD)

Förvaltning av vilt

6. Jakt- och viltvårdsuppdraget

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 19 och

2024/25:2809 av Sten Bergheden (M).

Reservation 6 (SD)

7. Viltförvaltningsdelegationerna

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1014 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3 i denna del,

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 7 och 8
samt

2024/25:2027 av Mats Green (M).

Reservation 7 (SD)

8. Vilt- och klövviltsförvaltning

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 10 och 11,

2024/25:3045 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 59.

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (MP)

9. Älgförvaltning

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:461 av Isak From (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:495 av Mikael Larsson (C),

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 9,

2024/25:1565 av Daniel Bäckström (C),

2024/25:2610 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M) och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 60.

Reservation 10 (S)

Reservation 11 (SD)

10. Vildsvinsförvaltning

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1900 av Anders Ådahl (C),

2024/25:2231 av Johanna Rantsi (M) och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 65.

Reservation 12 (S)

11. Regler för utfodring av vilt

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 2 och

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 24.

Reservation 13 (SD)

Förvaltning av fåglar och säl

12. Skarvförvaltning

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:191 av Jonas Andersson (SD),

2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 3,

2024/25:704 av Daniel Persson (SD),

2024/25:1305 av Runar Filper (SD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 15, 16, 19 och 20,

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 16,

2024/25:2043 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M),

2024/25:2252 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:2267 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S) yrkande 1,

2024/25:2398 av Viktor Wärnick (M),

2024/25:2469 av Anne-Li Sjölund m.fl. (C),

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del,

2024/25:2912 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M),

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 67 och

2024/25:3154 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 14 (S)

Reservation 15 (SD)

Reservation 16 (C)

13. Jakt på gås, trana, korp och svan

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:511 av Josef Fransson (SD),

2024/25:681 av Eric Palmqvist (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 12 och 13 i denna del.

Reservation 17 (SD)

14. Jakt på säl

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:1040 av Roland Utbult (KD),

2024/25:1304 av Runar Filper (SD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 21 och 23,

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 17 och 18,

2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S) yrkande 2,
2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del,
2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 och
2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 95.

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (C)

Reservation 20 (MP)

Förvaltning av rovdjur

15. Förebyggande arbete och ersättning för rovdjursskador

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:198 av Dan Hovskär (KD),

2024/25:216 av Joar Forssell och Lina Nordquist (båda L) yrkandena 1 och 2,

2024/25:465 av Isak From (S) yrkandena 1 och 3,

2024/25:1014 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 1,

2024/25:1591 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkandena 1–4,

2024/25:1808 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) och

2024/25:3071 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkandena 44 och 45.

Reservation 21 (MP)

16. Jakt på rovdjur

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:218 av Joar Forssell och Lina Nordquist (båda L),

2024/25:384 av Magnus Persson (SD),

2024/25:1036 av Mathias Bengtsson (KD),

2024/25:1037 av Mathias Bengtsson (KD),

2024/25:1038 av Mathias Bengtsson (KD),

2024/25:1087 av Alexandra Anstrell (M),

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 64,

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 6,

2024/25:1566 av Daniel Bäckström (C) yrkande 1,

2024/25:1615 av Anders Karlsson (C) yrkandena 1 och 2,

2024/25:1979 av Ann-Sofie Alm (M),

2024/25:1994 av Erik Ottoson (M) yrkandena 1–3,

2024/25:2018 av Lars Johnsson m.fl. (M),

2024/25:2082 av Lars Beckman (M),

2024/25:2544 av Marie Nicholson (M),

2024/25:2659 av Sten Bergheden (M),

2024/25:2715 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2024/25:2758 av Sten Bergheden (M),

2024/25:2801 av Sten Bergheden (M) och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 63.

Reservation 22 (S)

*Reservation 23 (SD)***17. Jakt och renskötsel**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:465 av Isak From (S) yrkande 2,

2024/25:724 av Helén Pettersson (S),

2024/25:733 av Helén Pettersson (S),

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 25 och 26,

2024/25:1454 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13 och

2024/25:2117 av Lars Beckman och Crister Carlsson (båda M).

*Reservation 24 (SD)**Övriga jakt- och viltvårdsfrågor***18. Viltvårdsfonden**

Riksdagen avslår motion

2024/25:2655 av Sten Bergheden (M).

19. Ersättning för eftersöksjägare

Riksdagen avslår motion

2024/25:2672 av Ann-Sofie Lifvenhage och Alexandra Anstrell (båda M).

Stockholm den 11 februari 2025

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Emma Nohrén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Nohrén (MP), Kjell-Arne Ottosson (KD), Martin Kinnunen (SD), Anna-Caren Säterberg (S), John Widegren (M), Joakim Järrebring (S), Staffan Eklöf (SD), Malin Larsson (S), Helena Storckenfeldt (M), Mattias Eriksson Falk (SD), Jytte Guteland (S), Marlène Lund Kopparklint (M), Kajsa Fredholm (V), Victoria Tiblom (SD), Elin Nilsson (L), Anders Karlsson (C) och Björn Petersson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 130 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25. Motionsyrkandena handlar bl.a. om en översyn av jaktlagstiftningen och av jakttider, en viltmyndighet, blyammunition, jakt- och viltvårdsuppdraget, viltförvaltningsdelegationerna, vilt- och klövviltsförvaltning, älgförvaltning, vildsvinsförvaltning, skarvförvaltning, jakt på säl, jakt på rovdjur samt jakt och renskötsel.

Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Regeländringar och organisering av jaktfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av jaktlagstiftningen, översyn av jakttider och en viltmyndighet.

Jämför reservation 1 (S), 2 (C) och 3 (SD).

Motionerna

Översyn av jaktlagstiftningen

Enligt kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 61 bör straffen vid medveten överskjutning av vilt skärpas. Enligt motionärerna är medveten överskjutning ett allvarligt hot mot viltbestånden, och i dagsläget är straffen inte tillräckligt avskräckande för att säkerställa att jakten bedrivs enligt lag.

I kommittémotion 2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 35 framhålls att regeringen bör fatta beslut om en moderniserad jaktlagstiftning. Motionärerna anför att den svenska jakt- och viltförvaltningen i dag hämmas av flera regelverk och att regeringen därför behöver agera omgående för att modernisera jaktlagstiftningen.

I motion 2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 1 framhålls behovet av en uppdaterad jaktlagstiftning om förvaltning av viltstammen både när det är många och när det är få individer.

Översyn av jakttider

Enligt kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 13 i denna del bör det införas allmän jakt på morkulla. I yrkande 14 begär motionärerna att få tillbaka den jakttid på morkulla som gällde före EU-inträdet. Enligt motionärerna är morkullejakt vid midsommar en starkt förankrad jakttradition i Sverige. Vidare anför motionärerna att morkullan inte kan anses tillhöra en särskilt skyddsvärd art som kräver extraordinära insatser.

Helén Pettersson (S) anför i motion 2024/25:732 att acceptansen för älgförvaltningen bör värnas och brunstuppehållet bibehållas, med särskilt beaktande av de etiska aspekterna i de delar av landet där älgjakten startar i september. Motionären pekar på att en utökad jakttid på älg har föreslagits, med borttaget s.k. brunstuppehåll. Motionären anser att detta vore fel väg att gå.

Magnus Persson (SD) anför i motion 2024/25:380 att jakttiden på räv bör utökas i berörda län och återgå till de tider som gällde före revideringen under förra mandatperioden. Motionären anser att de reviderade tiderna påverkar det

svenska kulturarvet jakt med drivande hund men också viltvården eftersom räven är en stor predator.

Enligt motion 2024/25:381 av Magnus Persson (SD) bör allmän vårjakt på råbock förbjudas eftersom det redan är ett stort tryck på rådjursstammen.

Motion 2024/25:1611 av Anne-Li Sjölund och Helena Lindahl (båda C) tar upp frågan om att överväga att begränsa jakten på högdräktiga älgkor. Motionärerna anför att det inte är rimligt att älgkor som är högdräktiga ska skjutas eller jagas med löshund.

Viltmyndighet

Ett antal motioner tar upp frågan om att inrätta en viltmyndighet. I motion 2024/25:1300 av Runar Filper (SD) framhålls att regeringen bör se över placering av en ny viltmyndighet i norra Värmland med tanke på det intresse för och den kunskap om jaktfrågor som finns där. Erik Ottoson (M) anför i motion 2024/25:1995 yrkande 1 att regeringen bör överväga att inrätta en ny viltmyndighet med ett samlat ansvar för frågor som rör jakt och viltförvaltning. Enligt motion 2024/25:2828 av Sten Bergheden (M) bör en ny viltmyndighet förläggas till Skaraborgsområdet. Motionären pekar på att det i området finns närhet till naturen och en bred kompetens inom jakt- och naturvårdsfrågor. Även i motion 2024/25:1014 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3 i denna del framhålls behovet av att inrätta en viltmyndighet.

Kompletterande information

Översyn av jaktlagstiftningen

Enligt 52 c § jaktförordningen (1987:905) ska en särskild avgift betalas till länsstyrelsen utöver den ordinarie avgiften för en fälld vuxen älg, om fler älgar fällts än vad som följer av licensen (överskjutning). Den särskilda avgiften uppgår till 7 000 kronor för en vuxen älg och 3 000 kronor för en kalv.

Enligt information från länsstyrelserna ska överskjutning alltid utredas av polis och följande administrativa ordning och regler ska gälla när överskjutning av älg har skett

- Berörd skytt underrättar omgående ansvarig jaktledare.
- Ansvarig jaktledare underrättar omgående polisen. Jaktledaren ska vara polisen behjälplig så långt som möjligt vid granskningen av händelsen.
- Polisen ska om så behövs ges möjlighet till en platsundersökning innan älgen flyttas.
- Om polisen finner att det rör sig om ett jaktbrott tas älgen eller dess värde i beslag och utredningen redovisas till åklagaren.
- Om polisen finner att överskjutningen inte är att hänföra till ett jaktbrott bör polisen upprätta en promemoria över händelsen. Kopia tillsänds länsstyrelsen som beslutar om debitering av den särskilda avgiften.

Den 25 januari 2024 beslutade regeringen att en särskild utredare ska göra en översyn av lagstiftningen på jaktområdet (dir. 2024:11). Syftet med översynen är att få till stånd dels en modern lagstiftning med tydlig systematik och moderna bestämmelser för långsiktigt hållbar jakt och viltvård, dels ett förbättrat genomförande av EU-rättsliga regler på jaktområdet och ett säkerställande av att genomförandet inte avser andra arter än dem som omfattas av EU-reglerna. Utredaren ska bl.a.

- utarbeta förslag till en ny jaktlag och en ny jaktförordning
- ta ställning till om den straffrättsliga regleringen i jaktlagstiftningen behöver ändras
- ta ställning till om regleringen av överklagbarhet av beslut behöver ändras
- lämna nödvändiga författningsförslag som är förenliga med Sveriges EU-rättsliga åtaganden och annan internationell rätt.

Den 24 januari 2025 förlängdes utredningstiden till den 31 december 2025. Ett delbetänkande som avser vissa delar i de ursprungliga direktiven ska dock lämnas senast den 7 april 2025. Delbetänkandet avser uppdragen om att utredaren ska

- förbättra genomförandet av EU-rättsliga regler på jaktområdet och säkerställa att genomförandet inte avser andra arter än dem som omfattas av EU-reglerna
- göra en juridisk analys av hur en flerartsförvaltning av klövvilt, med full kostnadstäckning, kan finansieras och lämna förslag till utformning
- analysera om det behövs ytterligare författningsstöd för en försöksverksamhet med flerartsförvaltning av klövvilt och i så fall lämna förslag till lösning
- inhämta faktaunderlag om jaktsabotage och överväga om befintlig lagstiftning är tillräcklig för att tillgodose intresset av att jakt ska kunna genomföras utan störningar
- utifrån Naturvårdsverkets redovisningar och inkomna remissvar föreslå hur möjligheterna till jakt på allmänt vatten och i Sveriges ekonomiska zon kan förenklas och handläggningen av ärenden om sådan jakt effektiviseras
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Riksdagens tillkännagivande om en översyn av jaktlagen

Riksdagen har i fråga om en översyn av jaktlagen i ett tillkännagivande bl.a. anfört att en utredning bör tillsättas med uppdrag att se över jaktlagstiftningen i syfte att lägga fram en ny jaktlag med ett enkelt regelverk, en tydlig systematik och moderna bestämmelser (bet. 2021/22:MJU16, rskr. 2021/22:178).

Regeringen hänvisar i skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (skr. 2023/24:75) till att en utredning har tillsatts för att se över lagstiftningen på jaktområdet. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Översyn av jakttider

I 2 § jaktförordningen (1987:905) infördes 2018 en bestämmelse om att Naturvårdsverket minst en gång vart sjätte år ska se över de jakttider som regleras i förordningen och vid behov föreslå ändringar till regeringen. Sedan förordningsändringen 2018 har en översyn genomförts. Utgångspunkten för Naturvårdsverkets översyn var att föreslå lämpliga justeringar av regleringen av jakttider utifrån juridiska och biologiska överväganden samt utifrån perspektivet om jakttiderna ligger i linje med strategin för svensk viltförvaltning från 2015.

Frågan om ändrade jakttider bereddes i flera steg. Utgångspunkterna i arbetet med jakttidsöversynen var transparens och delaktighet i processen. Jakttidsöversynen inleddes med att samtliga berörda aktörer fick möjlighet att förutsättningslöst lämna förslag till ändring av de jakttider som gällde då. I dialog med en beredningsgrupp som bestod av representanter för flera organisationer och myndigheter tog Naturvårdsverket sedan fram preliminära förslag till ändringar av jakttider. Under den remissperiod som sedan följde kunde berörda aktörer lämna synpunkter på det preliminära förslaget. Synpunkterna bereddes sedan av Naturvårdsverket som därefter lämnade ett förslag på jakttider till regeringen (NV-08122-18). Regeringen remitterade i juli 2020 förslaget på jakttider till ca 120 remissinstanser, och den 6 maj 2021 beslutade regeringen om nya tider för jakt genom ändringar i jaktförordningen. Samtliga jakttider sågs över och uppdaterades för att anpassas utifrån rådande förhållanden. Även tiderna för jakt och jakttäring med hund ändrades. Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2021.

Naturvårdsverket har nu startat arbetet igen med att se över jakttiderna som jaktförordningen reglerar. Naturvårdsverket ska lämna nästa förslag till justerade jakttider till regeringen senast i juni 2026.

När det gäller morkulla får den jagas under perioden den 11 september–1 december i hela landet (se jaktförordningen bil. 1 punkt 24). I samband med revideringen av jakttiderna 2021 senarelades start- och sluttidpunkterna för jakten och jakttiden harmoniserades över landet.

När det gäller försommarjakt på morkulla anförde Naturvårdsverket följande i sitt förslag på jakttider (NV-08122-18):

Flera förslag har inkommit om att återinföra försommarjakt på morkulla. Den avskaffades 1995 som en följd av Sveriges inträde i EU, eftersom FD förbjuder jakt på fågel under häckningsperioden. De inlämnade förslagen motiveras bland annat med att jakten endast bedrivs på spelande hanar, som inte tar aktiv del i häckningen. Naturvårdsverket delar uppfattningen att de biologiska argumenten mot sommarjakt på morkulla är relativt svaga. Däremot finns det juridiska hinder mot att återinföra sommarjakten. EU-domstolen har prövat frågan om jakt på fåglar under häckningsperioden vid ett flertal tillfällen. Av domarna framgår att andra lämpliga lösningar ska uttömmas innan jakt under häcknings- och uppfödningssäsongen kan medges. Även om det inte helt kan uteslutas att sommarjakt på morkulla genom anpassning skulle kunna vara förenligt med FD, exempelvis genom att höstens jakt förkortas samt att strikta bestämmelser

och kontrollsystem införs, är Naturvårdsverkets sammantagna bedömning att avstå från att lämna förslag till jakt på morkulla sommartid.

När det gäller uppehåll i jakttiden för älg anförde Naturvårdsverket i sitt förslag till nya jakttider att det inte finns stöd för att ett brunstuppehåll är till fördel för älgens reproduktion men att det regionalt kan finnas önskemål om ett uppehåll i älgjakten. Naturvårdsverket pekade på att det bl.a. av etiska skäl kan finnas önskemål om att lämna älgarna ostörda under en period när brunsten vanligtvis infaller. Av de nya regler om jakttider som regeringen har beslutat om framgår att länsstyrelsen i de län där jakten ska börja den 1 september får besluta om uppehåll i jakten under en period om högst 14 dagar under älgens parningstid, om det inte försvårar möjligheterna att uppnå beslutade mål inom länet i fråga om skadenivåer på skog och trafik orsakade av älg.

När det gäller vårjakt på råbock anförde Naturvårdsverket i sitt förslag på jakttider att det finns ett stort behov av ökad jakt på rådjur för att minska deras påverkan på sina foderresurser och för att bidra till att reducera skadorna i trafiken. Vidare redovisades att ingen negativ påverkan på rådjursstammarna har rapporterats med anledning av vårjakten i de län där jakten har bedrivits. Naturvårdsverket föreslog följande:

Naturvårdsverket föreslår att vårjakt på råbock införs i hela landet utom i Norrbottens- och Jämtlands län. De två norrlandslänen bör undantas eftersom vinterförhållandena är särskilt stränga där och vårens är sen. Skadorna på skog som orsakas av rådjur är heller inte lika väl dokumenterade i dessa län. Cesiumnivåerna har minskat men är i de fem länen där jakten tillämpas fortfarande förhöjda. Förslaget är att dessa län behåller sin nuvarande jakttid eftersom skälen för jakten kvarstår och inget nytt som talar emot jakten har presenterats. Vårjakten på råbock infaller under en tid på året då det finns begränsade möjligheter till annan jakt och den kan sannolikt komma att prioriteras av jägare.

Regeringen beslutade i enlighet med Naturvårdsverkets förslag (se jaktförordningen bil. 1 punkt 11).

När det gäller jakttid på räv föreslog Naturvårdsverket i sitt förslag på jakttider att slutdatumet för jakt och jaktträning med hund efter rödrev skulle tidigareläggas med två veckor för att inte längre överlappa hundförbudstiden och för att minska störningar på andra viltarter under en känslig period. Naturvårdsverket anförde även att acceptansen bland allmänheten för jakt och jaktträning med hund kan öka eftersom jakttiden inte längre överlappar hundförbudstiden.

Regeringen beslutade i enlighet med Naturvårdsverkets förslag (se 16 a § jaktförordningen).

Miljö- och jordbruksutskottet har behandlat liknande yrkanden om jakttider tidigare, bl.a. i betänkande 2022/23: MJU12 Jakt och viltvård. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena bl.a. mot bakgrund av att ändringarna av jakttiderna föregåtts av en omfattande beredningsprocess och att regeringens beslut var väl avvägda.

Viltmyndighet

Den 6 juni 2023 beslutade regeringen att en särskild utredare ska göra en översyn av fördelningen av de uppgifter som de statliga förvaltningsmyndigheterna ansvarar för inom jakt- och viltvårdsområdet (dir. 2023:108). I uppdraget ingår att analysera om det statliga åtagandet inom jakt- och viltvårdsområdet bör omprövas och att utreda formerna för samt föreslå en ny jakt- och viltvårdsmyndighet som ska ansvara för viltförvaltningen på nationell nivå.

Syftet med översynen är att säkerställa en effektiv ansvarsfördelning som främjar en långsiktigt hållbar jakt och viltvård och som säkerställer en fungerande viltförvaltning där bevarandet av viltarter, brukandet av viltet som resurs samt begränsningen av skador och besvär orsakade av vilt beaktas. Syftet är också att undanröja hinder i utövningen av jakt och viltvård. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2025.

Riksdagens tillkännagivanden om en viltmyndighet

Riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen i mars 2015 om att inrätta en ny myndighet med ansvar för jaktfrågor och viltförvaltning (bet. 2014/15:MJU9, rskr. 2014/15:154). Utskottet uttalade följande i sitt ställningstagande:

Naturvårdsverket har huvudansvaret för viltförvaltningen. Det finns emellertid ett missnöje med Naturvårdsverkets hantering av jakt- och viltförvaltningsfrågorna. Utskottet föreslår en omstart i jaktfrågorna för att minska konflikterna. Utskottet välkomnar Jaktlagsutredningens överväganden när det gäller myndighetsstrukturen och förslag till en ny viltmyndighet. Genom att införa en ny viltmyndighet med ett helhetsansvar blir det enklare att få en bra överblick och en balans mellan olika intressen. Därmed bör regeringen bejaka Jaktlagsutredningens förslag och inrätta en viltmyndighet. Utskottet föreslår att en ny myndighet med ansvar för jaktfrågor och viltförvaltning inrättas snarast.

I maj 2016 upprepade riksdagen sitt tillkännagivande till regeringen om att en ny myndighet för jakt och viltförvaltning borde utredas senast under 2016 (bet. 2015/16:MJU19, rskr. 2015/16:227).

I skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 (skr. 2023/24:75) redovisar regeringen bl.a. följande:

Jaktlagsutredningen presenterade sitt delbetänkande Viltmyndighet – jakt och viltförvaltning i en ny tid (SOU 2013:71) i oktober 2013. Betänkandet har remitterats och bedömningen är att vissa aspekter kring en eventuell ny myndighet kräver ytterligare utredning. Regeringens bedömning har varit att hanteringen av frågan om en ny viltmyndighet ska avvakta dels den pågående översynen av viltvårdsfondens användning, dels Naturvårdsverkets genomförande och utvärdering av En strategi för svensk viltförvaltning. I januari 2021 beslutade regeringen om förändringar angående utdelning av medel från viltvårdsfonden. Naturvårdsverket ges i uppdrag att främja landets viltvård, vari Naturvårdsverket från och med den 1 januari 2022 har ansvar för att åtgärder som bl.a. rör viltövervakning, trafikeftersök och klövviltsförvaltning utförs. För detta får medel ur viltvårdsfonden användas och upphandlingsreglerna ska beaktas. Vidare blir Naturvårdsverket ansvarig myndighet för att pröva frågor om bidrag och

besluta om utbetalning av bidrag enligt förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur viltvårdsfonden. En utvärdering av viltstrategin genomfördes i december 2019. Med utgångspunkt i utvärderingen har Naturvårdsverket beslutat om en ny strategi för svensk viltförvaltning 2022–2029.

Regeringen beslutade den 10 mars 2022 om ändring i förordningen (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket. Ändringen innebär bl.a. att myndigheten också ska medverka till att främja brukandet av vilt som resurs. Ändringen trädde i kraft den 1 maj 2022.

Punkterna är inte slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Översyn av jaktlagstiftningen

Utskottet tillmäter frågan om en moderniserad, tydlig och rättssäker jaktlagstiftning stor vikt, och riksdagen riktade därför i februari 2022 ett tillkännagivande till regeringen om att en utredning borde tillsättas med uppdrag att se över jaktlagstiftningen i syfte att förenkla, systematisera och modernisera bestämmelserna. Utskottet välkomnar således att regeringen har tillsatt en utredning som ska se över jaktlagstiftningen inklusive behovet av ändringar av den straffrättsliga regleringen. Därmed är utskottet inte berett att föreslå några ändringar i linje med motion 2024/25:3108 (S) yrkande 61. Vidare anser utskottet att det som efterfrågas i motionerna 2024/25:499 (C) yrkande 1 och 2024/25:2953 (C) yrkande 35 är tillgodosett. Därmed avstyrks motionerna.

Översyn av jakttider

Utskottet konstaterar att regeringen under våren 2021 beslutade om nya tider för jakt genom ändringar i jaktförordningen. Under beredningen av dessa ändringar fick ett stort antal myndigheter och intressenter möjlighet att framföra sina synpunkter i frågan. Utskottet ser positivt på att regeringens beslut föregicks av en omfattande beredningsprocess som möjliggjorde ett brett beslutsunderlag. Utskottet bedömer att regeringens beslut är väl avvägt. Vidare noterar utskottet att Naturvårdsverket nu startat arbetet med att se över jakttiderna igen. Utskottet förutsätter att ett lika omfattande beredningsarbete kommer att ske denna gång.

Därmed anser utskottet att det inte finns skäl i nuläget att ta något initiativ till sådana förändringar av jakttider som begärs i motionerna 2024/25:380 (SD), 2024/25:381 (SD), 2024/25:732 (S), 2024/25:1396 (SD) yrkandena 13 i denna del och 14 och 2024/25:1611 (C). Därmed avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Viltmyndighet

Utskottet vill påminna om riksdagens två tillkännagivanden till regeringen om att en ny myndighet för jakt och viltförvaltning borde utredas. Utskottet välkomnar att regeringen nu har tillsatt en utredning som bl.a. ska utreda formerna för och föreslå en ny jakt- och viltvårdsmyndighet. I avvaktan på

resultatet av denna utredning anser utskottet att motionerna 2024/25:1014 (C) yrkande 1 i denna del, 2024/25:1300 (SD), 2024/25:1995 (M) yrkande 1 och 2024/25:2828 kan lämnas utan åtgärd.

Jaktmetoder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om jaktmedel och jaktformer samt om blyammunition.

Jämför reservation 4 (MP) och 5 (SD).

Motionerna

Jaktmedel och jaktformer

Ett antal yrkanden tar upp jaktmedel vid vildsvinsjakt. Enligt kommittémotion 2024/25:3045 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 3 bör regeringen slå vakt om jaktetiken och inte öppna för motordrivna fordon, inklusive drönare, vid jakt. Om man öppnar för användning av kameraförsedda drönare skickar man enligt motionärerna fel signaler som säger att vildsvin är skadedjur som man får jaga hur som helst. Enligt motionärerna bör man i stället underlätta fungerande samarbete mellan markägare och jägare som bygger på ekosystem-baserade viltförvaltningsplaner. Enligt motion 2024/25:67 av Johnny Svedin (SD) yrkande 1 ska användningen av mörkeroptik föregås av en utbildningsinsats. Vidare bör jägare från andra länder som jagar på svensk mark inte få använda mörkeroptik om de inte kan uppvisa någon form av utbildning för detta (yrkande 2). Det är enligt motionären av yttersta vikt att säkerställa att vildsvinsjakten bedrivs på ett så säkert och humant sätt som möjligt. Enligt motion 2024/25:2916 av Sten Bergheden (M) yrkande 1 bör möjligheten att utreda tillståndsplikten för vildsvinsfällor ses över för att fler ska kunna bygga och använda vildsvinsfällor utan att behöva ansöka om tillstånd, om de uppfyllt Naturvårdsverkets minimikrav på hur en fälla ska utformas. Motionären anser att regeringen bör överväga att ge Naturvårdsverket i uppgift att förtydliga minimikraven för vildsvinsfällor och att de bör utformas på ett sådant sätt att fler ska kunna bygga sina egna fällor (yrkande 2). Slutligen bör regeringen se över möjligheten att godkänna fler av de fällor som i dag är godkända i EU (yrkande 3).

Enligt kommittémotion 2024/25:812 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkande 1 bör oetiska jaktformer som grytjakt och grytanlagsprov förbjudas. I yrkande 2 anförs att fällor av viltlevande djur för levandefångst bör förbjudas, utom för vildsvin och i särskilda fall när det ska krävas larmanordning. Motionärerna anser även att fotsnara som jaktmetod för rödrev bör förbjudas (yrkande 3). Jakt ska bedrivas med hänsyn till och respekt för djur och natur,

och motionärerna tar därför avstånd från jaktformer där djuren löper särskilt stor risk att utsättas för lidande.

I motion 2024/25:1997 av Erik Ottoson (M) yrkande 2 vill motionären att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på hur viltfällor ska kunna märkas endast med Naturvårdsverkets jägar-id för att tillgodose kravet på kontaktuppgifter till ansvarig fångstman.

Blyammunition

Enligt kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 31 bör det utredas hur det kan säkerställas att Sverige även framgent har god tillgänglighet till jaktskyttebanor. Det är även viktigt med flexibilitet i fråga om ammunition och att inga förbud mot befintliga ammunitionstyper införs förrän det finns alternativ med likvärdig prestanda och kostnad (yrkande 32).

I motion 2024/25:2816 av Sten Bergheden (M) framhåller motionären att Sverige behöver se över möjligheten att motarbeta försök från EU att förbjuda eller begränsa användningen av bly i ammunition. Vidare anføres i motion 2024/25:2930 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M) att Sverige ska överväga att inte införa ytterligare restriktioner när det gäller bly i ammunition för jakt och skytte.

Kompletterande information

Jaktmedel och jaktformer

Enligt 27 § jaktlagen (1987:259) ska jakt bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Endast de vapen och jaktmedel i övrigt som regeringen föreskriver får användas vid jakt (30 §). Enligt 10 § första stycket jaktförordningen (1987:905) får endast sådana vapen och andra jaktmedel som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver användas. Naturvårdsverket får meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om användning av andra jaktmedel än de som följer av förordningen (15 § första stycket). Jaktlagstiftningen är uppbyggd så att endast de jaktmedel som uttryckligen är tillåtna får användas.

Enligt 14 a § jaktförordningen får elektronisk bildförstärkare, elektronisk bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning användas i nära anslutning till jaktvapnet vid jakt efter vildsvin. Termiska sikten får dock endast användas vid jakt i öppen terräng eller vid åtelplatser. Elektroniska bildförstärkare och bildomvandlare är mörkerkikare som i regel fästs på jaktvapnet. En värmekamera är ett termiskt sikte som visar ett måls värmeutstrålning.

I promemorian Ändring av bestämmelserna i jaktförordningen (1987:905) avseende tillåtna jaktmedel (N2018/03490/RS) anføres att användningen av elektronisk bildförstärkare eller bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning skulle bidra till en effektivare jakt efter vildsvin eftersom de

generellt är nattaktiva. De nämnda jaktmedlen möjliggör säkrare skott och leder till att fler vildsvin kan fällas under begränsade ljusförhållanden. Användningen av sådana jaktmedel skulle alltså leda till att jakten skulle bli säkrare, bl.a. genom att risken för skadskjutningar skulle minska. Att tillåta användningen av dessa jaktmedel bedöms därför vara förenligt med 27 § jaktlagen enligt vilken jakt ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara.

Den 22 februari 2024 beslutade regeringen att ge Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för effektiv vildsvinsförvaltning. Myndigheten skulle bl.a. analysera de tekniska hjälpmedel som enligt 14 a § jaktförordningen är tillåtna vid jakt efter vildsvin och hur dessa har fungerat i praktiken samt överväga om det finns behov av ytterligare hjälpmedel eller justeringar i bestämmelsen för att underlätta jakt efter vildsvin.

Naturvårdsverket redovisade denna del av uppdraget den 20 juni 2024 i skrivelsen Tekniska hjälpmedel och fångstredskap för vildsvinsjakt (NV-02007-24). Naturvårdsverket gör bl.a. bedömningen att det inte behövs ytterligare tekniska hjälpmedel för att underlätta jakten efter vildsvin. Det kan däremot finnas behov av bättre möjligheter till utbildning om användning av termiska sikten vid jakt. Naturvårdsverket bedömer även att ändringar i jaktförordningen bör utredas mot bakgrund av de förslag till förenklingar och förändringar som kommit in från länsstyrelser och intresseorganisationer i fråga om när termiska sikten ska vara tillåtna vid jakt efter vildsvin. Skrivelsen bereds nu inom Regeringskansliet.

När det gäller drönare vid skyddsjakt av vildsvin får jakt inte ske från motordrivna fortskaffningsmedel enligt 31 § första stycket jaktlagen. Sådana fortskaffningsmedel eller andra motordrivna anordningar får inte heller användas för att söka efter, spåra, förfölja eller genskjuta vilt, för att hindra vilt från att undkomma eller för att avleda viltets uppmärksamhet från den som jagar. Regeringen får enligt andra stycket i samma bestämmelse meddela föreskrifter om undantag från första stycket.

Regeringen har tagit fram och remitterat en promemoria om användning av drönare för att söka efter vildsvin vid jakt samt utökade möjligheter till skyddsjakt efter vildsvin. I promemorian föreslås bl.a. att en drönare som är försedd med kamera ska få användas vid jakt efter vildsvin för att söka efter vildsvin över mark med jordbruksgrödor eller mark som används till yrkesmässig trädgårdsodling. Drönare ska användas så att de i så liten utsträckning som möjligt stör viltet genom ljud eller ljus. Regeringen anför bl.a. att det är viktigt att överväga de verktyg som finns att tillgå för att ge lantbrukare möjligheter att minska de skador som orsakas av vildsvin. Drönare som är försedda med kamera kan bidra till att effektivisera jakten efter vildsvin genom att möjligheten att söka efter dem från luften förbättrar förutsättningarna att hitta dem t.ex. i högvuxna grödor. Utfallet av remissen bereds nu inom Regeringskansliet.

Användandet av fångstredskap regleras sedan den 1 augusti 2018 i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2018:3) om

användande av fångstredskap. Bestämmelserna i föreskrifterna syftar till att tillräcklig hänsyn ska tas till djurskydd, säkerhet och selektivitet vid användandet av fångstredskap (2 §). Det finns två huvudtyper av godkända fångstredskap. I dödande fällor (slagfällor) fångas och dödas djuret i fångstögonblicket. I fällor för levandefångst hålls djuret kvar antingen genom att stängas in i en bur eller i ett nät eller genom att hållas fast av en snara. Vilka redskap som är godkända framgår av Naturvårdsverkets förteckning över godkända fångstredskap.

Den som använder fångstredskap som inte dödar ska undvika att vilt är fångat under onödigt lång tid i fångstredskapet (17 §). I det allmänna rådet till 17 § sägs att fångstredskap som inte dödar bör utrustas med en larmanordning för att kunna vittjas snabbt efter fångst. Fångstredskap som inte dödar och som är avsett för fångst av fågel ska vittjas minst en gång per dygn (18 §). Även fångstredskap som inte dödar och som är avsett för fångst av däggdjur ska vittjas minst en gång per dygn (19 §). För vissa arter ska redskapen vittjas minst två gånger per dygn; morgon och kväll. Fotsnara för rödräv ska vittjas minst två gånger per dygn; morgon, senast vid gryningen, och kväll (21 §). Fångstredskap som har utrustats med en larmanordning ska vittjas snarast möjligt efter det att larmanordningen har gett utslag (22 §). Fotsnara för rödräv får endast användas av personer som har genomgått en särskild utbildning (24 §) och får endast användas i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Länsstyrelsen får besluta om undantag för vissa områden om det är motiverat för skydd av hotade djurarter (25 §).

När det gäller ett fångstredskap avsett för vildsvin gäller – utöver de andra krav som anges för användande av ett sådant redskap – att fångstredskapet ska utrustas med en larmanordning, att redskapet endast får betas med oförädlad vegetabiliskt foder och att redskapet ska ställas in så att ingångsöppningen som mest är 55 cm hög (20 §). Det sistnämnda kravet är enligt Naturvårdsverket till för att man ska undvika att fånga suggor som har kultingar.

Regeringen beslutade i juni 2019 att ge Naturvårdsverket och Jordbruksverket i uppdrag att tillsammans utreda behovet av grytanlagsprov med levande grävling. Syftet var att kartlägga i vilken utsträckning det finns intressen som kan motivera att grytanlagsprov med levande grävling ska få fortsätta. Uppdraget redovisades i juni 2020 (NV-05336-19).

Naturvårdsverket och Jordbruksverket konstaterade i rapporten att grytjakt kan vara ett viktigt verktyg vid bekämpning av främmande arter samt vid eftersök av skadat grytlevande vilt. Ur ett samhällsperspektiv är det således angeläget att det även i framtiden finns lämpliga hundar för grytjakt. Det har dock inte framkommit något som visar att grytanlagsproven med levande grävling skulle vara ett bättre redskap för att få fram lämpliga grythundar än en alternativ metod, såsom användning av attrapper eller grytjaktprov. Naturvårdsverket och Jordbruksverket har inte heller i övrigt sett att det finns några risker för tydliga negativa samhälleliga effekter om det inte längre skulle vara tillåtet att använda levande grävling vid grytanlagsprov. Eftersom det har konstaterats att det finns en påtaglig risk för lidande hos grävlingar som

används vid grytanlagsprov, och med beaktande av att det inte har framkommit några tillräckligt tungt vägande skäl för att grytanlagsprov med levande grävling ska få fortgå, anser Naturvårdsverket och Jordbruksverket att det inte är motiverat med ett fortsatt undantag från huvudregeln om förbud mot att utsätta djur för lidande. Grytanlagsproven med levande grävling bör således fasas ut. Rapporten har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

När det gäller märkning av viltfällor bemyndigas Naturvårdsverket i 12 § jaktförordningen att föreskriva om tillstånd, anmälan, kunskapskrav eller andra villkor för användande av fångstredskap. Regler om märkning av viltfällor finns i 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2018:3) om användande av fångstredskap. Enligt bestämmelsen ska fångstredskap som används, vare sig de är gillrade eller inte, väderbeständigt märkas med typbeteckning samt med användarens namn, adress och telefonnummer. Alternativt kan fångstredskapet märkas med användarens identitetsnummer om Naturvårdsverket har anvisat ett system för sådana identitetsnummer. Märkning behövs inte om fångstredskapet används i ett hus, på en gård eller i en trädgård. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 augusti 2018.

Jägar-id är ett löpnummer i Naturvårdsverkets jaktkortsregister. När viltvårdsavgift har betalats utfärdar Naturvårdsverket jaktkort, som innehåller uppgifter om namn, personnummer eller födelsedatum och adress. Uppgifter kopplade till jaktkortsregistret hos Naturvårdsverket omfattas av sekretess enligt 18 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att vapen eller ammunition kommer till brottslig användning. Uppgiften om vilken individ som har ett visst jägar-id omfattas således av denna bestämmelse.

I 7 § NFS 2018:3 finns formuleringen ”alternativt kan fångstredskapet märkas med användarens identitetsnummer om Naturvårdsverket har anvisat ett system för sådana identitetsnummer”. Naturvårdsverket har ännu inte anvisat något system för identitetsnummer. Enligt information från Naturvårdsverket pågår för tillfället heller inget arbete med ett sådant system.

Blyammunition

Den 16 februari 2023 trädde nya EU-regler om bly i ammunition i kraft. Reglerna innebär att det är förbjudet inom EU/EES att använda ammunition i form av blyhagel vid skytte i och inom 100 meter från en våtmark. Det nya förbudet beslutades av EU-kommissionen¹, och syftet med det är att minska förekomsten av bly i miljön i hela EU. Reglerna har förts in i bilaga XVII (post 63) till Reachförordningen (1907/2006).

Sverige har sedan tidigare förbud mot användning av blyhagel i våtmark. EU-förordningen skiljer sig dock från hur förbudet mot blyhagelanvändning vid våtmark har utformats i Sverige, bl.a. i definitionen av våtmark.

¹ Kommissionens förordning (EU) 2021/57 av den 25 januari 2021 om ändring av bilaga XVII till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach) vad gäller bly i hagelammunition i eller kring våtmarker.

Utöver lagstiftningen om förbud mot användning av blyhagel i och kring våtmarker pågår ett större arbete med att fasa ut bly inom EU. I mars 2023 överlämnade Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa) en rapport till kommissionen med förslag som förbjuder försäljning och användning av bly i kulammunition och hagelammunition samt i fiskedrag med vissa begränsade möjligheter till undantag. Förslaget tillåter en övergångsperiod på 18 månader upp till fem år om det antas.

Förbud enligt Reachförordningen fattas av kommissionen med stöd av en kommitté, den s.k. Reachkommittén. Efter att Reachkommittén har röstat om ett förslag är ordningen den att kommissionen presenterar förslaget för Europaparlamentet och rådet som, om de anser att kommissionen gått utöver sina befogenheter, kan invända mot beslutet.

Enligt EU-kommissionens planering ska ett förslag till begränsning av bly i ammunition och fiskeredskap presenteras vid ett sammanträde i Reachkommittén den 26–27 februari 2025. Ett förbud av bly i ammunition skulle innebära en ändring av bilaga XVII till Reachförordningen där begränsning av framställning, utsläppande på marknaden och användning av vissa farliga ämnen, beredningar och varor framgår.

Den 21 december 2022 anförde klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari följande i sitt svar på en skriftlig fråga om att utvidga förbudet mot blyammunition (fr. 2022/23:166):

Inom EU övervägs nu att utvidga förbudet enligt Reach-förordningen till att även omfatta bly i ammunition (både hagel och kulor) som används vid jakt utanför våtmark och vid sportskytte. Regeringen undersöker nu möjligheterna att minimera de negativa konsekvenserna av förordningen för jägare och sportskyttar.

Den 16 februari 2023 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att föreslå lämpliga åtgärder för att underlätta för jägare och sportskyttar med anledning av blyammunitionsförbudet. Uppdraget slutredovisades den 27 oktober 2023 i rapporten Åtgärder för att underlätta övergång till blyfri hagelammunition (NV-01768-23). Naturvårdsverket föreslår bl.a. att regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att göra en flerårig informationssatsning, för vilken det föreslås att regeringen avsätter 1 miljon kronor per år under en treårsperiod. Vidare föreslås det att regeringen, för perioden efter 2024, beslutar om att finansiera informationsinsatser om blyhagelförbud och om möjligheterna att övergå till blyfri hagelammunition med särskilda medel från Viltvårdsfonden. Naturvårdsverket föreslår även att det ska ställas krav på ytterligare information om hagelammunitions egenskaper vid försäljning av sådan ammunition. Ökad information underlättar jägarnas val av blyfri ammunition utifrån jaktförutsättningar och säkerhet. I första hand bör Sverige verka för detta på EU-nivå. Naturvårdsverket föreslår också att regeringen låter utreda förutsättningarna för att med ekonomiska styrmedel bidra till en omställning från blyhagel till dyrare alternativa hagel. Beredning av rapporten pågår inom Regeringskansliet.

Av Strategi för svensk viltförvaltning 2022–2029 framgår att Naturvårdsverket verkar för ökad användning av blyfri ammunition där sådana alternativ finns och för ökad kunskap om hur fällt vilt ska hanteras för att minska människors exponering för bly. Naturvårdsverket bedriver en framtätsyttande omvärldsbevakning om utvecklingen av jaktmedel och jaktmetoder för att löpande kunna utveckla förhållningssätt och styrmedel. Naturvårdsverket har bl.a. tagit fram två vägledningar, Jaga blyfritt med hagel och Jaga blyfritt med kula, som ska ge en överblick över möjligheterna att jaga med blyfritt hagel med olika typer av hagelgevär och underlätta jakt med blyfri ammunition.

När det gäller jaktskyttebanor får skjutbanor som inte hör till Försvarsmakten användas endast efter tillstånd av Polismyndigheten, enligt 3 kap. 6 § ordningslagen (1993:1617). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utförande och besiktning av skjutbanor. Polismyndigheten har bemyndigats av regeringen att meddela föreskrifter om bl.a. utförande och besiktning av skjutbanor.

Riksdagens tillkännagivanden om att utreda tillsynsansvaret för skjutbanor

Riksdagen har riktat tillkännagivanden till regeringen om att låta utreda tillsynsansvaret för skjutbanor (bet. 2020/21:JuU30 punkt 18, rskr. 2020/21:398 och bet. 2021/22:JuU28 punkt 12, rskr. 2021/22:275). Enligt justitieutskottet kan det med hänsyn till polisens bristande resurser ifrågasättas om polisen verkligen behöver sköta tillsynen och tillståndsprövningen av skjutbanor. Utskottet anser att det bör tillsättas en utredning med uppdrag att överväga om ansvaret för tillsyn och tillståndsprövning för skjutbanor ska flyttas till en annan myndighet och överväga om den nya jakt- och viltmyndigheten ska få detta ansvar.

Den 6 juni 2023 beslutade regeringen att en särskild utredare ska göra en översyn av fördelningen av de uppgifter som de statliga förvaltningsmyndigheterna ansvarar för inom jakt- och viltvårdsområdet (dir. 2023:108). I uppdraget ingår även att utreda om ansvaret för tillsyn av och tillståndsprövning för skjutbanor bör flyttas. Det finns enligt regeringen starka skäl att renodla Polismyndighetens uppdrag. En renodling bidrar till att avlasta myndigheten och ökar myndighetens förutsättningar att fokusera på det som är polisiärt relevant. Utredaren ska därför

- kartlägga Polismyndighetens hantering av tillsyn och tillståndsprövning av skjutbanor, exempelvis när det gäller handläggningstider och personalresurser
- analysera och vid behov föreslå förändringar i myndighetsansvaret för tillsynen och tillståndsprövningen för skjutbanor och – oavsett bedömning i sak – lämna författningsförslag som innebär att ansvaret lämnas till den nya jakt- och viltvårdsmyndigheten
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2025.

Enligt skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 är punkterna inte slutbehandlade.

Utskottets ställningstagande

Jaktmedel och jaktformer

Inledningsvis vill utskottet lyfta fram att jakt enligt 27 § jaktlagen ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Av 30 § samma lag framgår att man vid jakt endast får använda de vapen och jaktmedel i övrigt som regeringen föreskriver.

Utskottet konstaterar att mörkeroptik är ett tillåtet jaktmedel vid vildsvinsjakt enligt nuvarande bestämmelser. Argumenten för att tillåta mörkeroptik var bl.a. att det möjliggör säkrare skott och att risken för skadskjutningar minskar, vilket leder till en säkrare jakt. Utskottet noterar att Naturvårdsverket i en rapport anför att det inte behövs ytterligare tekniska hjälpmedel för att underlätta jakt efter vildsvin men att det däremot kan finnas behov av utbildning om användning av termiska sikten vid jakt. Vidare noterar utskottet att regeringen bereder ett förslag om att drönare som är försedda med kamera ska få användas vid jakt efter vildsvin över mark med jordbruksgrödor eller mark för yrkesmässig trädgårdsodling. Vildsvin orsakar stora skador på lantbrukarnas grödor och det är därför viktigt att lantbrukarna får de verktyg som behövs för att minska skador orsakade av vildsvin. Eftersom beredning pågår av frågan om jaktmedel vid vildsvinsjakt avstyrker utskottet motionerna 2024/25:67 (SD) yrkandena 1 och 2 och 2024/25:3045 (MP) yrkande 3. Även motion 2024/25:2916 (M) yrkandena 1–3 avstyrks i avvaktan på utfallet av det pågående arbetet.

När det gäller användningen av fångstredskap konstaterar utskottet att detta regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om användande av fångstredskap. Bestämmelserna syftar till att tillräcklig hänsyn ska tas till djurskydd, säkerhet och selektivitet vid användandet av fångstredskap. Vidare konstaterar utskottet att det av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd framgår att fångstredskap ska märkas med användarens namn, adress och telefonnummer. Föreskrifterna tillåter att fångstredskap märks med enbart ett nummer som kan identifiera användaren, när Naturvårdsverket har anvisat ett system för sådana identitetsnummer. Utskottet noterar att Naturvårdsverket inte har anvisat något sådant system ännu.

När det gäller grytjakt redogörs ovan för resultatet av Naturvårdsverkets och Jordbruksverkets uppdrag att utreda behovet av grytanlagsprov med levande grävling. Myndigheterna konstaterar i det sammanhanget att grytjakt kan vara ett viktigt verktyg vid bekämpning av främmande arter samt vid eftersök av skadat grytlelevande vilt, men de anser att användning av levande grävling vid grytanlagsprov bör fasas ut under en övergångsperiod om cirka fem år.

Utskottet är inte berett att i nuläget föreslå några tillkännagivanden om fångstredskap. Därför och med hänsyn till det arbete som pågår avstyrker

utskottet motionerna 2024/25:812 (MP) yrkandena 1–3 och 2024/25:1997 (M) yrkande 2.

Blyammunition

Utskottet konstaterar att det är förbjudet inom EU/EES att använda blyhagel i, eller inom 100 meter från, en våtmark. Echa har överlämnat ett förslag till kommissionen om att utvidga förbudet till att även omfatta bly i ammunition som används till jakt utanför våtmark och vid sportskytte. Kommissionen har för avsikt att presentera ett förslag till medlemsstaterna i slutet av februari. Utskottet konstaterar att bly från ammunition kan vara en miljöfara. Detta är särskilt tydligt i våtmarker och därför har blyhagel förbjudits i dessa områden. Utskottet anser dock att ytterligare begränsningar av användningen av blyammunition måste ske restriktivt, speciellt med hänsyn till utvecklingen av fullgod blyfri hagelammunition. Utskottet välkomnar att regeringen undersöker möjligheterna att minimera de negativa konsekvenserna för jägare och sportskyttar av ett utökat förbud samt att Naturvårdsverket arbetar för en ökad användning av blyfri ammunition där sådana alternativ finns. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2024/25:1396 (SD) yrkande 32, 2024/25:2816 (M) och 2024/25:2930 (M).

När det gäller skjutbanor konstaterar utskottet att regeringen har tillsatt en utredning som bl.a. ska utreda om ansvaret för tillsyn av och tillståndsprövning för skjutbanor bör flyttas. I avvaktan på resultatet av detta pågående arbete anser utskottet att motion 2024/25:1396 (SD) yrkande 31 kan lämnas utan åtgärd.

Förvaltning av vilt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om jakt- och viltvårdsuppdraget, viltförvaltningsdelegationerna, vilt- och klövviltsförvaltning, älgförvaltning, vildsvinsförvaltning och regler för utfodring av vilt.

Jämför reservation 6 (SD), 7 (SD), 8 (S), 9 (MP), 10 (S), 11 (SD), 12 (S) och 13 (SD).

Motionerna

Jakt- och viltvårdsuppdraget

I kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 19 anförts att Svenska Jägarförbundet ska få tillbaka jakt- och viltvårdsuppdraget för att i fortsättningen sköta delar av jakten och viltvården. Enligt motionärerna har förbundet en ovärderlig kompetens, hög trovärdighet och starka band till jägarkåren.

Enligt motion 2024/25:2809 av Sten Bergheden (M) bör hanteringen av och regelverket för det allmänna uppdraget återställas till hur regelverket var utformat innan regeringen ändrade det 2021.

Viltförvaltningsdelegationerna

I kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 7 anför motionärerna att beslut om skydds- och licensjakt måste kunna verkställas redan i viltförvaltningsdelegationerna när gynnsam bevarandestatus uppnåtts för en viltstam och hänsyn tagits till ekonomiska intressen. Enligt yrkande 8 måste viltförvaltningsdelegationernas sammansättning återgå till den ursprungliga, där balansen mellan politiken, olika intressen, myndigheter m.fl. speglades bättre än i den nu gällande sammansättningen.

I motion 2024/25:2027 av Mats Green (M) framhålls dels att det lokala självbestämmandet ska maximeras genom att man låter viltförvaltningsdelegationerna vara den högsta beslutande nivån för samtlig viltförvaltning, dels att man bör återgå till den tidigare ordningen när det gäller viltförvaltningsdelegationernas sammansättning.

I motion 2024/25:1014 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3 i denna del framhålls behovet av stärkt lokal förankring i viltförvaltningsdelegationerna. Det är viktigt att viltförvaltningen decentraliseras för att kunna få en bättre förankring av viltförvaltningen.

Vilt- och klövviltsförvaltning

Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) anför i kommittémotion 2024/25:3108 yrkande 59 att alla vilda klövdjur behöver samförvaltas. Enligt motionärerna är det avgörande för älgens överlevnad att vi har en helhetssyn och övergår till en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning där vi även tittar på hur skogsbruk och andra markanvändningspraktiker påverkar älgens tillgång till foder.

I kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 10 framhålls behovet av en samlad förvaltning för klövvilt. För att underlätta förvaltningen bör man enligt motionärerna ha samma förvaltnings- och skötselområden för både älg och kronvilt. Enligt yrkande 11 bör viltförvaltningens arbete utvärderas i syfte att säkerställa att det fungerar på ett effektivt sätt genom samförvaltning och ett ökat regionalt inflytande. Motionärerna anser att lantbrukare och jägare ska få mer inflytande i de regionala förvaltningsplanerna för att skapa en mer decentraliserad och regional viltförvaltning.

Enligt kommittémotion 2024/25:3045 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 1 bör jakt- och viltförvaltningen utvecklas till att bli en ekosystembaserad viltförvaltning som ska genomsyra hela viltpolitiken. Enligt motionärerna behöver vi ha en flerartsförvaltning som utgår från hela ekosystemet och även inkluderar rovdjur. Vidare framhålls i yrkande 2 att det

bör slås vakt om jaktetiken och att man ska vara mycket restriktiv med att tillåta skyddsjakt utanför ordinarie jakttider. I den statliga utredningen Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56) föreslås att det införs rätt för markägare och jordbruksarrendatorer med jakträtt att bedriva skyddsjakt utan tillstånd från länsstyrelsen när det gäller dovhjort, kronhjort och rådjur. Motionärerna anser att detta förslag inte får bli verklighet.

Älgförvaltning

I kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 60 framhålls att för att uppnå en balanserad och effektiv hantering av älgstammen bör älgförvaltningsområdena (ÄFO) och älgförvaltningsgrupperna (ÄFG) ses över så att både jägare och markägare ges likvärdig representation under ledning av en oberoende ordförande. Motionärerna anför att det genom samarbete kan säkerställas att vår nationalsymbol älgen fortsätter att frodas i våra skogar, samtidigt som skogens hälsa och produktivitet bevaras.

I kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 9 framhålls vikten av en långsiktig förvaltning av älgstammen. Motionärerna anser dessutom att det är viktigt att den minskning av älgstammen som pågått i många år uppmärksammas och åtgärdas.

Daniel Bäckström (C) anför i motion 2024/25:1565 att dagens modell med lokalt inflytande över älgförvaltningen i grunden är positiv, men på grund av drastiska minskningar i älgstammen är det angeläget att följa upp tillämpningen och vidta åtgärder som säkerställer att stammen förvaltas i enlighet med beslutets intentioner.

Enligt motion 2024/25:461 av Isak From (S) yrkande 1 ska vi ha en älgstam med hög kvalitet. Enligt motionären ska älgen inte vara på rödlistan, utan den ska vara jaktbar. Enligt yrkande 2 behövs en översyn av jakttider på älg. Vid den kommande översynen av jakttiderna är det viktigt att inkludera älgstammens kvalitet och säkerställa att godtagbara etiska aspekter beaktas.

Även i motion 2024/25:2610 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M) anförs att regeringen bör överväga att se över och förändra systemet för att säkerställa en långsiktig livskraftig älgstam.

I motion 2024/25:495 av Mikael Larsson (C) framhålls att det behövs en ny modell för finansiering av älgförvaltningen. Motionären anser att fällavgifterna inte bör vara kopplade till antalet djur utan grunda sig på andra parametrar.

Vildsvinsförvaltning

Enligt kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 65 behöver vildsvinsstammen minska. Motionärerna anför att viltet orsakar allvarliga skador för lantbruket, vilket drabbar både lönsamheten och

Sveriges försörjningsförmåga. Dessutom är det en viktig åtgärd för att minska smittoriskerna vid ett eventuellt nytt utbrott av den afrikanska svinpesten.

Även i motionerna 2024/25:2231 av Johanna Rantsi (M) och 2024/25:1900 av Anders Ådahl (C) framhålls behovet av att minska vildsvinsstammen.

Regler för utfodring av vilt

Enligt kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 24 ska länsstyrelsen definiera vad som kan anses utgöra stor påvisad skada av vilt.

Enligt motion 2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 2 behövs en utredning av regelverket för utfodring och åtling av vilda djur. Motionärerna anser att det är viktigt att regelverket är uppdaterat och att gränsen för när man åtlar tydliggörs.

Kompletterande information

Jakt- och viltvårdsuppdraget

Riksdagens tillkännagivande om jakt- och viltvårdsuppdraget

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om jakt- och viltvårdsuppdraget (bet. 2021/22: MJU16, rskr. 2021/22:178). Av tillkännagivandet följer att Svenska Jägareförbundet ska återfå ansvaret för det allmänna uppdraget och att en återgång ska ske i dialog med berörda intressenter inklusive EU-kommissionen.

Den 7 januari 2021 beslutade regeringen om ändringar när det gäller Viltvårdsfonden genom ett uppdrag till Naturvårdsverket att ombesörja delar av det allmänna uppdraget, en förordning genom vilken ideella organisationer kan söka bidrag ur fonden samt en höjning av viltvårdsavgiften.

Den 30 september 2021 beslutade regeringen att tilldela Svenska Jägareförbundet ett treårigt organisationsbidrag motsvarande 150 kronor per betald viltvårdsavgift (ca 43 miljoner kronor per år). Den 1 juli 2022 började de avtal som Naturvårdsverket upphandlat att gälla och samtliga tecknades med Svenska Jägareförbundet.

Regeringen beslutade vidare den 4 augusti 2022 om en ändring i förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur Viltvårdsfonden. Genom ändringen förtydligas att bidrag endast kan ges till organisationer som främjar jakt och annan viltvård. Regeringen beslutade även den 10 mars 2022 om ändring i förordningen (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket. Ändringen innebär bl.a. att myndigheten också ska medverka till att främja brukandet av vilt som resurs. Ändringen trädde i kraft den 1 maj 2022.

Genom beslut den 17 maj 2023 ändrade regeringen Naturvårdsverkets pågående viltvårdsuppdrag. Ändringen bestod dels i att slutredovisningen av uppdraget flyttades fram till den 31 december 2024, dels i att Naturvårdsverket skulle lämna en delredovisning som bl.a. skulle innehålla en bedömning av om

det är förenligt med upphandlingsreglerna om någon eller några av viltvårdsåtgärderna i stället utförs av en ideell organisation utan ett föregående upphandlingsförfarande. Naturvårdsverket delredovisade uppdraget den 11 januari 2024. Sammanfattningsvis konstaterar Naturvårdsverket i delredovisningen att myndigheten inte ser några möjligheter att med befintlig upphandlingslagstiftning ändra vilka uppgifter som ingår i Naturvårdsverkets upphandlingsuppdrag. Den 8 maj 2024 beslutade regeringen om en ändring i jaktförordningen (1987:905) som innebär att Naturvårdsverket tills vidare har möjlighet att upphandla åtgärder för att främja landets viltvård. Åtgärderna får avse uppföljning och övervakning av viltstammarna, syfta till att minska lidandet för trafikskadat vilt eller bidra till en adaptiv klövviltsförvaltning. Svenska Jägarförbundets allmänna uppdrag har således inte återförts till sin ursprungliga utformning.

Regeringen beslutade vidare den 8 maj 2024 om organisationsbidrag till Svenska Jägarförbundets rikstäckande jakt- och viltvårdsverksamhet för 2025–2027 med motsvarande 155 kronor per betald viltvårdsavgift. Svenska Jägarförbundet får därmed fortsatt förtroende att leda delar av jakten och viltvården i landet.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 23) redovisar regeringen att den på grund av det som nämns ovan och gällande bestämmelser om upphandling anser att tillkännagivandet är slutbehandlat. Miljö- och jordbruksutskottet anför i betänkande 2024/25: MJU2 Areella näringar, landsbygd och livsmedel att utskottet inte har något att invända mot regeringens bedömning i denna del.

Viltförvaltningsdelegationerna

En viltförvaltningsdelegation är ett organ inom länsstyrelsen för samverkan i frågor som rör viltförvaltningen inom länet som regleras i förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer. Delegationen ska enligt 3 § i förordningen besluta om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen inom länet, skötsel av älgstammen och i förekommande fall skötsel av hjort- och vildsvinsstammarna, licensjakt och skyddsjakt inom länet samt bidrag och ersättning enligt viltskadeförordningen (2001:724).

Landshövdingen i länet är ordförande och delegationen består i övrigt av

- fem ledamöter som är politiska företrädare
- en ledamot som har särskild kunskap i frågor om trafiksäkerhet och illegal jakt och som utses efter förslag av Polismyndigheten
- en ledamot som representerar jakt- och viltvårdsintresset
- två ledamöter som representerar naturvårdsintresset
- en ledamot som representerar friluftsintraset
- en ledamot som representerar ägare och brukare av jordbruksmark
- en ledamot som representerar lokalt näringsliv och turism
- en ledamot som representerar skogsnäringen
- en ledamot som representerar natur- och ekoturismföretagen.

I de fall det är aktuellt ska även representanter för rennäringen, yrkesfisket eller fäbodbruket finnas representerade i delegationerna.

Den nuvarande lydelsen av bestämmelsen om viltförvaltningsdelegationernas sammansättning trädde i kraft den 1 april 2017. Antalet ledamöter som representerar naturvårdsintresset utökades vid det tillfället från en till två, och samtidigt tillkom en ledamot som representerar natur- och ekoturismföretagen.

När det gäller frågan om viltförvaltningsdelegationernas roll och beslutanderätt anförde regeringen i proposition 2008/09:210 som skäl till införandet av delegationerna att det regionala och lokala ansvaret för förvaltningen av rovdjur och annat vilt behöver stärkas. Delegationerna borde enligt regeringen ha till uppgift att besluta om hur viltförvaltningen inom länet ska genomföras. Enligt regeringen var det emellertid inte rimligt att delegationen t.ex. fattar beslut i varje enskilt skyddsjaksärende. Enligt regeringen borde det även fortsättningsvis vara Naturvårdsverket som har ansvar för att fastställa regionala miniminivåer för rovdjursstammarna.

Miljö- och jordbruksutskottet har behandlat liknande yrkanden om skydds- och licensjakt och viltförvaltningsdelegationerna, bl.a. i betänkande 2022/23: MJU12 Jakt och viltvård. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandet med hänvisning till att det var en uppgift för Naturvårdsverket att fastställa regionala miniminivåer för rovdjursstammarna.

Riksdagens tillkännagivanden om viltförvaltningsdelegationerna

Riksdagen riktade, på miljö- och jordbruksutskottets förslag, ett tillkännagivande till regeringen 2015 om att förstärka viltförvaltningsdelegationerna (bet. 2014/15: MJU12, rskr. 2014/15:182). Utskottet uttalade följande i sitt ställningstagande:

De senaste åren har det skett en förskjutning av beslutsfattandet från Naturvårdsverket till länsstyrelserna i syfte att öka den regionala förankringen och därmed förbättra förutsättningarna för en samexistens mellan människor och rovdjur. Den regionala rovdjursförvaltningen bör enligt utskottets mening även i fortsättningen vara kopplad till länen. Genom införandet av viltförvaltningsdelegationer har en del beslutsmyndighet flyttats över till detta organ, i vilket det sitter representanter för de politiska partierna, myndigheter och intresseorganisationer. Viltförvaltningsdelegationerna har beslutanderätt i övergripande frågor om viltförvaltningen, men det är inte tydligt definierat vad dessa övergripande frågor innebär. Utskottet anser därför att det borde göras en översyn av huruvida det är möjligt att förtydliga viltförvaltningsdelegationernas mandat och beslutanderätt samt om möjligt förstärka deras befogenheter som ett steg i arbetet med decentralisering och delegering av beslut. Således bör både rovdjursförvaltningens nuvarande regionala förankring och viltförvaltningsdelegationerna förstärkas. Detta bör ges regeringen till känna.

I mars 2018 riktade riksdagen, på miljö- och jordbruksutskottets förslag, ytterligare ett tillkännagivande till regeringen om viltförvaltningsdelegationerna och att deras arbete ska utvärderas i syfte att säkerställa det

regionala inflytandet i viltförvaltningen (bet. 2017/18: MJU10, rskr. 2017/18:174). Utskottet uttalade följande i sitt ställningstagande:

När det gäller frågan om viltförvaltningsdelegationerna anser utskottet att ett av syftena med delegationerna är att decentralisera viltförvaltningen genom att ge lantbrukare och jägare mer inflytande i de regionala rovdjursförvaltningsplanerna. Regeringen har ändrat balansen i viltförvaltningsdelegationerna genom att tillsätta ledamöter från naturvårdsorganisationer och natur- och ekoturismföretag. Utskottet anser inte att det är tillräckligt utrett hur arbetet inom viltförvaltningsdelegationerna på bästa sätt säkerställer att beslut om viltförvaltning fattas nära de som berörs. Därför bör viltförvaltningsdelegationernas arbete utvärderas i syfte att säkerställa det regionala inflytandet i viltförvaltningen. Detta bör ges regeringen till känna.

I regeringens skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 redovisar regeringen i fråga om båda tillkännagivandena att viltförvaltningsdelegationerna utvärderades under 2016, synpunkter inhämtades från alla länsstyrelser och en enkät skickades ut till alla delegater i viltförvaltningsdelegationerna. Regeringen beslutade den 23 februari 2017 att ändra i förordningen om viltförvaltningsdelegationer. Ändringen innebar att miljö- och naturvårdsorganisationerna företräds av ytterligare en ledamot och natur- och ekoturismföretagen av en ledamot. Regeringen beslutade den 6 juli 2023 om kommittédirektiven En ny jakt- och viltvårdsmyndighet (dir. 2023:108). Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2025. Viltförvaltningsdelegationerna är en central del av länsstyrelsernas arbete med viltförvaltning och ingår därför enligt regeringen i uppdraget. Punkterna är inte slutbehandlade.

Vilt- och klövviltsförvaltning samt älgförvaltning

I januari 2012 infördes ett nytt älgförvaltningssystem (prop. 2009/10:239, bet. 2010/11: MJU6, rskr. 2010/11:49). Syftet med det nya systemet var att förankra älgförvaltningen lokalt och arbeta för en ekosystembaserad förvaltning. För att genomföra det nya älgförvaltningssystemet infördes en ny förvaltningsnivå, s.k. älgförvaltningsområden. Inom vart och ett av dessa områden tillsattes en älgförvaltningsgrupp. I dag finns det 149 älgförvaltningsgrupper som består av sex representanter, varav tre är från jägarnas och tre från markägarnas organisationer. Representanterna utses av länsstyrelserna efter förslag från ovannämnda organisationer. I Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län ersätter en företrädare för rennäringen en av jägarrepresentanterna. Sametinget utser företrädaren för rennäringen. Till ordförande för älgförvaltningsgruppen utses en markägarrepresentant, som också har utslagsröst vid lika antal röster i en omröstning.

I proposition 2009/10:239 Älgförvaltningen anförs att älgförvaltningsgrupperna bör vara sammansatta av personer med bl.a. skoglig och jaktlig kompetens. Regeringen ansåg att det bör finnas en jämvikt mellan jägar- och markägarintressena. Denna ståndpunkt skilde sig från utredningens förslag att ge markägarna en representant mer än jakträttshavarna i gruppen. Regeringen

delade dock utredningens syn att markägarna, som är de som har ansvaret för vården av skogen, trots en jämn representation måste få den starkaste ställningen i gruppen. Till ordförande i älgförvaltningsgruppen ska det därför utses en representant för markägarna. Riksdagen delade denna bedömning (bet. 2010/11: MJU6, rskr. 2010/11:49).

Den 5 april 2022 beslutade Naturvårdsverket om en ny strategi för svensk viltförvaltning för 2022–2029. Visionen är oförändrad sedan tidigare strategi. En viltförvaltning i balans gör att alla kan uppleva viltets värden, och den pekar ut vägval och de viktigaste åtgärderna som förväntas leda mot målen. Övergripande perspektiv i strategin är att bevara viltarter, bruka viltet som resurs och begränsa skador och besvär orsakade av vilt. Ett viktigt inriktningsmål i strategin är bl.a. att säkerställa att viltförvaltningen är tydlig och långsiktig och möjliggör delaktighet.

Naturvårdsverket tar även fram nationella förvaltningsplaner för olika viltarter, och de olika länen tar fram regionala förvaltningsplaner. Förvaltningsplanerna är viktiga styrdokument för att nå de politiska mål som satts upp för en viltart. Förvaltningsplanerna ska klargöra målen och ramarna för förvaltningen och bidra till en ökad tydlighet och transparens i förvaltningsarbetet. Planerna ska även ange hur den praktiska förvaltningen av en art bör gå till. Det anges också hur åtgärderna ska följas upp och vem som är ansvarig för olika delar av förvaltningen. Viltförvaltningen ska vara adaptiv, vilket innebär att den ska kunna anpassas till ny kunskap och ändrade förhållanden. Därför revideras planerna med jämna mellanrum.

Mål för klövviltsförvaltningen sätts i första hand på regional eller lokal nivå. Av Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av mål inom älgförvaltningen (NV-08872-17) framgår att Naturvårdsverket avser att i samverkan med Skogsstyrelsen ta fram en nationell förvaltningsplan för kronhjort och älg. Syftet med förvaltningsplanen är att både främja klövviltsstammarnas kvalitet och minska skador av älg och kronhjort på skogen. Ett antal länsstyrelser har tagit fram förvaltningsplaner för flera arter av klövvilt.

I januari 2021 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att främja landets viltvård, vilket innebär att myndigheten sedan den 1 juli 2022 har ansvar för åtgärder som bl.a. rör viltövervakning, eftersök av vilt vid trafikolyckor och klövviltsförvaltning. Regeringen beslutade den 10 mars 2022 om en ändring i förordningen (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket. Ändringen innebär bl.a. att myndigheten ska medverka till att främja brukandet av vilt som resurs.

I juni 2022 fick Skogsstyrelsen tillsammans med Naturvårdsverket i uppdrag att utreda möjliga åtgärder och vid behov föreslå regelförändringar för att åstadkomma eftersträvad balans mellan klövviltsstammar och fodertillgång och därmed minska skadenivåerna på skog (M2022/01190). Uppdraget skulle genomföras i nära dialog med länsstyrelserna, och relevanta organisationer skulle få möjlighet att komma med synpunkter.

Den 17 oktober 2023 redovisade myndigheterna uppdraget i rapporten Skog och klövvilt (NV-06096-22, SKS 2022/3253). I den redovisas ett antal

förslag som syftar till att minska klövviltpopulationerna utifrån lokala och regionala förhållanden i närtid, samtidigt som skogsskötseln anpassas för ökad fodermängd. Till de myndighetsövergripande förslagen hör bl.a. att myndigheterna avser att arbeta närmare varandra i ett gemensamt program för att skapa bättre förutsättningar för samverkan på regional och lokal nivå. I rapporten föreslås att regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att administrera medel till innovationsprojekt för utveckling av flerartsförvaltning av klövvilt och samförvaltning i förhållande till övriga samhällsintressen. Innovationsprojekten ska stimulera arbete på lokal och regional nivå i syfte att uppnå balans mellan klövviltsstammar och fodertillgång för att minska viltrelaterade skador på areella näringar. Myndigheterna föreslår även att konsekvenserna av älgförvaltningens målnivåer ska analyseras samt att Naturvårdsverkets uppdrag att främja brukandet av vilt som resurs ska konkretiseras när det gäller klövvilt.

I rapporten föreslås även att regeringen ska ge Naturvårdsverket i uppdrag att upprätta en nationell förvaltningsplan för alla vilda hjortdjur. Arbetet med att ta fram en förvaltningsplan för älg och kronhjort har påbörjats men inte färdigställts. Ett fortsatt arbete utan att inkludera övriga vilda hjortdjur och fodertillgång riskerar dock enligt myndigheterna att leda till att de uppsatta målen inte nås. En alternativ väg vore att inkludera övriga vilda hjortdjur i älgförvaltningen och att betrakta dem som en del av älgens ekosystem och utgå från det faktum att älgförvaltningen ska vara ekosystembaserad. Naturvårdsverket bedömer dock att ett uppdrag att ta fram en förvaltningsplan för alla vilda hjortdjur förtydligar behovet av ett flerartsperspektiv. Rapporten bereds nu inom Regeringskansliet.

Enligt uppgift från Regeringskansliet bedömer man att Naturvårdsverket inte behöver ett uppdrag från regeringen för att ta fram en samlad förvaltningsplan för klövvilt utan att myndigheten kan göra det på eget initiativ.

Enligt information från Naturvårdsverket har de för närvarande prioriterat att arbeta med olika typer av vägledningsdokument som så småningom gemensamt kan komma att utgöra delar av eller eventuellt ersätta en nationell förvaltningsplan för klövvilt. Detta arbetssätt bedöms effektivare och svarar bättre mot de behov som uppstår i viltförvaltningen med önskemål om snabba svar och vägledning framför allt till länsstyrelserna. Det pågår även ett arbete med att ta fram nya klövviltssidor på Naturvårdsverkets externa webb. Enligt Naturvårdsverket är fördelen med vägledning via webbsidorna att de kommer att vara mer interaktiva och dynamiska.

Vidare uppfattar Naturvårdsverket att det saknas ett bemyndigande att starta en samordnad förvaltning av alla klövviltsarter. En grundläggande faktor inom all viltförvaltning är att ha en precis och kontinuerlig viltövervakning. När man har god kunskap om stammarnas täthet och sammansättning är det möjligt att upprätta en adaptiv och målstyrd förvaltning av viltet. Enligt Naturvårdsverket saknas i dagsläget denna kunskap om annat klövvilt än älg.

Naturvårdsverket arbetar dock för närvarande med att ta fram inventeringsmetodik som kommer att ge bättre förutsättningar för förvaltning av hela klövviltssamhället. Därefter finns det bättre möjligheter att ta fram vägledningsdokument för allt klövvilt. Förvaltningen bör vara ekosystembaserad även för övrigt klövvilt och annat vilt utifrån lokala förutsättningar, och en nationell förvaltningsplan kommer bara att kunna ge övergripande vägledning när de lokala planerna tas fram.

Vidare anför Naturvårdsverket att Jaktlagstiftningsutredningen förmodligen kommer att omhänderta eller komma in på några av dessa frågor och att det kan finnas anledning att invänta utfallet av utredningen.

Den 25 januari 2024 beslutade regeringen att en särskild utredare ska göra en översyn av lagstiftningen på jaktområdet (dir. 2024:11). Syftet med översynen är att få till stånd dels en modern lagstiftning med tydlig systematik och moderna bestämmelser för långsiktigt hållbar jakt och viltvård, dels ett förbättrat genomförande av EU-rättsliga regler på jaktområdet och ett säkerställande av att genomförandet inte avser andra arter än de som omfattas av EU-reglerna. Ett delbetänkande ska lämnas senast den 7 april 2025 och utredningen ska slutredovisas senast den 31 december 2025. Delbetänkandet ska bl.a. omfatta en juridisk analys av hur en flerartsförvaltning av klövvilt, med full kostnadstäckning, kan finansieras, lämna förslag till utformning samt en analys av om det behövs ytterligare författningsstöd för en försöksverksamhet med flerartsförvaltning av klövvilt och i så fall förslag till lösning.

Den 6 juli 2023 beslutade regeringen att tillsätta en utredning om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet (dir. 2023:108). En särskild utredare ska göra en översyn av fördelningen av de uppgifter som de statliga förvaltningsmyndigheterna ansvarar för inom jakt- och viltvårdsområdet. I uppdraget ingår att analysera om det statliga åtagandet inom jakt- och viltvårdsområdet bör omprövas samt att utreda formerna för och föreslå en ny jakt- och viltvårdsmyndighet som ska ansvara för viltförvaltningen på nationell nivå. Syftet med översynen är bl.a. att säkerställa en effektiv ansvarsfördelning som främjar en långsiktigt hållbar jakt och viltvård och som säkerställer en fungerande viltförvaltning där bevarandet av viltarter, brukande av viltet som resurs samt begränsning av skador och besvär av vilt beaktas. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2025.

I kommittédirektiven anför följande:

Svensk viltförvaltning ska vara ekosystembaserad och adaptiv. Förvaltningen av vilt ska bygga på vetenskapligt underlag och på att de människor och verksamheter som berörs uppfattar att den har legitimitet. Det behövs stor kunskap för att viltförvaltning och jakt ska kunna bedrivas på ett sätt som är effektivt, långsiktigt hållbart och etiskt försvarbart. Kunskap från viltforskningen är betydelsefull för beslut på alla nivåer – från regeringen och länsstyrelserna till markägare, jaktlag och den enskilda jägaren. Den information som framkommer via viltforskningen är även till gagn för näringarna på landsbygden och allmänheten. Jakt och viltförvaltning ska fungera tillsammans med övriga näringar på landsbygden och naturresurserna i stort. Det innebär att en god förvaltning av jaktbara

vilda arter kännetecknas av en acceptabel balans mellan skador, skadeförebyggande arbete och nytta av vilt inom ramen för ett hållbart nyttjande. Jakten är inte bara en fritidssysselsättning, den är även en näringsverksamhet på landsbygden. Den svenska viltrikedom är en stor tillgång. Jakten har en lång tradition i Sverige som behöver värnas. Samtidigt är även andra näringar och fritidssysselsättningar, såsom naturturism och viltskådning, beroende av viltet som resurs.

Art- och viltrikedom är stor i Sverige, och även den bör värnas. En god art- och viltrikedom kräver en god och balanserad förvaltning av viltet. Det är viktigt att det finns en reglering så att viltet får skydd och att jakten anpassas efter tillgången på vilt. All jakt och viltvård måste utgå från en balans mellan djur, natur och människa.

Den 6 november 2024 anförde landsbygdsminister Peter Kullgren följande som svar på fråga 2024/25:325 Dagens älgförvaltning:

Regeringen anser att det ska finnas plats för en livskraftig älgstam av hög kvalitet, samtidigt som skadorna inom jord- och skogsbruket måste vara hanterbara. De samlade klövviltstammarnas påverkan inom jord- och skogsbruket måste tas med i beräkningen liksom tillgång på föda vid analyser av skador.

Sedan 2012 finns det ett system med älgförvaltningsområden och att älgförvaltningen ska vara adaptiv. Det innebär att älgförvaltningen ska vara lokalt förankrad och anpassas efter nya eller ändrade förhållanden som t.ex. rovdjursförekomst eller skador på skog. Förvaltningen bör styra mot de mål som fastslogs i propositionen En ny älgförvaltning (prop. 2009/10:239) samt fortlöpande följa upp och analysera genomförandet.

För att bibehålla en jaktbar älgstam av god kvalitet samtidigt som hänsyn tas till skador på skog och gröda räcker det inte att ha ett ensidigt fokus på att minska älgstammen. Ett varierat skogsbruk exempelvis förbättrad ståndortsanpassning kan ge med ökade fodermängder och bidra till att förbättra balansen mellan skog och vilt, samtidigt som förekomsten av stora rovdjur som varg och björn behöver beaktas.

Frågan om älgförvaltning och kopplingen till skogsskador är komplex och delvis polariserad. Det är därför det är så viktigt med samarbete mellan skogs- och jägarintressena i den lokala älgförvaltningen.

Därför har jag nu i november kallat till mig tre viktiga aktörer inom klövviltförvaltningen som en uppföljning på möte förra hösten med samma grupp, för att höra hur de arbetat med frågan under året.

Jag hoppas att de som mest berörs, framför allt markägar- och jägarintressena, själva ska kunna komma överens om utvecklingen för älgpopulationerna inom deras förvaltningsområden och att vi kan hitta en riktning framåt som är hållbar över tid.

Enligt den senaste rödlistan från SLU Artdatabanken är älgen inte klassad som hotad, men det finns flera faktorer som pekar på att populationen kan minska i framtiden. Älgstammens täthet mäts vid jaktstart och har sedan 2015/16 minskat i hela landet. Minskningen beror framför allt på ökad jakt och förändringar i älgarnas livsmiljö. SLU Artdatabanken diskuterar möjligheten att rödlista älgen och att klassificera den som "nära hotad". Det innebär att det är viktigt att noga följa reproduktionens utveckling och andra faktorer som påverkar populationen för att säkerställa ett hållbart brukande av älg som resurs även i framtiden. Rödlistning innebär inte att en art får automatisk skyddsstatus. En art kan finnas med på rödlistan trots att den är tillåten att jaga.

Rödlistan är ett verktyg som används för att göra prioriteringar inom naturvården.

Naturvårdsverket arbetar för att vilt ska användas som en resurs på ett hållbart sätt. Det ska vara enkelt för människor att oberoende av bakgrund, livsval och förutsättningar kunna ta del av viltets värden. Med detta som bakgrund har Naturvårdsverket tagit fram ett förslag till en vägledning till länsstyrelserna, älgförvaltningsgrupperna och älgskötselområdenas företrädare där syftet är att bidra till ett brukande av klövviltsstammarna som resurs. I dokumentet vägleds länsstyrelserna bl.a. i att involvera sina viltförvaltningsdelegationer i att ta fram riktlinjer anpassade till lokala behov och förutsättningar. Förslaget till vägledning är nu ute på remiss hos det nationella klövviltsrådets ledamöter.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 23) bedömer regeringen att viltförvaltningen har utvecklats och i viss utsträckning skapar förutsättningar för en ekosystembaserad, adaptiv och decentraliserad förvaltning. Det krävs dock en fortsatt utveckling av arbetet. Det krävs bl.a. ökad kunskap och ett arbete med förebyggande åtgärder för att minska och hantera uppkomna viltskador.

Regeringen beslutade den 9 februari 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera hur de svenska djurskyddsbestämmelserna påverkar svenska livsmedelsproducenters konkurrenskraft i förhållande till livsmedelsproducenter i andra medlemsstater inom EU samt undersöka möjliga åtgärder, inklusive regelförenklingar, för att med bibehållna högt ställda djurhållningskrav stärka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion (dir. 2023:19). I augusti 2024 presenterade utredningen betänkandet Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56). Utredaren föreslår bl.a. att det ska införas en rätt för markägare och jordbruksarrendatorer med jakträtt att bedriva skyddsjakt utan tillstånd från länsstyrelsen när det gäller dovhjort, kronhjort och rådjur, dvs. utöver vildsvin som redan i dag får jagas utan tillstånd. Utredaren föreslår också ett uppdrag till Jordbruksverket att utreda effekterna av viltskador på primärproduktionens lönsamhet och påverkan i övrigt på jordbruksverksamhet eftersom sådant underlag till stor del saknas i dag. Betänkandet är ute på remiss till den 1 april 2025.

När det gäller finansiering av älgförvaltningen anförde landsbygdsminister Peter Kullgren den 9 oktober 2024 följande som svar på fråga 2024/25:91:

Jag är medveten om att fällavgifterna varierar mellan länen och att älgstammen har minskat. Naturvårdsverket har i en skrivelse till regeringen (LI2023/00515) lämnat ett alternativt förslag på finansiering (s.k. områdesfinansiering), och regeringen har gett den pågående Jaktlagstiftningsutredningen (dir. 2024:11) i uppdrag att utreda de rättsliga förutsättningarna för en sådan finansiering. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2025. Jag avvaktar nu utredningens analys och redovisning.

Riksdagens tillkännagivande om en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning

Våren 2024 riktade riksdagen, på miljö- och jordbruksutskottets initiativ, ett tillkännagivande till regeringen om en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning (bet. 2023/24: MJU14, rskr. 2023/24:175). Utskottet anförde följande:

Utskottet konstaterar att älgstammen är under ett hårt tryck, bl.a. på grund av omfattningen på jakten men även på grund av högt rovdjurstryck och konkurrens om bete från andra klövdjur. Utskottet noterar att berörda myndigheter har redovisat ett antal förslag som syftar till att anpassa klövviltspopulationerna utifrån lokala och regionala förhållanden samtidigt som skogsskötseln anpassas för ökad fodermängd. Utskottet vill särskilt framhålla förslaget om att upprätta en förvaltningsplan för alla vilda hjorddjur för att på så sätt förtydliga behovet av ett flerartsperspektiv. Enligt utskottets mening behöver åtgärder vidtas för att vi ska kunna bibehålla en balanserad och hälsosam älgstam. Utskottet anser att förvaltningen av älg måste ses i ett flerartsperspektiv och att det behövs en gemensam hantering av de utmaningar och möjligheter som finns när det gäller förvaltningen av klövvilt. Regeringen bör därför vidta de åtgärder som krävs för att skapa en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning. Utskottet anser att ändamålet med en samlad förvaltning av klövvilt bl.a. bör vara att vårda stammarna och samtidigt reducera skador på skogar, mark och grödor samt minimera antalet trafikolyckor. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

Vildsvinsförvaltning

Naturvårdsverket har tagit fram en nationell förvaltningsplan för vildsvin för 2020–2025. I planen anges bl.a. följande. Länsstyrelsernas förvaltningsplaner eller riktlinjer utgör en grund för den lokala förvaltningen. Det är sedan markägare och jägare som utgör den viktiga lokala förvaltningsnivån och förutsätts ansvara för att ta fram lokala förvaltningsmål. Förankringsprocessen för målen säkerställs i respektive viltförvaltningsdelegation, och de regionala och lokala målen för stammens täthet och avskjutning säkerställer att de nationella resultatmålen uppfylls. De regionala och lokala förvaltningsmålen sätts utifrån respektive läns förutsättningar. De riktlinjer för förvaltning av vildsvin som länsstyrelserna upprättar skapar tillsammans med insatser från markägare och brukar- och jägarorganisationer förutsättningar för olika former av samverkan. Det är viktigt att alla aktörer stöder olika former av samarbete eftersom det ger möjligheter att utveckla en lokalt fungerande vildsvinsförvaltning över större områden. Det kan i sin tur bidra till effektivare insatser för att minska vildsvinsstammen i de områden där djuren orsakar oacceptabla skador och är inblandade i många trafikolyckor. Flera av landets älgskötselområden har inom ramen för samverkan mellan jägare och markägare väckt frågan om samverkan inom området även för vildsvinsförvaltning. Detta är en möjlighet så länge det inte påverkar älgförvaltningen negativt, eftersom resurserna inom många älgskötselområden är begränsade och till för älgförvaltning. Länsstyrelserna fick i april 2020 i uppdrag att utifrån

Naturvårdsverkets nationella förvaltningsplan för vildsvin revidera sina regionala förvaltningsplaner (N2020/01011/DL).

När det gäller åtgärder för att minska vildsvinsstammen kan nämnas att den dåvarande regeringen i april 2020 beslutade om ett uppdrag till Livsmedelsverket, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) i det s.k. vildsvinspaketet inom ramen för livsmedelsstrategin. Åtgärderna sträcker sig under 2020–2025 och syftar till att mer vildsvinskött ska nå marknaden genom att man underlättar köttets väg till konsument och skapar incitament för jägare att skjuta fler vildsvin.

Inom ramen för detta paket beslutade Livsmedelsverket i oktober 2024 om nya föreskrifter om jägares leveranser av små mängder vildsvin och kött (LIVSFS 2024:6) där det skapas nya möjligheter för jägare att leverera mindre mängder vildsvin och vildsvinskött till konsumenter och lokala detaljhandelsanläggningar. För att få sälja vildsvin och vildsvinskött direkt till konsument måste jägare ha genomgått både en viltundersökarutbildning och en kompletterande vildsvinsutbildning samt vara registrerade hos närmaste länsstyrelse. Föreskrifterna trädde i kraft den 4 november 2024.

Regeringen har även beslutat om en förordningsändring som innebär att ersättning för kostnader för analys av trikiner och cesium-137 i vildsvinskött kan ges till en bredare grupp. Tidigare har endast privatpersoner kunnat få ersättning för testning av vildsvinskött för privatbruk, men nu kommer även jägare som säljer små mängder vildsvinskött direkt till konsumenter att kunna få ersättning.

I februari 2024 beslutade regeringen att ge Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för effektiv vildsvinsförvaltning. Uppdraget består av följande fem delar:

1. Analysera de tekniska hjälpmedel som enligt 14 a § jaktförordningen (1987:905) är tillåtna vid jakt efter vildsvin och överväg om det finns behov av ytterligare hjälpmedel för att underlätta jakt efter vildsvin.
2. Dokumentera erfarenheter av de fångstredskap som användes i samband med utbrottet av afrikansk svinpest i Fagersta enligt Naturvårdsverkets beslut den 19 september 2023 (NV-06530-23).
3. Redovisa förslag på möjliga åtgärder för att öka incitamenten att bedriva vildsvinsjakt.
4. Ta utifrån pågående arbete fram underlag för bedömning av behovet av att minska vildsvinsstammen lokalt eller regionalt och ta fram en åtgärdsplan för genomförande.
5. Ta fram en metod för uppskattning av vildsvinspopulationen i Sverige.

Punkterna 1 och 2 redovisades den 20 juni 2024. När det gäller tekniska hjälpmedel gör Naturvårdsverket bl.a. bedömningen att det inte behövs några ytterligare tekniska hjälpmedel för att underlätta jakten efter vildsvin. Skrивelsen bereds nu inom Regeringskansliet.

Punkterna 3 och 4 redovisades den 31 oktober 2024. En lista på möjliga åtgärder för att öka incitamenten att bedriva vildsvinsjakt har tagits fram i dialog med relevanta myndigheter och aktörer, bl.a. markägarorganisationer, jägarorganisationer och länsstyrelserna. Naturvårdsverket bedömer att förbättrad lokal samverkan om vildsvinsjakt och vildsvinsförvaltning är den åtgärd som kan bidra långsiktigt och märkbart till ökad vildsvinsjakt. I dag finns inte möjligheten för dem som efterfrågar en minskad vildsvinsstam lokalt att jaga vildsvin. En bättre samverkan behövs då för att öka vildsvinsjakten där det efterfrågas. Naturvårdsverket lämnar i skrivelsen två förslag till regeringen som syftar till att öka lokal samverkan för att öka vildsvinsjakten. Naturvårdsverket föreslår att regeringen ger de 16 länsstyrelser som ingick i redovisningen Revidering av regionala förvaltningsplaner för vildsvin i uppdrag att praktiskt understödja lokal samverkan om vildsvinsförvaltning. Naturvårdsverket föreslår också att regeringen avsätter särskilda medel till Naturvårdsverket och länsstyrelserna för att finansiera uppdraget som beskrivs i förslaget ovan.

Hela uppdraget att ta fram en åtgärdsplan för effektiv vildsvinsförvaltning ska slutredovisas senast den 31 december 2025.

I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 23) redovisar regeringen att vildsvinsstammen fortsätter att minska nationellt och även lokalt på de flesta håll, även om det finns undantag. Regeringen anför att det som också, förutom de nu tillåtna hjälpmedlen bildförstärkare och termiska sikten, möjligen kan vara en bidragande orsak till denna minskning är förekomsten av *Salmonella Choleraesuis* som påvisats i några områden. Regeringen verkar för att öka incitamenten att bedriva vildsvinsjakt och utveckla åtgärder för att minska vildsvinsstammen, utifrån lokala och regionala behov.

Regler för utfodring av vilt

Den 1 oktober 2021 trädde ändringar i jaktlagen (1987:259) i kraft som gör det möjligt att utfärda förbud mot och villkor för utfodring av vilt. Ändringarna innebär att länsstyrelserna i enskilda fall kan besluta om förbud mot eller villkor för att utfodra vilt som inte hålls i hägn, om det behövs för att förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt eller risken för att viltet orsakar allvarliga skador på egendom.

När det gäller frågan om en definition av uttrycket allvarlig skada på egendom anförde regeringen i proposition 2020/21:183 att det inte är möjligt att lämna en enhetlig beskrivning av vad som är en allvarlig egendomsskada. Detta får i stället bedömas med utgångspunkt i vilken typ av egendom det är som riskerar att skadas och vilken skadenivå som får anses överstiga vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera. Skador som klart överstiger denna nivå bör anses vara allvarliga. Denna bedömning kommer enligt regeringen att se olika ut beroende på om den egendom som ska skyddas utgörs av växande gröda, skog eller trädgårdar i ett villaområde. Eftersom det är de lokala

förhållandena som avgör om det finns anledning att förbjuda eller ställa upp villkor för utfodring i ett visst område är det enligt regeringen lämpligt att länsstyrelsen fattar sådana beslut.

Miljö- och jordbruksutskottet anslöt sig till regeringens uppfattning att det inte är möjligt att lämna en enhetlig beskrivning av vad som kan vara en allvarlig egendomsskada utan att det får bedömas med utgångspunkt i vilken typ av egendom det är fråga om och vilken skadenivå som får anses överstiga vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera (bet. 2020/21: MJU22).

Riksdagens tillkännagivande om utvärdering av lagändringarna om utfodring av vilt

När det gäller utvärdering av de regleringar som föreslogs i proposition 2020/21:183 har riksdagen, på förslag från miljö- och jordbruksutskottet, riktat ett tillkännagivande till regeringen om att en utvärdering borde göras tidigare än de tre eller fyra år efter ikraftträdandet som regeringen föreslagit (bet. 2020/21: MJU22, rskr. 2020/21:410). Utskottet konstaterade att det råder delade meningar om utfodringens effekter på skador och viltolyckor. Utfodringens betydelse för ökningen av viltstammarna är inte helt klarlagd. Det finns även behov av att uppdatera kunskapsläget kring vildsvinsstammens utbredning och omfattningen av djurens skadeverkningar. Skulle utvärderingen visa att lagstiftningen inte har avsedd effekt när det gäller att minska skadorna inom trafiken eller på egendom bör lagstiftningen förändras. En tidigarelagd utvärdering kan således möjliggöra nödvändiga justeringar av regelverket. Utskottet ansåg att regeringen borde utvärdera lagändringarnas konsekvenser under nästa mandatperiod.

Regeringen redovisar i skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 att Länsstyrelsen i Jönköpings län i januari 2022 fattade beslut om villkor för utfodring av klövvilt med stöd av den nya lagstiftningen. Detta beslut överklagades. Den 5 december 2022 biföll förvaltningsrätten överklagandet och upphävde länsstyrelsens beslut. Kammarrätten i Jönköping beslutade den 1 november 2023 att inte bevilja prövningstillstånd. På grund av rättsprocessen har övriga länsstyrelser huvudsakligen avvaktat med att fatta beslut, vilket enligt regeringen innebär att underlaget för att utvärdera effekterna av den nya lagstiftningen är mycket begränsat i nuläget. Punkten är inte slutbehandlad.

Utskottets ställningstagande

Jakt- och viltvårdsuppdraget

Utskottet konstaterar att regeringen bedömt att riksdagens tillkännagivande om jakt- och viltvårdsuppdraget är slutbehandlat. Till grund för denna bedömning hänvisar regeringen bl.a. till en ändring i jaktförordningen som innebär att Naturvårdsverket tills vidare har möjlighet att upphandla åtgärder för att främja landets viltvård och till ett beslut om organisationsbidrag till Svenska Jägarförbundets rikstäckande jakt- och viltvårdsverksamhet.

Utskottet konstaterar att Svenska Jägareförbundets allmänna uppdrag inte har återförts till sin ursprungliga utformning men att de fortfarande leder delar av jakten och viltvården i landet. I likhet med vad utskottet bedömt tidigare har utskottet inte något att invända mot regeringens bedömning av tillkännagivandet. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2024/25:1396 (SD) yrkande 19 och 2024/25:2809 (M).

Viltförvaltningsdelegationerna

Inledningsvis vill utskottet framhålla riksdagens tillkännagivanden om att förstärka viltförvaltningsdelegationerna och om att utvärdera deras arbete för att säkerställa det regionala inflytandet i viltförvaltningen. Utskottet noterar att tillkännagivandena fortfarande bereds inom Regeringskansliet. Vidare noterar utskottet att regeringen har tillsatt en utredning om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet och att viltförvaltningsdelegationerna, som är en central del av länsstyrelsernas arbete med viltförvaltningen, ingår i uppdraget. På grund av det arbete som pågår vill utskottet i nuläget inte föreslå någon ytterligare åtgärd när det gäller viltförvaltningsdelegationernas ansvar och sammanfattning eller det lokala inflytandet i viltförvaltningen. Därmed anser utskottet att motionerna 2024/25:1014 (C) yrkande 3 i denna del, 2024/25:1396 (SD) yrkande 8 och 2024/25:2027 (M) bör lämnas utan åtgärd.

I likhet med tidigare år konstaterar utskottet att det är en uppgift för Naturvårdsverket att fastställa regionala miniminivåer för rovdjursstammarna. Utskottet ser inte heller i år något behov av att ändra denna ordning. Därmed avstyrker utskottet motion 2024/25:1396 (SD) yrkande 7.

Vilt- och klövviltsförvaltning samt älgförvaltning

Inledningsvis vill utskottet framhålla riksdagens tillkännagivande till regeringen från 2024 om en samlad ekosystembaserad klövviltsförvaltning. Utskottet efterlyste åtgärder för att kunna bibehålla en hälsosam och balanserad älgstam och framhöll behovet av en samlad förvaltning av klövvilt. Utskottet noterar att det pågår arbete i frågan om förvaltning av klövvilt; bl.a. uppdateras vägledningsdokumenten till länsstyrelserna. Samtidigt konstaterar utskottet att övervakningen av klövvilt, förutom älg, är bristfällig. Utskottet välkomnar därför att Naturvårdsverket nu arbetar med att ta fram en inventeringsmetodik för allt klövvilt. Utskottet anser i likhet med regeringen att viltförvaltningen måste fortsätta att utvecklas. Ökad kunskap och ett arbete med förebyggande åtgärder för att minska viltskador är prioriterat för att kunna skapa ännu bättre förutsättningar för en ekosystembaserad, adaptiv och decentraliserad viltförvaltning.

Utskottet konstaterar att det pågår två olika utredningar med direkt beröring med viltförvaltningen: Jaktlagstiftningsutredningen och Utredningen om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet. Även Utredningen om en konkurrenskraftig animalieproduktion har presenterat förslag som till viss del berör förvaltningen

av klövvilt. Enligt utskottets bedömning finns det inte någon anledning att föregripa resultatet av det arbete som pågår.

Därmed anser utskottet att motionerna 2024/25:1396 (SD) yrkandena 10 och 11, 2024/25:3045 (MP) yrkandena 1 och 2 och 2024/25:3108 (S) yrkande 59 kan lämnas utan åtgärd.

När det gäller älgförvaltningen i övrigt anser utskottet i likhet med regeringen att vi bör ha en livskraftig älgstam samtidigt som skadorna på jord- och skogsbruket ska vara hanterbara. Älgförvaltningen ska vara adaptiv, och det är viktigt med samarbete mellan mark- och jägarintressena inom de olika älgförvaltningsområdena. Det är därför positivt att regeringen för regelbundna samtal med viktiga aktörer inom klövviltsförvaltningen. Vidare noterar utskottet att rapporten Skog och klövvilt är under beredning. Denna rapport innehåller ett antal förslag som syftar till att anpassa klövviltspopulationerna utifrån lokala och regionala förhållanden samtidigt som skogsskötseln anpassas för ökad fodermängd. När det gäller finansiering av älgförvaltningen konstaterar utskottet att en rättslig analys av den frågan ingår i direktiven till Jaktlagstiftningsutredningen.

I avvaktan på det arbete som pågår anser utskottet att motionerna 2024/25:461 (S) yrkandena 1 och 2, 2024/25:495 (C), 2024/25:1396 (SD) yrkande 9, 2024/25:1565 (C), 2024/25:2610 (M) och 2024/25:3108 (S) yrkande 60 kan lämnas utan åtgärd.

Vildsvinsförvaltning

Inledningsvis konstaterar utskottet att vildsvinsstammen fortsätter att minska nationellt och även lokalt på de flesta håll. De åtgärder som har vidtagits, t.ex. Naturvårdsverkets nationella förvaltningsplan för vildsvin 2020–2025 och det s.k. vildsvinspaketet inom ramen för livsmedelsstrategin, börjar ge effekt. Utskottet välkomnar detta eftersom vildsvinsstammarna orsakar stora skador och andra problem för t.ex. lantbrukare och trafikanter. Utskottet anser dock att ytterligare åtgärder behöver vidtas och ser därför positivt på regeringens ambitioner att dels öka incitamenten att bedriva vildsvinsjakt, dels utveckla åtgärder för att ytterligare minska vildsvinsstammen lokalt och regionalt. Utskottet noterar att Naturvårdsverket lämnat ett förslag till regeringen om en ökad lokal samverkan i syfte att öka vildsvinsjakten.

I avvaktan på resultatet av det arbete som pågår anser utskottet att motionerna 2024/25:1900 (C), 2024/25:2231 (M) och 2024/25:3108 (S) yrkande 65 kan lämnas utan åtgärd.

Regler för utfodring av vilt

Utskottet konstaterar att det genomförts ändringar i jaktlagen som gör det möjligt att utfärda förbud mot och villkor för utfodring av vilt. Utskottet noterar att det i propositionen till dessa ändringar anförts att vad som är en allvarlig skada på egendom får bedömas med utgångspunkt i vilken typ av egendom det är fråga om och vilken skadenivå som får anses överstiga vad

som kan anses normalt eller rimligt att tolerera samt att länsstyrelsen borde fatta sådana beslut. Vid riksdagsbehandlingen ställde sig utskottet bakom denna bedömning. Därmed är motion 2024/25:1396 (SD) yrkande 24 tillgodosett. Yrkandet avstyrks.

Utskottet vill framhålla riksdagens tillkännagivande till regeringen om att under mandatperioden utvärdera konsekvenserna av de lagändringar om utfodring av vilt som trädde i kraft i oktober 2021. Utskottet noterar att underlaget för att utvärdera effekterna av den nya lagstiftningen är mycket begränsat för tillfället. Utskottet vill återigen framhålla att det är viktigt att lagändringarna utvärderas. Om lagstiftningen inte har avsedd effekt bör den förändras. Därmed avstyrker utskottet motion 2024/25:499 (C) yrkande 2.

Förvaltning av fåglar och säl

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skarvförvaltning, om jakt på gås, trana, korp och svan och om jakt på säl.

Jämför reservation 14 (S), 15 (SD), 16 (C), 17 (SD), 18 (SD), 19 (C) och 20 (MP).

Motionerna

Skarvförvaltning

Enligt kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 67 bör regeringen verka för en effektiv förvaltning av skarv med exempelvis licensjakt på skarv och oljering av skarvägg för att kraftigt minska skarvpopulationen. Den förra regeringen gav Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att revidera den nationella förvaltningsplanen för storskarv, och motionärerna avser att fortsätta att driva denna inriktning både i Sverige och i EU.

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 15 framhålls att effektiva metoder mot skarv såsom oljering och prickning av ägg bör utökas för att mer effektivt hantera problem med skarv. Enligt yrkande 16 bör regeringen verka för att införa licensjakt på skarv. Motionärerna anför att skarvpopulationerna behöver minskas kraftigt för att skydda våra fiskbestånd och bevara våra ekosystem, och motionärerna föreslår därför en ökad jakt på skarv för att förvalta och skydda våra vattenmiljöer. Enligt yrkande 19 måste förvaltningen av skarv ske i bättre samverkan mellan länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten för att den ska vara likvärdig i hela landet. Vidare anför motionärerna i yrkande 20 att möjligheten att införa en ersättning för att öka incitamenten att jaga skarv bör utredas. Ett liknande förslag återfinns i motion 2024/25:1305 av Runar Filper (SD).

Även i kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 16 anförs att oljering och prickning av ägg bör utökas för att mer effektivt hantera problem med skarv. Det framhålls även i motion 2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 att regeringen bör se över nya åtgärder för att få till stånd en effektiv bekämpning av skarv, bl.a. oljering och prickning av skarvägg.

I kommittémotion 2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del framhåller motionärerna att regeringen bör vidta åtgärder för att minska skadorna från skarv. Motionärerna anför att flera saker behöver sammanfalla om andelen fisk som går till humankonsumtion ska öka; bl.a. behöver de skador som skarven orsakar minska.

Även motionerna 2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S), 2024/25:2252 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD), 2024/25:2267 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD) och 2024/25:2469 av Anne-Li Sjölund m.fl. (C) tar upp behovet av att vidta åtgärder för att minska skarvpopulationen och underlätta bekämpning av skarven och andra skadefåglar. I motionerna 2024/25:2043 och 2024/25:2912, båda av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M), anförs att regeringen bör se över möjligheterna att vidta åtgärder för att få ned skarvbestånden på en rimlig nivå där det inte hotar friluftslivet och möjligheterna att bedriva verksamhet.

Motion 2024/25:3154 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 1 lyfter fram att regeringen bör se över möjligheten att införa licensjakt på skarv och verka i EU för att möjliggöra allmän jakt. I yrkande 2 framhålls behovet av att se över möjligheten att införa äggbehandling i större utsträckning för att minska skarvbestånd.

Yrkanden om att införa allmän jakt på skarv för att hålla nere populationerna framförs i motionerna 2024/25:191 av Jonas Andersson (SD), 2024/25:704 av Daniel Persson (SD) och 2024/25:2398 av Viktor Wärnick (M).

När det gäller skyddsjakt anförs det i motion 2024/25:499 yrkande 3 av Martina Johansson (C) att det behövs en översyn av vad som kan räknas som skyddsjakt för att skydda sina grödor, liksom det finns regler för skyddsjakt på t.ex. rovdjur.

Jakt på gås, trana, korp och svan

Enligt kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 12 ska länsstyrelsen liksom tidigare kunna bevilja skyddsjakt på trana, svan och vitkindad gås efter ansökan, eller jakt kunna utföras på länsstyrelsens initiativ. I samma motion yrkande 13 i denna del föreslås att det införs allmän jakt på korp från den 1 augusti till den 31 december. Motionärerna påpekar att korpen orsakar stora skador inom tamdjursskötseln men även är en stor predator i förhållande till småvilt.

Enligt motion 2024/25:511 av Josef Fransson (SD) bör stammen av kanadagäss reduceras. Enligt motionären är kanadagåsen att betrakta som en invasiv art i Sverige som skapar problem bl.a. genom att bli en sanitär olägenhet på badstränder. Även motion 2024/25:681 av Eric Palmqvist (SD) tar upp problemen med kanadagäss. Enligt yrkande 1 bör lagstiftningen om vilka rekvisit som ska vara uppfyllda för att bevilja skyddsjakt ses över. Enligt motionären har tidigare lagstiftning tillåtit att skyddsjakt på gås har beviljats om fåglarna bedömts vara en sanitär olägenhet. Efter en lagändring 2021 är kraven skärpta, och skyddsjakt kan bara beviljas om det finns en risk för att djuren kan ge upphov till allvarliga skador eller besvär för människors hälsa. Enligt yrkande 2 bör kanadagåsens förekomst och numerär begränsas utifrån det faktum att arten historiskt sett inte hör hemma i Sverige.

Jakt på säl

I kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 21 föreslås att regeringen beslutar om att införa licensjakt på vikare. Motionärerna anför att regeringen har beslutat att tillåta licensjakt på gråsäl och knubbsäl, men för att minska konflikterna mellan sälar och fiskerinäring bör även vikare inkluderas i licensjakten. Även i kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 17 föreslås licensjakt på vikare men även knubbsäl.

Även i motionerna 2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S) yrkande 2, 2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 och 2024/25:1040 av Roland Utbult (KD) lyfts behovet av att minska sälstammen och öka jakten på säl.

Enligt kommittémotion 2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del bör regeringen vidta åtgärder för att minska skadorna från säl.

Daniel Helldén m.fl. (MP) anför i partimotion 2024/25:3037 yrkande 95 att nuvarande jaktregler som är inriktade på säl i närheten av fiskeredskap bör kvarstå. Motionärerna anför att fisken i havet måste räcka även till arter som säl och skarv. I dagsläget är problemen med svält hos sälar omfattande, och att kraftigt minska sälpopulationer löser inte Östersjöns storskaliga miljöproblem.

Ett antal motioner tar upp frågan om ersättning för jakt på säl. Enligt kommittémotion 2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 23 bör det införas ersättning för sälavskjutning. Detta skulle enligt motionärerna kunna vara ett incitament för säljägarna att nå upp till kvoterna vid skyddsjakt. Ersättning bör också ges vid licensjakt på gråsäl för att minska risken för tjuvjakt och skadskjutna djur. Även i kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 18 och i motion 2024/25:1304 av Runar Filper (SD) framhålls behovet av ersättning för sälavskjutning.

Kompletterande information

Skarvförvaltning

EU:s lagstiftning sätter ramarna för den svenska förvaltningen av skarv. Fågeldirektivet (2009/147/EG) innehåller regler till skydd för samtliga fågelarter som förekommer naturligt inom EU, liksom för deras ägg, bon och livsplatser. Enligt direktivet är medlemsstaterna skyldiga att införa ett generellt system för skydd av samtliga fåglar som ska förbjuda att man avsiktligt dödar eller fångar dessa fåglar. Medlemsstaterna får bevilja undantag från förbudet om att avsiktligt döda eller fånga listade arter av vissa angivna anledningar, om det inte finns någon annan lämplig lösning. Undantag får bl.a. göras av hänsyn till människors hälsa och säkerhet respektive flygsäkerheten, för att förhindra allvarlig skada på grödor, boskap, skogar, fiske och vatten eller för att skydda flora och fauna.

Naturvårdsverket har det övergripande nationella ansvaret för genomförandet av viltförvaltningspolitiken, däribland frågor som berör förvaltningen av stora fåglar. Naturvårdsverket tar som en del av detta arbete fram nationella förvaltningsplaner, bl.a. för skarv.

I maj 2022 gav regeringen Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att revidera den nationella förvaltningsplanen för storskarv (N2022/01183 och N2021/02882 [delvis]). I uppdraget ingick även att analysera eventuella behov av och förutsättningar för mer kostnads-effektiva populationsbegränsande åtgärder när det gäller metod, process och organisation än vad som används i dag. Förvaltningsplanen skulle även fortsättningsvis vara uppbyggd för att vara vägledande för länsstyrelserna och den regionala förvaltningen. En delredovisning av uppdraget om en reviderad nationell förvaltningsplan skulle lämnas den 30 november 2023. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 november 2024.

Den 27 november 2023 redovisade Naturvårdsverket en reviderad nationell förvaltningsplan för storskarv. Syftet med förvaltningsplanen är att minska allvarliga skador på fiskerinäringen som orsakas av storskarv. Förvaltningsplanen ska också vara ett stöd för samverkan mellan de samhällsintressen som berörs av storskarv och utgöra en vägledning för länsstyrelsernas arbete med att förvalta arten. I planen redovisas att allvarliga skador orsakade av storskarv i möjligaste mån bör förebyggas genom redskapsutveckling, metoder för att störa storskarvarna samt skyddsjakt. Planen är vidare uppdaterad utifrån ändrad lagstiftning och vägledande domar, för att vara en aktuell vägledning för länsstyrelserna i det regionala arbetet.

Vidare anför Naturvårdsverket att det när myndigheten föreslog jakt på en enskilds initiativ för regeringen 2020 gjordes en konsekvensanalys som visade att nyttjandegraden av skyddsjakten som länsstyrelsen fattat beslut om i regel var lägre än det maxantal storskarvar som det var tillåtet att fälla. Att antalet fällda storskarvar ofta skiljer sig från det antal som besluten gett tillstånd till kan bero på flera olika faktorer och variera från fall till fall. Det kan handla om bristande resurser. Jakt med skjutvapen, oljering, äggprickning etc. ska

utföras av någon som är både insatt och kompetent på området. Det kräver både tid och pengar. Det kan även bero på jakttekniska skäl. Att skjuta storskarvar som befinner sig på vattnet eller i luften kan vara svårt. Det är även svårt att engagera jägare eftersom intresset för fällda storskarvar som livsmedel är lågt.

Enligt Naturvårdsverket behöver önskemål om att skyddsjakten ska utökas ses i ljuset av dessa faktorer. En ökad tilldelning av antal individer i besluten och att beslutsfattandet underlättas för skyddsjakt på storskarv behöver inte nödvändigtvis få önskad effekt när en del av problematiken tycks ligga i att jakten inte utövas i den omfattning som skulle vara nödvändig.

Den 25 november 2024 slutredovisade Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten uppdraget. Slutredovisningen innehöll en kompletterande predations- och födosöksstudie med syftet att förstärka kunskapen nationellt och regionalt om storskarven och därmed ge stöd åt en ekosystembaserad förvaltning som omfattar fisket.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har genomfört fältarbetet, och sammantaget kan de resultat som tagits fram inom uppdraget bidra med kunskap om var, när och hur fortsatt forskning och övervakning bör bedrivas och utvecklas för att öka förståelsen av vad skarvar äter och för att ta fram underlag till förvaltningsrelaterade frågor. Samtidigt understryker studien behovet av en regionaliserad förvaltning med lokala förvaltningsmål, speciellt när det gäller fiskbeståndens känslighet för predation, som skiljer sig mellan olika områden.

För att öka kunskapen om skarv har Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten och Formas utlyst särskilda forskningsmedel om 40 miljoner kronor. Forskningen ska ge ny kunskap för att förbättra förutsättningarna för att genomföra en ekosystembaserad förvaltning av akvatiska ekosystem, med särskilt fokus på säl och skarv. Vidare ska forskningssatsningen leda till bättre verktyg för att kunna följa upp och utvärdera effekter och måloppfyllnad av olika förvaltningsåtgärder i ett adaptivt system. På sikt kan arbetet därmed komma att stärka både den nationella och den regionala förvaltningen inom området överlag.

Som redovisats ovan omfattas skarven av fågeldirektivet, vilket har genomförts i svensk rätt genom bl.a. bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Av 23 a och 24 §§ jaktförordningen följer att länsstyrelsen får fatta beslut om skyddsjakt på skarv om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Beslut om jakt får dock endast fattas med hänsyn till vissa intressen som anges i förordningen, såsom allmän hälsa och säkerhet, eller andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, bl.a. orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön. Det får även fattas beslut om skyddsjakt för att förhindra allvarlig skada på t.ex. fiske, vatten eller annan egendom och för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter. Det finns inte

något uttryckligt hinder i jaktförordningen mot att bevilja fleråriga skydds-jaktstillstånd.

När det gäller allmän jakt på skarv är detta inte möjligt med nuvarande regelverk. De fågelarter som är upptagna i bilaga 2 till direktivet får med hänsyn till bl.a. populationsnivå jagas i enlighet med nationell lagstiftning. Skarven är inte upptagen i bilaga 2 till direktivet. För att tillåta allmän jakt på skarv krävs en ändring i direktivets bilagor. Det är bara kommissionen som kan initiera en ändring i direktivet och dess bilagor.

I samband med jakttidsöversynen 2019/2020 (NV-08122-18) föreslog Naturvårdsverket att storskarv ska få jagas på en enskilds initiativ vid fasta och rörliga fiskeredskap, fiskodling och utsättningsplatser samt i fredningsområden för fisk. I maj 2021 beslutade regeringen om nya tider för jakt. Regeringen beslutade bl.a., i linje med Naturvårdsverkets förslag, att skydds-jakt på storskarv på en enskilds initiativ får ske enligt 26 § jaktförordningen i enlighet med vad som anges i förordningens bilaga 4.

Av bilaga 4 följer att jakt på storskarv för att förebygga skador av vilt får ske

- vid fasta och rörliga fiskeredskap samt inom ett avstånd av 300 meter från sådana redskap för att förebygga skada. Jakten får dock inte ske närmare än 300 meter från boplatser för skarv, havsörn eller fiskgjuse. Jakten får ske under perioden den 1 augusti–28 (29) februari.
- vid fiskodling och utsättningsplatser (inom sju dygn före och sju dygn efter utsättningstillfället) samt inom ett avstånd av 300 meter från sådana områden den 1 juli–30 juni.
- i fredningsområden för fisk den 1 augusti–28 (29) februari.

I proposition 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske gör regeringen bedömningen att förvaltning av predatorer som säl och skarv bör ingå i en ekosystembaserad havsförvaltning som styrs av alla tre hållbarhetsdimensioner. Sverige bör vidare verka för att allmän jakt på skarv införs och att skadeverkningar av skarv minskar.

Regeringen instämmer i att det behövs en ekosystembaserad helhetssyn på förvaltningen av fiskbestånden, deras bytesdjur samt predatorer som skarv. Allmän jakt på skarv bör införas och rekommendationen som har utformats inom Helcom Seal bör anpassas så att skarven kan förvaltas utifrån de behov som ett sviktande fiskbestånd ger upphov till. Regeringen bedömer vidare att Sverige inom det regionala samarbetet Helcom Seal och inom EU bör verka för och öka acceptansen hos andra medlemsstater för behovet av förvaltning av predatorer till skydd för ekosystemet och fiskbestånden. Enligt regeringen är en helhetssyn som samlar samtliga perspektiv avgörande för att säkerställa en ekosystembaserad förvaltning, som även tar i beaktande bevarandet av svenskt kulturarv och lokal livsmedelsproduktion i form av småskaligt kustnära fiske. Pågående analys av förvaltningen av predatorer tillsammans med den nuvarande fiskeriförvaltningen är tänkt att ge stöd åt en stärkt

ekosystembaserad förvaltning och främja återhämtningen av fiskbestånd och ekosystemfunktioner i kust- och inlandsvatten.

Miljö- och jordbruksutskottet anför i betänkande 2024/25: MJU5 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske att utskottet vid ett antal tidigare tillfällen framhållit de negativa konsekvenser som de senaste årens kraftiga populationstillväxt av skarv medfört för fiskbestånden och fisket. Skarven ger även upphov till negativa konsekvenser ur ett bredare kustmiljöperspektiv med påverkan på egendom och besvär för boende och friluftsliv. Utskottet välkomnar regeringens ansats i propositionen att införa allmän jakt på skarv.

Havs- och vattenmyndigheten har i regleringsbrevet för 2025 fått i uppdrag att redovisa sitt arbete med att påverka internationella rekommendationer så att dessa anpassas till behovet av beståndsreglerande jakt på säl. Av redovisningen ska det framgå hur myndighetens havsförvaltning, i samarbetet med Naturvårdsverket, inkluderat förvaltningen av predatorerna säl och skarv så att de ingår i en ekosystembaserad havsförvaltning som styrs av alla tre hållbarhetsdimensionerna den miljömässiga, den ekonomiska och den sociala. Regeringen anser att en hållbar fiskförvaltning behöver kompletteras med förvaltning av predatorerna säl och skarv för att kunna bidra till en starkare integrering i, och växelverkan med, havsmiljöarbetet.

Vidare har länsstyrelserna i sitt regleringsbrev för 2025 fått i uppdrag att analysera pågående åtgärder för att förebygga skador orsakade av säl och skarv. Myndigheterna ska vid behov föreslå ytterligare åtgärder som förebygger skador och som ger stöd åt en mer ekosystembaserad förvaltning med fokus på återhämtning av förekomsten av rovfisk i kust- och inlandsvattenekosystem. Uppdraget ska samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län och senast den 30 oktober 2025 redovisas till Regeringskansliet.

Vid jordbruks- och fiskeministerrådet den 21–22 oktober 2024 tog Sverige med stöd av Finland, Estland och Lettland under övriga frågor upp frågan om behov av reviderade regler för att möjliggöra ekosystembaserad jakt på skarv och säl för att skydda känsliga fiskbestånd. Sverige anförde att skarven borde flyttas över till bilaga 2 del B till fågeldirektivet, och de medlemsstater som berörs av det ökande skarvbeståndet borde listas där².

Enligt rapporten från rådets möte (BRYR/2024-10-28/1636) konstaterade kommissionen att mycket av problemen berodde på att Östersjön är i dåligt skick, vilket behöver hanteras, och att endast predatorkontroll inte räcker. Kommissionen avser inte i nuläget att ändra skarvens legala status.

När det gäller andra skrämsemetoder ingick i uppdraget till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten att revidera den nationella förvaltningsplanen för storskarv även att analysera eventuella behov av och förutsättningar för mer kostnadseffektiva populationsbegränsande åtgärder när det gäller metod, process och organisation än vad som används i dag. Av

² De arter som anges i bil. 2 del B får endast jagas i de medlemsstater som står listade i bilagan.

delredovisningen av uppdraget om storskarv framgår att arbetet med att revidera den nationella förvaltningsplanen har fokuserat på att finna effektivare jakt- och skrämselmetoder (störningsmetoder) som komplement till den jakt som bedrivs med skjutvapen.

I den nationella förvaltningsplanen redovisas att allvarliga skador orsakade av storskarv i möjligaste mån bör förebyggas genom redskapsutveckling, metoder för att störa storskarvarna samt skyddsjakt. Exempel på lämpliga metoder som nämns i förvaltningsplanen är

- att riva storskarvars bon innan de återvänder och påbörjar häckningen under våren
- att förstöra ägg genom prickning eller oljering som ett alternativ eller komplement till jakt med skjutvapen. Metoderna ger dock ingen direkt effekt på skadebilden. För att uppnå en decimering av antalet predatorer fåglar och därigenom minska skadorna krävs att åtgärden genomförs systematiskt under flera år. Ingrepp i fåglars bon eller förstörande av fåglars ägg räknas som jakt och kräver tillstånd.
- Att störa genom mänsklig närvaro eller genom akustiska eller optiska metoder. Effekten av akustiska och optiska metoder kan variera beroende på anordning, hur skrämselmetoden används samt storleken på platsen där skrämseffekten ska ha verkan.

Riksdagens tillkännagivanden om en reviderad förvaltningsplan för skarv

Hösten 2021 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om skarv (bet. 2021/22: MJU6, rskr. 2021/22:60–61). Av tillkännagivandet följde att regeringen skulle öka jakten på skarv genom att tillåta allmän skyddsjakt på skarv på eget initiativ, utreda möjligheterna till allmän jakttid på skarv samt vidta ytterligare åtgärder för att begränsa skarvstammens tillväxt, t.ex. att se över möjligheterna till fleråriga tillstånd för skyddsjakt och möjliga komplement till detta, t.ex. oljering och prickning av ägg, överväga en nationell förvaltningsplan för skarv och vidta åtgärder för att åstadkomma en bättre samverkan mellan länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten för att beslut i frågor om förvaltning av skarv ska vara likvärdiga i hela landet.

I regeringens skrivelse 2022/23:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2022 redovisas att det ovannämnda tillkännagivandet bedöms vara slutbehandlat utifrån de åtgärder som regeringen har vidtagit (se ovan).

Riksdagen har även riktat ett tillkännagivande till regeringen om en reviderad förvaltningsplan för skarv och en likvärdig förvaltning i hela landet för att på så sätt åstadkomma en minskning av skarvpopulationerna (bet. 2022/23: MJU17, rskr. 2022/23:186). I betänkandet anfördes följande:

Under flera års tid har det funnits ett brett stöd i utskottet för att fler åtgärder ska vidtas för att få bukt med skarvens utbredning. Hösten 2021 tillkännagav riksdagen för regeringen att förvaltningen måste uppdateras och anpassas till skarvstammens tillväxt. Utskottet underströk behovet av en viltförvaltning i balans som tar hänsyn till de verksamheter och

människor som berörs. Att regeringen tillåter allmän skyddsjakt på eget initiativ och underlättar för fleråriga tillstånd för skyddsjakt var några av de åtgärder som utskottet anförde som en del av det helhetsgrepp som krävs.

Utskottet ser givetvis mycket positivt på de åtgärder som vidtagits i linje med riksdagens tillkännagivande under senare år. Utskottet välkomnar det uppdrag som ansvariga myndigheter arbetar med så att en ny förvaltningsplan för storskarven kan komma på plats. Utskottet noterar särskilt att regeringen ser behov av att förvaltningsplanen inkluderar fler perspektiv och förändrade jaktbestämmelser. Utskottet noterar även att planen ska vara vägledande för länsstyrelserna och den regionala förvaltningen. Samtidigt som utskottet ser positivt på det utredningsarbete som bedrivs, vill utskottet uppmana regeringen att prioritera frågan och att säkerställa att utredningen utan fördröjning resulterar i ett uppdaterat förvaltningsgrepp. Utskottet vill särskilt framhålla betydelsen av en förbättrad samverkan i förvaltningen mellan länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten. Förvaltningen av skarv ska vara likvärdig i hela landet, både vid sötvattensjöar i inlandet och utmed den långa kustlinjen.

Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Regeringen redovisar i skrivelse 2023/24:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2023 att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Jakt på gås, trana, korp och svan

Trana, sångsvan, vitkindad gås och korp är inte upptagna i bilaga 2 till fågeldirektivet, vilket innebär att s.k. allmän jakt inte är tillåten. Kanadagås är upptagen i bilaga 2, vilket innebär att arten får jagas i enlighet med nationell lagstiftning. Knölsvan är upptagen i bilaga 2 del B till direktivet. De arter som anges i bilaga 2 del B får endast jagas i de medlemsstater som står listade i bilagan, i detta fall Tyskland och Österrike. Fågeldirektivet tillåter alltså inte s.k. allmän jakt på knölsvan i Sverige.

Fågeldirektivet har genomförts i svensk rätt genom bl.a. bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Enligt 3 § jaktlagen är fåglar fredade och får jagas endast om det följer av jaktlagen eller av föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av jaktlagen. För att skyddsjakt ska kunna beviljas krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen är uppfyllda. Skyddsjakt får enligt bestämmelsen beviljas bl.a. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet. Det krävs även att det inte finns någon annan lämplig lösning och att skyddsjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Enligt villkor i bilaga 4 till 26 § jaktförordningen får jakträttshavare bedriva skyddsjakt för att förebygga skador av vilt.

Som redovisats tidigare har det gjorts en översyn av jakttiderna. I maj 2021 beslutade regeringen om nya tider för jakt genom ändringar i jaktförordningen utifrån de förslag som Naturvårdsverket lämnat. Samtliga jakttider har setts över och uppdaterats för att anpassas utifrån rådande förhållanden. Förändringarna trädde i kraft den 1 juli 2021.

Naturvårdsverket har nu startat arbetet igen med att se över de jakttider som jaktförordningen reglerar och ska lämna nästa förslag till justerade jakttider senast i juni 2026.

När det gäller trana och sångsvan innebär regeringens beslut att en möjlighet till skyddsjakt på enskildas initiativ införs under vissa delar av året. Det gäller fåglar som uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda, om det behövs för att förebygga skada. För trana gäller det den 1 augusti–30 september och den 1 april–30 maj. För sångsvan gäller det den 1 oktober–31 mars.

Beslutet överensstämmer med Naturvårdsverkets förslag. I myndighetens förslag på jakttider anfördes att trana och sångsvan har ökat i Sverige och inom EU på såväl kort som lång sikt. Fåglarna orsakar skador för jordbruket. Länsstyrelserna fattar i dag ett begränsat antal beslut om skyddsjakt på trana och sångsvan. Däremot förekommer många ansökningar om bidrag till förebyggande åtgärder och ersättning för skador av dessa fåglar.

Flera länsstyrelser har noterat en tilltagande skadebild och ett ökande inflöde av skyddsjaktsansökningar. De växande populationerna gör att skadebilden förväntas öka. Därför är det angeläget att möjliggöra viss skyddsjakt på enskildas initiativ innan problemen växer sig alltför stora. Därigenom skulle skadedrabbade ha möjlighet att förhindra skada på sin gröda utan att behöva ansöka om skyddsjakt hos länsstyrelsen. Detta underlättar möjligheten för lantbrukare att påverka sin skadesituation och minskar länsstyrelsernas administration. Naturvårdsverket framhöll vidare att möjligheten till skyddsjakt gäller under den period när fåglarna bedöms kunna orsaka allvarliga skador. Det innebär att tiden för skyddsjakt till viss del kan överlappa arternas flytt- och häckningstider. Naturvårdsverket bedömde att behovet av att skydda grödor under perioden är större än nackdelen ur djuretiskt perspektiv med att bedriva jakt under perioden. För att skydda fåglarna under häckningsperioden föreslog Naturvårdsverket att skyddsjakten på trana och sångsvan enbart ska tillåtas på fåglar som uppträder i flock.

När det gäller vitkindad gås innebär regeringens beslut att skyddsjakt på enskilds initiativ (enligt bil. 4 i jaktförordningen) kan ske under hela året om de uppträder vid flygplatser eller i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda eller kan medföra besvär för människors hälsa.

När det gäller korp får, liksom tidigare, skyddsjakt på enskilds initiativ (enligt bil. 4 i jaktförordningen) ske under hela året om korpar uppträder vid flygplatser eller för att skydda ungar av tamdjur inom ett område för uppfödning av tamdjur och i renkötselområdets kalvningsland.

Under jakttidsöversynen framkom förslag om att utöka möjligheterna till skyddsjakt på korp på enskildas initiativ. Korpen ökar i antal. Ett skäl som har anförts har varit att ytterligare tillgodose lantbrukets behov av att exempelvis skydda foder för boskap. Ett annat skäl har varit att tillgodose viltvärden eftersom arten är en betydande predator av småvilt och fågelungar. Förslag har lämnats om att lägga till korp till jaktförordningens bilaga 4 punkt 1 första stycket i syfte att skydda foder för lantbruket. Naturvårdsverket framhåller att

detta inte är möjligt eftersom korp inte finns med i 23 § jaktlagen. Naturvårdsverket har i övrigt inte funnit skäl att utöka möjligheterna till skyddsjakt på korp på enskildas initiativ utan gjorde bedömningen att gällande bestämmelser omfattar tillräckliga skadesituationer.

Kanadagås får jagas utanför allmän jakttid om den uppträder i flock om minst fem individer vid fält med oskördad gröda eller om den kan medföra besvär för människors hälsa (bil. 4 punkt 12 jaktförordningen). När det gäller villkor i bilaga 4 punkt 12 föreslog Naturvårdsverket i sitt förslag på jakttider (NV-08122-18) att begreppet ”sanitär olägenhet” skulle ändras till ”medföra olägenhet för människors hälsa”. Enligt myndighetens underlag var förändringen i terminologin en språklig anpassning till miljöbalken. Naturvårdsverket anförde följande som motivering:

Kanadagås kan bidra till att smittämnen sprids till tamdjur eller människa och av försiktighetsskäl bibehålls villkoret om olägenhet för människors hälsa. Allt detta sammantaget gör att det finns ett fortsatt behov av skyddsjakt på kanadagås i motsvarande grad som idag. Naturvårdsverket föreslår därför att nuvarande villkor för skyddsjakt på enskilds initiativ som omfattar hela landet under hela året lämnas oförändrade.

Jakt på säl

I svenska vatten förekommer tre arter av säl: gråsäl, knubbsäl och vikaresäl. Gråsäl finns i hela Östersjön, i söder ned till Blekinge. Eftersom gråsälarna är rörliga förvaltas hela populationen i Östersjön som en enhet. Knubbsäl förekommer längs västkusten och söderut till Öresund samt i ett begränsat område på södra Öland och södra Smålandskusten. Vikare förekommer i Bottniska viken och norra Kvarken. Antalet vikare har varierat kraftigt över tid.

Samtliga tre sälarter som förekommer i svenska vatten är listade i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och 5 över arter som kräver särskilt skydd. Vidare ingår samtliga tre sälarter i bedömningen av god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet. Säl i Östersjön omfattas även av Helcoms rekommendation Conservation of seals in the Baltic Sea area från 2006.

Riksdagen har under de senaste åren uppmanat regeringen att vidta åtgärder för att jakten på säl ska öka, bl.a. för att begränsa sälens predation på redan hårt pressade fiskbestånd. Våren 2019 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att införa licensjakt på säl (bet. 2018/19: MJU9, rskr. 2018/19:173). Hösten 2021 tillkännagav riksdagen att regeringen ska öka jakten på säl genom större licenstilldelning för jakt på framför allt gråsäl, men även vikare och knubbsäl bör övervägas i syfte att få till en beståndsreglerande jakt. Regeringen uppmanades även att underlätta för de jägare som jagar säl (bet. 2021/22: MJU6, rskr. 2021/22:60–61). I ljuset av riksdagens uppmaningar har regeringen vidtagit ett antal åtgärder och tillkännagivandena är slutbehandlade.

I juli 2019 beslutade regeringen att införa en tidsbegränsad möjlighet till licensjakt på gråsäl i jaktförordningen (1987:905). Regeringen beslutade också

att ge Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket i uppdrag att revidera förvaltningsplanen för gråsäl och göra en vetenskaplig utvärdering av effekterna av en eventuell beståndsreglerande jakt på gråsäl ur ett ekosystemperspektiv. En reviderad förvaltningsplan redovisades i november 2019. Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket redovisade en vetenskaplig utvärdering av licensjakten på gråsäl i juni 2021. Myndigheterna föreslog att licensjakt på gråsäl ska vara möjligt även fortsättningsvis.

I samband med jakttidsöversynen 2019/2020 (NV 08122-18) föreslog Naturvårdsverket att det skulle vara möjligt att besluta om licensjakt på gråsäl och knubbsäl, men inte på vikare eftersom arten inte bedöms ha gynnsam bevarandestatus. I likhet med Naturvårdsverkets förslag beslutade regeringen i december 2021 om ändringar i jaktförordningen som möjliggör för Naturvårdsverket att besluta om licensjakt på både gråsäl och knubbsäl.

Om förebyggande metoder inte räcker för att förhindra skadorna kan Naturvårdsverket ge tillstånd till skyddsjakt för att förebygga allvarliga skador och skydda fisk. Det gäller t.ex. om sälar trasar sönder fiskeredskap och äter upp fisken i dem eller påverkar vissa fiskbestånd. Det finns två olika former av skyddsjaktsbeslut:

1. Beslut om skyddsjakt på Naturvårdsverkets initiativ. När Naturvårdsverket fattar beslut om skyddsjakt på eget initiativ krävs ingen ytterligare ansökan. Skyddsjakt efter säl får enligt dessa beslut endast bedrivas i enlighet med de villkor som framgår av respektive beslut.
2. Beslut om skyddsjakt efter ansökan från en enskild. Naturvårdsverket kan besluta om skyddsjakt på säl efter ansökan från en enskild person.

Myndigheten beslutade i april 2024 om licensjakt efter 750 gråsäl under 2024 och början av 2025. Jakten syftar i första hand till att minska och förhindra de problem och skador som sälarna orsakar. Havs- och vattenmyndigheten rekommenderade en större sänkning av det möjliga jaktuttaget på gråsäl 2024 och 2025 jämfört med föregående år. Denna rekommendation baserades på nya faktaunderlag om hur gråsälarnas population ska nå sin maximala bärförmåga. Tidigare år har Naturvårdsverket även fattat beslut om licensjakt på knubbsäl och skyddsjakt på vikare. Havs- och vattenmyndigheten har under beredningsprocessen yttrat att det endast finns utrymme för att fälla ett fåtal vikare och knubbsäl under 2024. På eget initiativ avstår därför Naturvårdsverket helt från att fatta beslut om jakt efter knubbsäl och vikare. Möjligheterna att ansöka om skyddsjakt finns fortfarande kvar.

Av Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2024 framgår att myndigheten ska redovisa utvecklingen av sälpopulationernas tillväxt och utbredning samt effekterna av sälskador i fisket och sälarnas roll i ekosystemet. Arbetet ska utgå från de redovisade parametrarna i den tidigare rapporten om sälpopulationernas tillväxt och utbredning (L2014/03141), och myndigheten ska om möjligt komplettera redovisningen med utvecklingen av effekterna sedan 2014. Havs- och vattenmyndigheten ska tillsammans med

Jordbruksverket redogöra för de ekonomiska konsekvenserna av sälskador i det svenska fisket. Redovisningen ska redogöra för sälens roll i ekosystemet, exempelvis i relation till födotillgång och som storleksstrukturerande predator. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet den 21 januari 2025.

I rapporten Sälpopulationernas tillväxt och utbredning samt effekterna av sälskador i fisket och sälarnas roll i ekosystemet (rapport 2025:2) redovisas uppdaterad kunskap om respektive sälpopulationers antal och utbredning samt utveckling och framtid. Gråsälpopulationen i hela Östersjön fortsätter att öka i antal. I Sverige kan man dock notera en förändring i utbredning då det totala antalet sälar som uppehåller sig i kärnområdet (Stockholm, Södermanland och Östergötlands län) har minskat sedan 2019. När det gäller knubbsäl finns det distinkta regionala skillnader i utvecklingen hos de olika populationerna. I Skagerrak och Kattegatt har antalet räknade sälar minskat de senaste fem åren och inventeringar i Kosterhavets nationalpark har visat att antalet kutar som föds i området har minskat sedan 2014. För vikare i Bottenviken är utbredningen av is en utmaning både för vikaren och för möjligheten att övervaka arten, vilket gör att trenden är oklar, men man kan säga att populationen inte har minskat avsevärt de senaste åren. Vidare konstateras i rapporten att antalet yrkesfiskare i det skadedrabbade fisket fortsatt att minska, medan andelen som rapporterat skador har ökat sedan förra rapporten från 2014. När det gäller sälarnas roll i ekosystemet dras i rapporten slutsatsen utifrån nuvarande kunskapsläge att naturlig predation från säl kan utgöra en påverkan på fiskpopulationer i kustnära områden som har ett begränsat utbredningsområde och ofta aggregerar på liten yta under någon del av sin livscykel, både i Västerhavet och i Östersjön. För sådana kustfiskpopulationer som redan är försvagade kan påverkan vara signifikant. Påverkan på pelagiska eller demersala populationer i utsjön från naturlig predation från säl är däremot liten i jämförelse med påverkan från mänskliga aktiviteter såsom fiske.

Som nämns ovan gör regeringen bedömningen i proposition 2023/24:156 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske att förvaltning av predatorer som säl och skarv bör ingå i en ekosystembaserad havsförvaltning som styrs av alla tre hållbarhetsdimensioner. Sverige behöver därför verka för att EU-förbudet mot handel med sälprodukter tas bort samt att internationella rekommendationer anpassas till behovet av beståndsreglerande jakt på säl. I propositionen redovisas att återhämtningen av bestånden av säl, i synnerhet gråsäl i Östersjön men även knubbsäl i Västerhavet, har varit en framgång för dess bevarandestatus. Dessa bestånd av säl har i dag gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Regeringen anser att det behövs en ekosystembaserad helhetssyn på förvaltningen av fiskbestånden, deras bytesdjur samt predatorer som säl och skarv. Regeringen bedömer vidare att Sverige inom det regionala samarbetet Helcom Seal samt inom EU bör verka för och öka acceptansen hos andra medlemsstater för behovet av förvaltning av predatorer till skydd för ekosystemet och fiskbestånden.

Säl bidrar till en direkt påverkan på det kustnära fisket genom skador på redskap, bifångst och förstörda fångster. Indirekta skador kan vara långt större

än vad som ger sig till känna i form av skadad fångst. Vidare begränsar sälarna som uppehåller sig vid fiskeredskap fångsten då fisken antingen tas som byte eller skräms på flykt. Allt sammantaget har säl stor påverkan på det småskaliga kustnära fisket. En helhetssyn som samlar samtliga perspektiv är avgörande för att säkerställa en ekosystembaserad förvaltning, som även tar i beaktande bevarande av svenskt kulturarv och lokal livsmedelsproduktion i form av småskaligt kustnära fiske. Pågående analys av förvaltningen av predatorer tillsammans med den nuvarande fiskeriförvaltningen är tänkt att ge stöd åt en stärkt ekosystembaserad förvaltning och främja återhämtningen av fiskbestånd och ekosystemfunktioner i kust- och inlandsvatten.

I betänkande 2024/25:MJU5 Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske välkomnar miljö- och jordbruksutskottet regeringens ansats i propositionen att införa allmän jakt på säl och att Sverige ska verka för att förbudet mot handel med sälprodukter avskaffas. Vidare ser utskottet positivt på den forskning och utveckling som bedrivs för att utveckla sälsäkra fiskeredskap och fångstmetoder i syfte att minska skador på redskap och bifångster av säl.

Havs- och vattenmyndigheten har i regleringsbrevet för 2025 fått i uppdrag att göra en översyn i syfte att revidera förvaltningsplaner för gråsäl, knubbsäl och vikaresäl för att komplettera med effektiva åtgärder utifrån den ändrade politiken för havsmiljön och förvaltningen av dessa predatorer, vilken framgår av regeringens proposition 2023/24:156. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 30 september 2025.

Vidare ska myndigheten redovisa sitt arbete med att påverka internationella rekommendationer så att dessa anpassas till behovet av beståndsreglerande jakt på säl. Av redovisningen ska det framgå hur myndighetens havsförvaltning, i samarbetet med Naturvårdsverket, inkluderat förvaltningen av predatorerna säl och skarv så att de ingår i en ekosystembaserad havsförvaltning som styrs av alla tre hållbarhetsdimensionerna: den miljömässiga, den ekonomiska och den sociala. Regeringen anser att en hållbar fiskförvaltning behöver kompletteras med förvaltning av predatorerna säl och skarv för att kunna bidra till en starkare integrering i, och växelverkan med, havsmiljöarbetet.

Vidare har länsstyrelserna i sitt regleringsbrev för 2025 fått i uppdrag att analysera pågående åtgärder för att förebygga skador orsakade av säl och skarv. Myndigheterna ska vid behov föreslå ytterligare åtgärder som förebygger skador och som ger stöd åt en mer ekosystembaserad förvaltning med fokus på återhämtning av förekomsten av rovfisk i kust- och inlandsvattenekosystem. Uppdraget ska samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län och senast den 30 oktober 2025 redovisas till Regeringskansliet.

När det gäller ersättning för hanteringskostnader för fällda sälarna finns det sedan januari 2023 en stödåtgärd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet som ger möjlighet till ersättning för detta. Det går att få ersättning för utgifter för bärgning av säl till land och inlämning av sälkroppen till en godkänd anläggning för destruktion. Stödet är 100 procent av de utgifter som ger rätt

till stöd. Enligt information från Jordbruksverket kommer ansökningar om stöd från andra än yrkesfiskare att bedömas som statsstöd av mindre betydelse. Det innebär att om man inte är yrkesfiskare kan man som mest få 200 000 euro totalt för de statsstöd som man har fått beviljade under en period på tre år.

I regleringsbrevet för budgetåret 2025 i fråga om anslaget 1:7 Ersättningar för viltskador m.m. inom utgiftsområde 23 fastställs att högst 900 000 kronor får fördelas till länsstyrelserna för att användas för medfinansiering av ersättning för hanteringskostnader för fällda sälar inom ramen för licensjakt eller skyddsjakt inom ramen för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet i enlighet med 3 kap. 13 § förordningen (2022:1461) om stöd från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden.

Utskottets ställningstagande

Skarvförvaltning

Inledningsvis vill utskottet understryka att det ser allvarligt på skarvpopulationens tillväxt och de negativa konsekvenser som denna medför på fiskbestånden och därigenom även för yrkesfisket, fritidsfisket och andra verksamheter. Utskottet har vid flera tillfällen tidigare påtalat detta och riktat tillkännagivanden till regeringen om att uppdatera förvaltningsplanen för storskarv, att säkerställa en förbättrad samverkan i arbetet samt att anpassa åtgärderna till skarvstammens tillväxt. Enligt utskottet är det angeläget att åtgärder vidtas för att få bukt med skarvens utbredning. Det stora antalet skarvar och deras närvaro och fiskkonsumtion skapar inte bara konflikter med fiskenäringen utan påverkar även friluftslivet och kustmiljön negativt.

Utskottet anser i likhet med regeringen att förvaltningen av predatorer såsom skarv bör ingå i en ekosystembaserad havsförvaltning och välkomnar att den pågående översynen av fiskeriförvaltningen och förvaltningen av predatorer sker utifrån denna utgångspunkt. Utskottet vill framhålla vikten av bestånds- och skadereglerande åtgärder och välkomnar därför att regeringen avser att verka för att allmän jakt på skarv ska införas. I sammanhanget vill utskottet även framhålla betydelsen av att åtgärder vidtas som kan bidra till att jakten utövas i tillräcklig omfattning.

Utskottet konstaterar att det pågår arbete med att begränsa skarvpopulationen och ser mycket positivt på de åtgärder som vidtagits. Den nationella förvaltningsplanen för storskarv har uppdaterats och utskottet noterar bedömningen att allvarliga skador orsakade av storskarv bör förebyggas genom redskapsutveckling, metoder för att störa fåglarna och skyddsjakt. Det görs även forskningssatsningar som ska bidra med ny kunskap om skarven och som i slutändan kan användas för olika förvaltningsåtgärder. Vidare konstaterar utskottet att länsstyrelserna ska analysera pågående åtgärder och vid behov föreslå ytterligare åtgärder som förebygger skador orsakade av skarv.

Utskottet förutsätter att regeringen kommer att prioritera arbetet med en effektiv skarvförvaltning och avser att följa frågan mycket noga framöver.

Utskottet ser i dagsläget inte skäl att förorda något av de förslag som presenteras i motionerna 2024/25:191 (SD), 2024/25:499 (C) yrkande 3, 2024/25:704 (SD), 2024/25:1305 (SD), 2024/25:1369 (SD) yrkandena 15, 16, 19 och 20, 2024/25:1396 (SD) yrkande 16, 2024/25:2043 (M), 2024/25:2252 (SD), 2024/25:2267 (SD), 2024/25:2333 (S) yrkande 1, 2024/25:2398 (M), 2024/25:2469 (C), 2024/25:2486 (C) yrkande 15 i denna del, 2024/25:2912 (M), 2024/25:2978 (SD) yrkande 1, 2024/25:3108 (S) yrkande 67 och 2024/25:3154 (M) yrkandena 1 och 2. Därmed avstyrker utskottet motionerna.

Jakt på gås, trana, korp och svan

När det gäller jakt på trana, svan, vitkindad gås och korp kan utskottet konstatera att regeringen beslutade om förändrade jakttider 2021. Jakttiderna är centrala verktyg i arbetet med att förvalta vilt. Utskottet påminner om att beslutet om nya jakttider föregicks av en mycket noggrann beredning där ett stort antal aktörer på central och lokal nivå deltog. Utskottet ser ingen anledning att ifrågasätta jakttidernas lämplighet. Vidare noterar utskottet att Naturvårdsverket har påbörjat arbetet med att ta fram nya uppdaterade jakttider. Därmed anser utskottet att motion 2024/25:1396 (SD) yrkandena 12 och 13 i denna del kan lämnas utan åtgärd.

Vidare vill utskottet framhålla att när regeringen tog beslut om nya jakttider ändrades terminologin när det gällde skyddsjakt på kanadagås från ”sanitär olägenhet” till ”medför olägenhet för människors hälsa”. Enligt Naturvårdsverket var denna ändring enbart en språklig anpassning till miljöbalken och villkoren för skyddsjakt på en enskilds initiativ lämnades oförändrade. Därmed anser utskottet att motionerna 2024/25:511 (SD) och 2024/25:681 (SD) yrkandena 1 och 2 kan lämnas utan åtgärd.

Jakt på säl

Utskottet har under flera års tid uppmanat regeringen att vidta åtgärder för att jakten på säl ska öka, bl.a. för att begränsa sälens predation på redan hårt pressade fiskbestånd. Regeringen har också vidtagit ett antal åtgärder i ljuset av detta och i dag är det bl.a. möjligt med licensjakt på både gråsäl och knubbsäl. Vikare bedöms inte ha gynnsam bevarandestatus och det är därför inte möjligt med licensjakt på denna art. Vidare noterar utskottet att Naturvårdsverket för 2024 och 2025 kraftigt minskat antalet gråsäl som får fällas under licensjakten, och myndigheten har inte beslutat om licensjakt på knubbsäl eller skyddsjakt på vikare. Utskottet vill dock framhålla att det fortfarande finns möjlighet att ansöka om skyddsjakt för att förebygga allvarliga skador och skydda fisk.

I likhet med tidigare ställningstaganden välkomnar utskottet regeringens ansats att införa allmän jakt på säl. Utskottet håller med om att förvaltning av predatorer som säl bör ingå i en ekosystembaserad havsförvaltning och att Sverige inom Helcom och EU bör verka för och öka acceptansen för behovet av förvaltning av predatorer till skydd för ekosystemet och fiskbestånden.

Utskottet konstaterar att det pågår arbete med att ta fram effektiva åtgärder för att reglera sälpopulationen. Utskottet konstaterar att Havs- och vattenmyndigheten fått i uppdrag att revidera förvaltningsplanerna för gråsäl, knubbsäl och vikaresäl och att myndigheten ska arbeta internationellt för att anpassa rekommendationerna till behovet av beståndsreglerande jakt på säl. Även länsstyrelserna ska analysera åtgärder för att förebygga skador orsakade av säl.

När det gäller ersättning för fällda sälar konstaterar utskottet att det sedan januari 2023 finns möjligheter till sådan ersättning genom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Därmed anser utskottet att motionerna 2024/25:1040 (KD), 2024/25:1304 (SD), 2024/25:1369 (SD) yrkandena 21 och 23, 2024/25:1396 (SD) yrkandena 17 och 18, 2024/25:2333 (S) yrkande 2, 2024/25:2486 (C) yrkande 15 i denna del, 2024/25:2978 (SD) yrkande 2 och 2024/25:3037 (MP) yrkande 95 kan lämnas utan åtgärd.

Förvaltning av rovdjur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förebyggande arbete och ersättning för rovdjursskador, jakt på rovdjur samt jakt och renskötsel.

Jämför reservation 21 (MP), 22 (S), 23 (SD) och 24 (SD).

Motionerna

Förebyggande arbete och ersättning för rovdjursskador

Enligt kommittémotion 2024/25:3071 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 44 bör en förändrad ersättningsmodell för rovdjursrivna djur utredas för att bättre spegla det faktiska intäktsbortfall som lantbrukaren får inklusive variation i intäkter och veterinärkostnader. Enligt yrkande 45 bör forskningen om rovdjursavvisande stängsel och andra åtgärder som kan skydda tamboskap mot rovdjursattacker stärkas. Motionärerna föreslår dessa åtgärder för att ge bättre förutsättningar till de lantbrukare vars betesdjur skadas av varg.

I motion 2024/25:465 av Isak From (S) framhålls vikten av en pålitlig rovdjursinventering (yrkande 1) och av ett fungerande rovdjursersättnings-system (yrkande 3). Motionären framhåller att det minskade anslaget innebär en ökad oro för att såväl årets som kommande års inventeringar inte kommer att genomföras på det sätt som krävs för att resultaten ska vara så nära sanningen som möjligt och att rovdjursersättningssystemet därför inte kommer att finansieras fullt ut.

Enligt motion 2024/25:1591 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 1 bör regeringen överväga att se över villkoren för att få

ersättning för rovdjursavvisande stängsel (RAS) så att villkoren utökas till att gälla alla sorters betesmarker. Regeringen bör även överväga att se över villkoren för att få ersättning för RAS så att de utökas till att gälla alla inhägnade tamdjur (yrkande 2). Enligt yrkande 3 bör regeringen överväga att räkna upp schablonbidraget till en rimligare nivå kopplat till material och arbetskostnad. Det krävs en skälig ersättningsnivå för att det svenska kulturlandskapet ska kunna hållas öppet. Motionärerna anser även att potten för viltskademedel bör räknas upp för att täcka djurhållares behov av att skydda sina besättningar (yrkande 4).

Liknande förslag om ersättning för rovdjursstängsel och ersättningsnivåer till lantbrukare finns i motionerna 2024/25:1808 av Patrik Lundqvist m.fl. (S), 2024/25:1014 yrkande 1 av Kerstin Lundgren (C), 2024/25:198 av Dan Hovskär (KD) och 2024/25:216 yrkandena 1 och 2 av Joar Forssell och Lina Nordquist (båda L).

Jakt på rovdjur

Ett antal motioner tar upp en generell minskning av vargstammen. Enligt kommittémotion 2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 64 ska regeringen i möjligaste mån verka för att vargen inte etablerar sig i nya områden och att områden som var vargfria 2015 ska bli vargfria igen. Enligt motion 2024/25:1979 av Ann-Sofie Alm (M) ska den svenska vargstammen minska. Enligt motion 2024/25:2018 av Lars Johnsson m.fl. (M) bör regeringen överväga att se över förutsättningarna för ett Skåne fritt från varg. I motion 2024/25:1038 av Mathias Bengtsson (KD) anförs att arbetet för en minskad vargstam i Dalarna bör påbörjas skyndsamt. I motion 2024/25:2082 av Lars Beckman (M) anförs att regeringen bör överväga att instruera myndigheter i regleringsbrev att vidta nödvändiga åtgärder för att vargstammen ska minska i Sverige. På liknande sätt föreslås det i motion 2024/25:1994 av Erik Ottoson (M) yrkande 1 att regeringen överväger att vidta de åtgärder som krävs för att regleringen av vargstammens storlek även ska tillämpas av ansvariga myndigheter.

I ett antal ytterligare motionsyrkanden presenteras förslag på hur regelverket för skydds jakt på varg ska vara utformat. Enligt kommittémotion 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 63 måste beslut om skydds jakt efter varg effektiviseras exempelvis när husdjur eller tamboskap är hotade. Enligt kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 6 bör begreppet skydds jakt vidgas och i högre grad användas i förebyggande syfte. Motionärerna anser även att ersättningarna för drabbade djurägare måste ses över och sättas i relation till den faktiska ekonomiska skadan. I motion 2024/25:384 av Magnus Persson (SD) framhålls att ett snabbspår för skydds jakt på varg borde utredas. Enligt motionären skulle detta göra att man tidigt kan hantera problemvargar samt att man skulle minska problemen för djurägare i det drabbade området. Även i motion 2024/25:2758 av Sten Bergheden (M) anförs att regeringen bör se över möjligheten att utreda

förutsättningarna för att tillåta skyddsjakt på varg omgående efter första angreppet på hundar eller tamboskap.

I motion 2024/25:1036 av Mathias Bengtsson (KD) framhålls vikten av fäbodbruk och behovet av skyddsjakt vid dessa. Enligt motion 2024/25:1994 av Erik Ottoson (M) yrkande 3 bör regeringen överväga att ta initiativ till att ge länsstyrelserna i uppdrag att besluta om skyddsjakt på oskygga vargindivider i syfte att minska framtida skador från varg. Enligt motion 2024/25:218 av Joar Forssell och Lina Nordquist (båda L) ska regeringen ge länsstyrelsen i uppdrag att fatta beslut om att skinn vid skyddsjakt ska tillfalla jakträttsinnehavaren.

Enligt motion 2024/25:1087 av Alexandra Anstrell (M) behövs det en ökad trygghet och säkerhet för den som ansöker om skyddsjakt, utför skyddsjakt eller utför licensjakt genom att se över möjligheten att få sina personliga uppgifter belagda med en frivillig sekretess.

Enligt motion 2024/25:1037 av Mathias Bengtsson (KD) bör en utredning tillsättas om hur staten kan ta ett större ekonomiskt ansvar för skyddsjakt. Enligt motionären är det inte rimligt att lägga bördan på brukaren som redan har drabbats av ekonomiska förluster till följd av sina dödade djur.

I ett antal motionsyrkanden framförs förslag på förändring av regelverket för licensjakt på varg. Enligt motion 2024/25:1994 av Erik Ottoson (M) yrkande 2 bör regeringen överväga att vidta åtgärder för att de län som är särskilt hårt drabbade av koncentrerade vargstammar ska få en ökad möjlighet till licensjakt i syfte att begränsa vargskadorna. Enligt motion 2024/25:2544 av Marie Nicholson (M) bör regeringen överväga en utredning av om landets länsstyrelser bör fortsätta att sätta egna miniminivåer vid licensjakt på rovdjur. Ett liknande förslag framhålls i motion 2024/25:2715 av Ann-Sofie Lifvenhage (M). Enligt motion 2024/25:1615 av Anders Karlsson (C) yrkande 1 bör det ges ökad möjlighet till licensjakt i tamdjurstäta län. Sveriges ambition att öka självförsörjningen av livsmedel kommer i konflikt med vargens utbredning i och med den skada den orsakar. Detta måste tas hänsyn till som ett av kriterierna när man bestämmer villkoren för licensjakt, när det gäller både totalantalet vargar som ska jagas och var de ska jagas. Enligt yrkande 2 ska perioden för licensjakt på varg sammanfalla med tiden för älgjakt för att öka flexibilitet och effektivitet i vargjakten.

Sten Bergheden (M) anför i motion 2024/25:2659 att man bör överväga om lagen och straffskalan behöver ses över och justeras eftersom vargen inte längre kan klassas som ett hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt vilt utan i lagstiftningen bör bedömas som övriga viltarter som jagas på licens. Sten Bergheden (M) föreslår även i motion 2024/25:2801 att jaktlagstiftningen ska ses över så att det ges större möjlighet att skydda sig mot vargangrepp, detta för att stärka lantbrukarens och djurägarens möjlighet att skydda sin tamboskap och sina hundar.

Enligt motion 2024/25:1566 av Daniel Bäckström (C) yrkande 1 ska regeringen skyndsamt vidta åtgärder i enlighet med riksdagens beslutade tillkännagivande om att införa regionala förvaltningsplaner. Tillkännagivandet

handlar om att det bör finnas regionala förvaltningsplaner för varg eftersom vargstammen varierar över landet. I beslutet anges att en regionalt anpassad förvaltning ger en bra balans mellan bevarandet av vargstammen och hänsyn till dem som lever och verkar på landsbygden.

Jakt och renskötsel

Kommittémotion 2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 25 tar upp frågan om samma rätt till jakt och fiske för alla bofasta. Enligt motionärerna har staten under senare år gett renägare ensamrätt till älgjakt på allt större marker, på andra ortsbors bekostnad. Sverige bör se över och ändra det system som på flera områden och i allt högre utsträckning gynnar renägande samer på den övriga lokalbefolkningens bekostnad. Enligt yrkande 26 bör utgångspunkten i översynen av rennäringslagen vara att alla svenska medborgare ska ha samma tillgång till vårt gemensamma land. Rennäringslagen innebär att medlemmar i samebyar får jaga och fiska på de områden som samebyarna använder ovanför odlingsgränsen, men lagen innehåller även bestämmelser om att varken en sameby eller medlemmarna i en sameby får upplåta jakt och fiske till andra. Motionärerna anför att Girjasdomen innebär en brytning mot dessa principer och att en översyn av rennäringslagen därför är nödvändig. Ett liknande resonemang återfinns i kommittémotion 2024/25:1454 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13. Även i motion 2024/25:2117 av Lars Beckman och Crister Carlsson (båda M) lyfts markägarnas rättigheter i förhållande till rennäringslagen fram, och motionärerna önskar en bättre balans i frågorna och att en markägare som får renar på sin mark ges möjlighet att påverka situationen.

I motion 2024/25:465 av Isak From (S) yrkande 2 framhålls att det är ett oacceptabelt högt samlat rovdjurstryck inom stora delar av renskötselområdet. Motionären anför att utvecklingen av rovdjursstammarna mot de uppsatta nationella målen innebär en alltför stor belastning för rennäringslagen. Enligt motion 2024/25:733 av Helén Pettersson (S) ska regeringen beakta renskötselns förutsättningar vid vargföryngring. Om vi vill att rennäringslagen ska ha en framtid i vårt land är det inte möjligt att tillåta vargföryngringar inom eller direkt angränsande till renskötselområdet.

Enligt motion 2024/25:724 av Helén Pettersson (S) ska staten säkerställa en hållbar småviltsjakt i de svenska fjällen. Den tidigare regeringen ändrade regelverket 2017 så att jägare som är bosatta i Sverige ska ges företräde till småviltsjakt på statlig mark ovanför odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens län och på renbetesfjällen i Jämtlands län. Motionären anför att vissa områden behöver vila längre. Därför bör det övervägas att helt stänga möjligheten till jakt för jägare som inte är bosatta i Sverige på områden med hårt tryck under längre tid.

Kompletterande information

Förebyggande arbete och ersättning för rovdjursskador

Bestämmelser om länsstyrelsens användning av medel från viltskadeanslaget finns i 11–11 c och 12 §§ viltskadeförordningen (2001:724) samt i förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador. I tillägg till dessa förordningar tillämpas Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2018:5) om bidrag och ersättningar för viltskador vid länsstyrelsens hantering av medel från viltskadeanslaget för bidrag och ersättningar för viltskador på annat än fisk, fiskeredskap och ren. Medel som Naturvårdsverket årligen lämnar till länsstyrelserna från viltskadeanslaget i form av bidrag får användas för att bl.a. genomföra åtgärder som är avsedda att förebygga viltskador som kan orsakas av fredat vilt. För att förebygga skador på inhägnade tamdjur är rovdjursavvisande stängsel den mest effektiva åtgärden. Länsstyrelsen kan besluta om bidrag till sådana åtgärder.

Viltskadecenter har tagit fram rekommendationer som stöd för länsstyrelsernas arbete med viltskador för bidrag och ersättning kopplat till tamdjur och hundar. För att hålla antalet rovdjursangrepp i Sverige på så låg nivå som möjligt rekommenderar Viltskadecenter att bidrag till förebyggande åtgärder mot rovdjur prioriteras i följande ordning:

1. akutåtgärder efter dokumenterade angrepp på tamdjur
2. fårbesättningar i befintliga vargrevir
3. fårbesättningar i anslutning till befintliga vargrevir i områden med låg täthet av fårbesättningar
4. underhåll av rovdjursavvisande stängsel.

Viltskadecenter föreslår att prisbasbeloppet används för att anpassa de schablonersättningarna som centret rekommenderar för rovdjursangripna tamdjur varje år.

Naturvårdsverket har tagit fram en vägledning för prioritering av förebyggande åtgärder vid rovdjursangrepp i särskilt tamdjurstäta områden. Den övergripande tanken med de föreslagna prioriteringarna av fördelningen av medel till förebyggande åtgärder är att tamdjursbesättningar som löper större risk för rovdjursangrepp ska prioriteras före besättningar som löper mindre risk för rovdjursangrepp. Bland tamdjuren löper får- och getbesättningar större risk för angrepp än t.ex. nöt och häst. Eftersom den förväntade effekten av förebyggande åtgärder är som störst där risken för angrepp är som högst riktas de föreslagna prioriteringarna i första hand mot får- och getbesättningar som löper risk att angripas av varg.

Tidigare har det varit möjligt att söka bidrag för rovdjursavvisande stängsel på blocklagd mark genom landsbygdsprogrammet som en miljöinvestering. Syftet var att skydda betande tamdjur så att betesmarker och betesvallar skulle kunna fortsätta att skötas genom bete i områden där det fanns risk för angrepp

av rovdjur. Sista datum för ansökan om slututbetalning av detta bidrag är den 5 april 2025.

I december 2021 beslutade regeringen om den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027. Det beslutades att stödet för rovdjursstängsel i stället skulle finansieras nationellt på annat sätt. I budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 23) föreslog regeringen därför att viltskadeanslaget skulle förstärkas med 15 miljoner kronor per år fr.o.m. 2023. Anledningen var att stödet till rovdjursavvisande stängsel på s.k. blocklagd mark överfördes från landsbygdsprogrammet till viltskadeanslaget. Överföringen av medel innebär vidare enligt information från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet en förenkling för Sveriges lantbrukare som kommer att kunna ansöka om bidrag till exempelvis rovdjursavvisande stängsel på samma sätt oavsett vilken marktyp det handlar om.

Regeringen beslutade den 9 februari 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera hur de svenska djurskyddsbestämmelserna påverkar svenska livsmedelsproducenters konkurrenskraft i förhållande till livsmedelsproducenter i andra medlemsstater inom EU samt undersöka möjliga åtgärder, inklusive regelförenklningar, för att med bibehållna högt ställda djurhållningskrav stärka konkurrenskraften för svensk livsmedelsproduktion (dir. 2023:19). I augusti 2024 presenterade utredningen betänkandet Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56). Utredaren bedömer bl.a. att åtgärder behöver vidtas för att sänka antalet vargar i Sverige och öka ersättningarna betydligt till djurägarna för rovdjursavvisande stängsel inklusive stängsling och underhåll samt för skadade, saknade och dödade djur. I annat fall riskerar särskilt fårnäringen i Sverige att ha svårt att attrahera nya företagare och få befintliga djurägare att utöka sin produktion, med betydande negativ effekt på produktionsutvecklingen och konkurrenskraften. Utredningen föreslår att översynen ska genomföras av Naturvårdsverket som tar beslut om rekommendationer för ersättningar och bidrag ur viltskadeanslaget. Vidare bedömer utredaren att ett mycket prioriterat område för innovation är att hitta lösningar på viltskador och åtgärder för minskad risk för rovdjursangrepp. Det är områden som på ett markant sätt påverkar konkurrenskraften, lönsamheten och viljan att starta och utveckla företag inom animalieproduktion. Betänkandet är ute på remiss till den 1 april 2025.

Regeringen bedömer i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 23) att viltförvaltningen har utvecklats och i viss mån skapar förutsättningar för en ekosystembaserad, adaptiv och decentraliserad förvaltning. Det krävs dock en fortsatt utveckling av arbetet. Det krävs bl.a. ökad kunskap och ett arbete med förebyggande åtgärder för att minska och hantera uppkomna viltskador. Regeringen anför att kostnaderna för viltskadorna är stora och kan ha en negativ inverkan på livsmedelsproduktion.

Jakt på rovdjur

Vargen kräver s.k. strikt skydd enligt art- och habitatdirektivet, vilket innebär att arten som huvudregel inte avsiktligt får fångas eller dödas i naturen. Direktivet ger dock medlemsstaterna möjlighet att göra undantag från skyddskraven under vissa särskilt angivna förutsättningar, förutsatt att det inte finns någon annan lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden i deras naturliga utbredningsområde. För att reglera antalet vargar får skyddsjakt och viss licensjakt genomföras, om förutsättningarna för jakten är uppfyllda. Länsstyrelsen beslutar om så gott som all vargjakt.

Möjligheten att besluta om licensjakt på varg följer av 23 c § jaktförordningen (1987:905). I förvaltningsplanen för varg bedömer Naturvårdsverket att licensjakt är en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv varg förvaltning om den bedrivs i begränsad omfattning. Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information bidra till att minska konflikter mellan människa och varg. När inventeringar visar att stammen ligger över det nationella referensvärdet kan licensjakt vara en av flera åtgärder i förvaltningen för att begränsa de negativa socioekonomiska konsekvenserna och öka förtroendet för förvaltningen. Myndigheten framhåller vidare att för att kunna fatta beslut om licensjakt ska andra lämpliga lösningar än licensjakt saknas och jakten ska inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för vargen. Licensjakt ska inte ses som en akut eller tillfällig lösning. Den ska inte heller på något sätt ses som den enda åtgärd som ska användas och utvecklas inom förvaltningen.

Licensjakten på varg inleddes den 2 januari 2025. Länsstyrelserna i Värmland, Västmanland, Västra Götaland och Örebro har beslutat om licensjakt på totalt 30 vargar. Jakten pågår som längst t.o.m. den 15 februari.

När det gäller skyddsjakt finns de allmänna reglerna i 23 a och b §§ jaktförordningen. Skyddsjakt kan bl.a. syfta till att förhindra allvarlig skada, vilket innebär att den skyddsjakt som tillåts är förebyggande. Skyddsjakt ska inte ses som en kompensation för redan uppkomna skador. Vid ett beslut om skyddsjakt ska ett av skälen i 23 a § jaktförordningen vara uppfyllt, gynnsam bevarandestatus får inte försvåras i utbredningsområdet och det får inte finnas någon annan lämplig lösning än skyddsjakt i det aktuella fallet. Det finns också möjlighet att bevilja skyddsjakt utan att någon allvarlig skada har inträffat enligt 23 b § jaktförordningen, under förutsättning att sannolikheten för att en skada kan komma att inträffa bedöms som stor. Naturvårdsverket har delegerat rätten att fatta beslut om skyddsjakt på varg till länsstyrelserna. Det innebär att ansökan om skyddsjakt hanteras av länsstyrelsen i det län där eventuell jakt ska ske. Skyddsjakt kan beviljas för att t.ex. förebygga och förhindra allvarlig skada på ren, tamboskap och hund och händelser kopplade till oönskat beteende. Behov av skyddsjakt bedöms från fall till fall och beslutas av länsstyrelsen.

Som svar på interpellation 2022/23:61 framhöll landsbygdsminister Peter Kullgren den 6 december 2022 att den tilltagande ökningen av vargstammen har blivit en trygghetsfråga som måste tas på allvar. Rovdjurspopulationen i Sverige ska förvaltas på ett sådant sätt att djur och människa kan leva sida vid sida. Det innebär att vargstammen behöver vara mindre än vad den är i dag.

När det gäller tamdjursägares rätt att skydda sina djur mot rovdjur finns en sådan möjlighet utan att det krävs ett särskilt beslut om skydds jakt. Det framgår av 28 § jaktförordningen. I första hand ska man försöka skrämman det angripande rovdjuret, men om det inte går kan man under vissa förutsättningar avliva djuret. Rovdjur får dödas

1. när rovdjuret angriper och skadar tamdjuret eller om det är uppenbart att ett sådant angrepp är omedelbart förestående
2. om det finns skäligen anledning att befara ett angrepp på tamdjuret och dödandet sker i omedelbar anslutning till att rovdjuret har angripit och skadat eller dödat tamdjur
3. om rovdjuret befinner sig inom inhägnat område avsett för skötsel av tamdjuret och det finns skäligen anledning att befara ett angrepp där.

Åtgärderna får även vidtas av någon annan som handlar på uppdrag av ägaren eller vårdaren för att skydda en jakthund som används i jaktlag, tamdjur som befinner sig inom inhägnat område avsett för skötsel av tamdjuret eller vilt som hålls i ett viltbåge eller en liknande anläggning (28 a §).

När det gäller trygghet och säkerhet för den som ansöker om jakt på varg framgår det av 18 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, att sekretess gäller hos Naturvårdsverket för en uppgift som hänför sig till jaktkortsregistret och jägarexamensregistret om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att vapen eller ammunition kommer till brottslig användning. I januari 2021 fick Naturvårdsverket i uppdrag att med medel ur Viltvårdsfonden främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen (N2021/00013). För att klargöra rättsläget för dessa uppgifter föreslog Naturvårdsverket ändringar i 18 kap. 16 § OSL på så sätt att även en uppgift som hänför sig till jägare inom en verksamhet för viltvård skulle införas. Naturvårdsverket framhöll även i redovisningen att motsvarande behov av sekretesskydd för uppgifter om jägare förmodligen finns hos länsstyrelserna, men att det inte hade varit möjligt att utföra en djupare analys av det behovet inom ramen för uppdraget. Vidare har Naturvårdsverket understrukit behov av ytterligare analys av uppgifter som finns hos bl.a. organisationer när sådana agerar på uppdrag av en myndighet.

I mars 2022 beslutade regeringen om ett uppdrag till Naturvårdsverket att utreda behov av författningsändringar för att förhindra spridning av och skydda vissa uppgifter kopplade till jakt och jägare (N2022/00780). Utöver att förhindra spridning av uppgifter som finns hos Naturvårdsverket och andra myndigheter var syftet även att förebygga hot och trakasserier riktade mot den som ansöker om skydds jakt eller genomför skydds- eller licensjakt. Uppdraget redovisades i december 2022 och bereds nu inom Regeringskansliet.

Den 25 januari 2024 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av lagstiftningen på jaktområdet (dir. 2024:11). Utredaren ska bl.a. utreda vad som gäller i fråga om brott mot fredningsbestämmelserna. I utredningsdirektiven redovisas att de straffrättsliga sanktionerna i jaktlagen i stort sett har varit oförändrade sedan de infördes 1988. Det finns därför enligt regeringen anledning att överväga om påföljderna är ändamålsenliga och proportionerliga i alla delar eller om de bör justeras i något avseende. Utredaren bör t.ex. överväga om straffsanktionerna i någon del bör ersättas med en administrativ sanktion, som vitesförelägganden eller sanktionsavgifter. Utredaren ska även

- analysera rättsläget och undersöka i vilken mån jaktlagen innehåller blankettstraffbud som kan antas stå i strid med regeringsformen
- ta ställning till om ansvaret för brott mot fredningsbestämmelsen i 3 § jaktlagen bör justeras
- inhämta faktaunderlag om jaktsabotage och överväga om befintlig lagstiftning är tillräcklig för att tillgodose intresset av att jakt ska kunna genomföras utan störningar
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2025.

Som redovisas i tidigare avsnitt anser Utredningen om en konkurrenskraftig animalieproduktion bl.a. att regeringen ska fortsätta att arbeta för att minska vargstammen i Sverige. I betänkandet SOU 2024:56 anförts att detta i första hand ska göras genom ett beslut om ett nytt, lägre, referensvärde för varg. Betänkandet bereds nu inom Regeringskansliet.

Regeringen har gett relevanta myndigheter ett antal uppdrag när det gäller jakt och förvaltning av varg. Ett antal av dessa redovisas nedan under Tillkännagivanden om jakt på varg.

I november 2024 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att utreda och lämna förslag på vilka ytterligare förvaltningsåtgärder som krävs för att den svenska vargstammen ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) vid ett referensvärde om 170 individer. Naturvårdsverket ska även beräkna kostnader för genomförandet av förvaltningsåtgärderna som krävs för olika referensvärden i intervallet 170–270 individer samt lämna förslag på en tidsplan för genomförande av föreslagna åtgärder som innebär att åtgärderna genomförs så snart som möjligt. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2025.

Tillkännagivanden om jakt på varg

Riksdagen riktade i maj 2020 ett tillkännagivande till regeringen om att se över förutsättningarna för att utöka licensjakten på varg i områden där vargstammen behöver minskas (bet. 2019/20: MJU15, rskr. 2019/20:236). Av skrivelse 2023/24:75 framgår att punkten inte är slutbehandlad.

I skrivelsen redovisar regeringen att länsstyrelserna inför licensjakten 2022 beslutade att jakten ska riktas till vissa revir i sin helhet för att glesa ut koncentrationen av vargar i mellersta Sverige. Regeringen beslutade även den 4 augusti 2022 om ändringar i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, lo, järv och kungsörn så att miniminivåer för varg fastställs per rovdjursförvaltningsområde i stället för både per rovdjursförvaltningsområde och vart och ett av länen. Syftet är att öka flexibiliteten i förvaltningen och ta hänsyn till populationens täthet. För de övriga arterna fastställs nivåerna fortfarande per län. Ändringen trädde i kraft den 1 november 2022.

Vidare beslutade regeringen i maj 2022 om tre uppdrag. Naturvårdsverket skulle undersöka om, och i så fall under vilka förutsättningar, vargens referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet skulle kunna vara inom det intervall på 170–270 som angavs i propositionen En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191). Uppdraget redovisades i juni 2024. I analysen redovisas under vilka förutsättningar referensvärdet kan vara i den lägre delen av intervallet. Enligt Naturvårdsverket krävs bl.a. en viss invandring av östliga vargar som etablerar sig i den skandinaviska populationen, att födslo- och dödstal inte försämras jämfört med dagens nivåer och att det sker en ytterligare mer detaljerad och ingående individbaserad förvaltning och övervakning.

Naturvårdsverket skulle även utreda om, och i så fall hur, skyddsjakt på varg kan utvecklas för att mer effektivt kunna förhindra skador på bl.a. tamdjur orsakade av varg och bättre bidra till rovdjurspolitikens övergripande och långsiktiga mål samt vid behov uppdatera aktuella riktlinjer om skyddsjakt på varg.

Uppdraget redovisades den 23 mars 2023 (NV-05942-22). Enligt myndigheten finns det ett behov av att utveckla skyddsjakten så att den bättre bidrar till uppfyllandet av de rovdjurspolitiska målen. Möjligheten till en omfattande utveckling av skyddsjakten är dock begränsad. Vidare bedömer myndigheten att det funnits behov av en översyn av Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt från 2012. Nya riktlinjer för skyddsjakt på rovdjur har därför beslutats och utgör en bilaga till redovisningen. Ny kunskap och domstolspraxis har arbetats in i riktlinjerna. Myndigheten framhåller att den kommer att fortsätta arbetet med att söka lösningar på hur skyddsjakten kan utvecklas även efter uppdragets genomförande. För att bibehålla och utveckla kunskap och erfarenhet planeras utbildningsinsatser och samling av styrande och vägledande dokument om skyddsjakt på stora rovdjur på en gemensam digital plattform så att åtkomsten till dokumenten förenklas. Naturvårdsverket konstaterar avslutningsvis att behovet av en översyn av jaktlagen och dess följdförfattningar kvarstår. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Naturvårdsverket, Jordbruksverket och SVA skulle även ta fram övergripande gemensamma riktlinjer för vilka åtgärder som behöver vidtas om varg som har invandrat till Sverige från Finland eller Ryssland ska kunna flyttas inom Sverige, med hänsyn till smittskyddet i kombination med risker

för skador inom renskötseln. Uppdraget redovisades i april 2024. Baserat på en sammanvägd bedömning av behovet av genetisk variation för att bibehålla gynnsam bevarandestatus, risk för skador på renskötsel och risk för smittspridning kan en invandrad varg med östligt ursprung flyttas under vissa förutsättningar som framgår av riktlinjerna.

Den 13 juli 2023 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att bl.a. ta fram uppdaterade riktlinjer vid skyddsjakt av varg. Uppdraget handlar om att undersöka olika aspekter av skyddsjakt på varg. Naturvårdsverket ska bl.a. bedöma under vilka omständigheter det skulle kunna vara möjligt att bevilja skyddsjakt redan efter ett angrepp samt ta fram uppdaterade riktlinjer som kan användas vid skyddsjakt.

Den 22 mars 2024 redovisade Naturvårdsverket uppdraget i skrivelsen Uppdaterade riktlinjer för beslut om skyddsjakt på stora rovdjur (NV-05515-23). Syftet med de uppdaterade riktlinjerna är att förbättra förutsättningarna för att kunna fatta beslut om skyddsjakt på stora rovdjur tidigare, efter färre dokumenterade angrepp, än i dagsläget, samtidigt som de stora rovdjuren ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Riktlinjerna har utformats så att ett beslut om skyddsjakt kan baseras på sannolikheten för ytterligare angrepp i området. Nivån för när skyddsjakt kan beviljas efter angrepp på får och get sänks från fyra angrepp i befintliga tumregler till två angrepp under en tolv månadersperiod inom ett område motsvarande storleken på ett genomsnittligt revir eller hemområde. I ett flertal angivna situationer, främst när andra förebyggande åtgärder vidtagits, anger de uppdaterade riktlinjerna att skyddsjakt kan beviljas efter ett angrepp. Också i särskilt sårbara områden, med exempelvis hög täthet av fårbesättningar, i skärgårdar eller områden med fäbodbruk, utesluter inte Naturvårdsverket att ett beslut om skyddsjakt skulle kunna fattas redan efter ett angrepp, om omständigheterna i övrigt talar för en hög sannolikhet för ett nytt angrepp.

Parallellt med dessa uppdrag verkar regeringen för att sänka vargens skyddsstatus genom att föreslå att vargen flyttas från bilaga 4 till bilaga 5 i art- och habitatdirektivet. I september 2024 röstade EU:s medlemsstater för ett förslag från EU-kommissionen om ändring där vargens status ändras från strikt skyddad djurart till skyddad djurart i Bernkonventionen. Den 3 december 2024 röstade Bernkonventionens ständiga kommitté igenom ändringen. Den 7 mars 2025 träder ändringen i konventionen i kraft. Först därefter kan kommissionen föreslå motsvarande justering i art- och habitatdirektivet.

I december 2020 föreslog miljö- och jordbruksutskottet genom ett utskottsinitiativ följande tillkännagivanden till regeringen om att

- ge Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram nya rekommendationer för skyddsjakt på varg som också gör det möjligt att fatta beslut om skyddsjakt på ett helt revir
- göra det tryggare, enklare och snabbare för personer att ansöka om skyddsjakt
- se över sekretessbestämmelserna i samband med skyddsjakt och licensjakt

- se till att staten tar ett större ansvar för skyddsjakt
- utreda förutsättningarna för att bekosta utbildning av certifierade hundar genom viltskadeanslaget.

Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (bet. 2020/21: MJU5, rskr. 2020/21:82). Av skrivelse 2023/24:75 framgår att punkten inte är slutbehandlad. Regeringen hänvisar till de uppdrag som nämns ovan.

Våren 2022 beslutade riksdagen om ett tillkännagivande till regeringen om referensvärdet för varg och regionala förvaltningsplaner (bet.2021/22: MJU24, rskr. 2021/22:296–297). När det gäller delen om regionala förvaltningsplaner anfördes att en stark lokal förvaltning av rovdjur medför bättre förutsättningar att uppnå balans mellan upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus och hänsynen till de som bor och verkar på landsbygden. Eftersom vargstammen varierar över landet behöver förvaltningen av varg vara lokalt anpassad. Det bör därför tas fram regionala förvaltningsplaner för att reglera antalet vargar på regional nivå.

I skrivelse 2023/24:75 redovisar regeringen när det gäller regionala förvaltningsplaner att det i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn finns en bestämmelse om att länsstyrelsen ska upprätta en rovdjursförvaltningsplan för länet. En sådan rovdjursförvaltningsplan kan innehålla förvaltningsmål för varg. Regeringen kommer inom den fortsatta beredningen av ärendet att överväga om förutsättningarna för regionala förvaltningsplaner bör ändras. Punkten är inte slutbehandlad.

Jakt och renskötsel

Riksdagsbeslutet om en hållbar rovdjurspolitik innebär att tamdjurshållning inte påtagligt ska försvåras till följd av rovdjursförekomst. Syftet är att skapa en väl avvägd balans och tolerabel påverkan på näringar samt allmänna såväl som enskilda intressen. I proposition 2012/13:191 hänvisas till den kommitté som tillsattes under 2012/13 och vars slutbetänkande (SOU 2013:60) anger att ambitionen bör vara att antalet rovdjursangrepp på tamdjur inte i någon del av Sverige får vara så högt att tamdjurshushållningen påtagligt försvåras eller omöjliggörs. Toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur får enligt samma proposition vara maximalt 10 procent räknat på den aktuella samebyns faktiska renantal (prop. 2012/13:191 s. 65).

I den nationella förvaltningsplanen för varg bedömer Naturvårdsverket att begreppet ”påtagligt försvårad tamdjurshållning” markerar en viktig inriktning för förvaltningen av stora rovdjur. Denna aspekt genomsyrar därför på flera sätt stora och centrala delar av de nationella förvaltningsplanerna, bl.a. genom målpreciseringar och åtgärder i delmålen om minskade skador och ett ökat förtroende för förvaltningen. Det senare delmålet inkluderar ett socioekonomiskt hänsynstagande som också innefattar rovdjurens inverkan på tamdjurshållning. Att arbeta för att undvika påtagligt försvårad tamdjurshållning bör vara en viktig utgångspunkt även i den regionala förvaltningen, t.ex. vid bedömningen av särskilt sårbara områden i ett län, av hur socioekonomisk

hänsyn bör tas och av hur arbetet med toleransnivån inom renskötseln ska bedrivas.

Som svar på fråga 2022/23:26 anförde landsbygdsminister Peter Kullgren den 9 november 2022 bl.a. följande. Samexistens med rovdjuren är en viktig fråga för rennäringen. Det är därför angeläget att myndigheternas arbete med samråd mellan länsstyrelserna och samebyarna om förvaltningsverktyg utifrån den av riksdagen fastställda toleransnivån för skador inom rennäringen orsakade av stora rovdjur fortskrider, i syfte att upprätthålla en hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur.

I budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 23) höjdes anslaget 1:22 Främjande av rennäringen m.m. med 10 miljoner kronor för ökade ersättningar för rovdjursskador. Regeringen anförde att en central fråga för rennäringen är att samexistens med rovdjuren sker inom ramen för den av riksdagen fastställda toleransnivån för skador på renar orsakade av stora rovdjur. Det är därför angeläget att arbetet med ett förvaltningsverktyg i syfte att upprätthålla en hållbar rennäring och gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur fortskrider. Rennäringens förluster med anledning av predation från stora rovdjur på renar har ökat under flera år, samtidigt som ersättningsnivån för rovdjursförekomst har varit densamma sedan 2002. Regeringen ansåg därför att ersättningsnivån skulle höjas. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2023/24: MJU2, rskr. 2023/24:98).

Regeringen har även beslutat att ändra viltskadeförordningen (2001:724) så att ersättning även ska kunna lämnas till samebyar baserat på uppskattat antal björnar, eller på uppskattad täthet av björn, inom betesområdena. Ersättning för skador på ren som har orsakats av björn lämnas av staten, genom Sametinget, om björn förekommer inom en samebys betesområde. Ersättningen har fram till nu fördelats mellan de ersättningsberättigade samebyarna enbart i förhållande till betesområdenas areal. En sameby med liten areal kan vara hårdare drabbad av att renar dödas av björnar än en sameby med stor areal. I och med ändringen ges Sametinget möjligheten att även kunna ge ersättning till samebyar baserat på uppskattat antal björnar, eller på uppskattad täthet av björn, inom betesområdena. Detta möjliggörs genom att björninventeringen har utvecklats. Ändringen trädde i kraft den 1 november 2024.

I juni 2024 presenterade Naturvårdsverket en handlingsplan för varg i renskötselområdet som tagits fram i samarbete med länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län, Sametinget och Svenska Samernas Riksförbund. Syftet med handlingsplanen är att tydliggöra vilka åtgärder som kan tillämpas, när de kan tillämpas och vem som är huvudansvarig, under perioder med vargförekomst i renskötselområdet. Handlingsplanen vänder sig främst till berörda länsstyrelser, men även till de nationella myndigheter som berörs av vargförekomst i renskötselområdet. Målet är att öka tydligheten i förvaltningsåtgärder, för att därigenom bidra till att begränsa den negativa påverkan på rennäringen.

Handlingsplanen sammanställer regionala och nationella insatser som kan vidtas vid vargförekomst i renskötselområdet och vem som är ansvarig för vad. För regional nivå har förebyggande åtgärder sammanställts och för nationell nivå tydliggörs vilka delar som ingår i en eventuell flytt av varg. Planen tydliggör också vilka praktiska förutsättningar som behöver vara på plats för en flytt. I handlingsplanen ingår dock inte alla åtgärder som har med flytt av varg att göra utan endast de åtgärder som berör renskötselområdet specifikt.

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 23) att en central fråga för rennäringen är att samexistens med rovdjuren sker inom ramen för den av riksdagen fastställda toleransnivån för skador på renar orsakade av stora rovdjur. Det är därför angeläget att arbetet med ett förvaltningsverktyg i syfte att upprätthålla en hållbar rennäring och gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur fortskrider.

Den 20 maj 2021 tillsatte regeringen en parlamentariskt sammansatt kommitté, kallad Renmarkskommittén, som bl.a. ska lämna ett förslag till en renskötsellag som ska ersätta den nuvarande rennärlagen (1971:437). Kommittén ska även analysera det samiska folkets rätt till jakt och fiske – såväl för de samer som i dag är medlemmar i samebyar som för dem som inte är det. Den del av uppdraget som handlade om att utreda inom vilka delar av statligt ägd mark samebyar har ensamrätt i förhållande till staten att upplåta småviltsjakt och fiske, och om denna ensamrätt omfattar jakt på annat vilt än småvilt, skulle redovisas i ett delbetänkande senast den 31 augusti 2023. Uppdraget i övrigt skulle slutredovisas senast den 20 maj 2025.

Kommittén redovisade första delen av uppdraget i delbetänkandet Jakt och fiske i renbetesland (SOU 2023:46). Delbetänkandet har varit på remiss och regeringen har anförut att kritiken från remissinstanserna är omfattande. Det inkluderar bl.a. kritik från myndigheter, kommuner, intresseorganisationer samt samiska organisationer och representanter. Regeringen har uppgett att man därför inte kommer att gå vidare med utredningens förslag. Regeringens avsikt är i stället att avveckla Renmarkskommittén. Därefter avser regeringen att tillsätta en ny utredning av rennärlagen. Syftet med den nya utredningen är enligt regeringen att arbeta fram långsiktigt hållbara förslag som har bred förankring både hos dem som berörs och i riksdagen. I enlighet med lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket kommer konsultation med samiska företrädare att ske.

När det gäller småviltsjakt har länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län i uppdrag att förvalta och vårda all jakt på vilt ovanför odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens län och på renbetesfjäll i Jämtlands län. Enligt 3 § rennärlagen (1993:384) ska rätten till småviltsjakt som inte bedrivs yrkesmässigt på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen upplåtas till den som är fast bosatt i Sverige. Rätten ska även upplåtas till den som inte är fast bosatt i Sverige men som omfattas av Sveriges internationella åtaganden om etableringsfrihet, den fria rörligheten för kapital, arbetskraftens fria rörlighet och utbyte av tjänster och som har uppnått en närmare anknytning till Sverige. Med närmare

anknytning till Sverige avses att personen i fråga äger en fastighet i Sverige, driver näringsverksamhet i Sverige, har anställning i Sverige eller liknande.

Jägare som är bosatta i Sverige och även de som har en s.k. närmare anknytning till Sverige har företräde till småviltsjakt på statlig mark ovanför odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens län och på renbetesfjällen i Jämtlands län. Företrädet gäller t.o.m. den 15 september varje säsong. Från och med den 16 september får alla med jakttillstånd jaga småvilt på dessa marker.

För småviltsjakten 2023–2024 var jakt mellan den 25 augusti och 15 september 2024 endast tillåten för fast boende i Sverige, inklusive de med en närmare anknytning till Sverige. Jakt är tillåten för alla med jakttillstånd mellan den 16 september 2024 och 15 mars 2025. Jaktåret startar den 1 juli varje år och slutar den 30 juni. Högsta jaktryck för jaktsäsongen 2024–2025 är tre jaktmandagar per kvadratkilometer. När jaktrycket nåtts stängs områden för jakt under resten av säsongen. För att skapa en säker och positiv jaktupplevelse begränsas antalet jägare per dag i respektive jaktområde. Riktvärdet för denna kvotering kommer att vara en jägare per 500 hektar jaktbar mark på fjället och en jägare per 1 000 hektar jaktbar mark i skogslandet.

Utskottets ställningstagande

Förebyggande arbete och ersättning för rovdjurskador

Utskottet konstaterar att länsstyrelserna kan besluta om bidrag som får användas för att genomföra åtgärder som är avsedda att förebygga viltskador som kan orsakas av fredat vilt. När det gäller att förebygga skador på inhägnade tamdjur konstaterar utskottet att rovdjursavvisande stängsel har visat sig vara en effektiv åtgärd. Utskottet noterar att det tidigare gått att ansöka om stöd för sådana stängsel från viltskadeanslaget och genom landsbygdsprogrammet. I och med beslutet om den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027 beslutades att stöd till rovdjursavvisande stängsel enbart skulle kunna sökas från viltskadeanslaget. Utskottet anser i likhet med regeringen att detta är en förenkling för lantbrukarna eftersom det nu går att söka bidrag för rovdjursavvisande stängsel på samma sätt oavsett vilken typ av mark det handlar om. Vidare välkomnar utskottet att viltskadeanslaget förstärktes med ytterligare medel när det överfördes från landsbygdsprogrammet.

Utskottet noterar också att Utredningen om en konkurrenskraftig animalieproduktion föreslår att ersättningarna för rovdjursavvisande stängsel ökar för att både kunna attrahera nya företagare och få befintliga företagare att utveckla sin produktion. Utredningen lyfter även fram att innovation är ett viktigt område att prioritera när det gäller att hitta lösningar för viltskador och åtgärder för minskad risk för rovdjursangrepp. Utskottet anser i likhet med regeringen att det krävs ökad kunskap för att minska och hantera uppkomna viltskador.

Utskottet noterar att syftet med Naturvårdsverkets vägledning för prioritering av förebyggande åtgärder vid rovdjursangrepp i särskilt tamdjurstäta områden är att prioritera medel till förebyggande åtgärder där tamdjursbesättningar löper större risk för rovdjursangrepp före sådana som löper mindre risk. Enligt utskottet är detta en rimlig prioriteringsordning.

Därmed och i avvaktan på resultatet av pågående arbete anser utskottet att motionerna 2024/25:198 (KD), 2024/25:216 (L) yrkandena 1 och 2, 2024/25:465 (S) yrkandena 1 och 3, 2024/25:1014 (C) yrkande 1, 2024/25:1591 (S) yrkandena 1–4, 2024/25:1808 (S) och 2024/25:3071 (MP) yrkandena 44 och 45 kan lämnas utan åtgärd.

Jakt på rovdjur

Inledningsvis vill utskottet framhålla de tillkännagivanden som riksdagen riktat till regeringen om jakt på och förvaltning av varg. Utskottet anser att vargen ska ha förutsättningar för att långsiktigt finnas i Sverige men att det behöver vara en betydligt mindre vargstam än i dag. Det är viktigt att både djurägare och andra har möjlighet att leva och verka på landsbygden utan att känna sig hotade av rovdjur.

Utskottet konstaterar att flera åtgärder har vidtagits för att minska vargstammen. Bland annat har Naturvårdsverket uppdaterat riktlinjerna för skyddsjakt på rovdjur, vilket ökar möjligheterna att skydda tamdjur och hundar genom att beslut ska kunna fattas tidigare och efter färre angrepp. Vidare har ansvariga myndigheter analyserat vilka åtgärder som behöver vidtas om en varg ska kunna flyttas. Utskottet konstaterar att regeringen även har gett Naturvårdsverket i uppdrag att analysera och ge förslag på åtgärder för hur vargens referensvärde enligt art- och habitatdirektivet skulle kunna ligga på 170 individer.

Vidare välkomnar utskottet regeringens ansträngningar för att sänka vargens skyddsstatus på EU-nivå eftersom en sådan ändring kan bidra till ökade möjligheter att vidta åtgärder som minskar konflikterna mellan människor och varg. Utskottet konstaterar att vargens skyddsstatus har ändrats i Bernkonventionen från strikt skyddad till skyddad djurart. Utskottet förutsätter att regeringen kommer att fortsätta att driva frågan på EU-nivå så att motsvarande justering kan göras i art- och habitatdirektivet.

När det gäller licensjakt på varg noterar utskottet att länsstyrelserna har beslutat att totalt 30 vargar får skjutas 2025. Utskottet noterar även att miniminivåerna för varg nu ska fastställas per rovdjursförvaltningsområde bl.a. för att kunna ta hänsyn till populationens täthet. Utskottet välkomnar att hänsyn ska tas till förutsättningarna i de olika länen och till var de största koncentrationerna av vargrevir finns.

Vidare konstaterar utskottet att Jaktlagstiftningsutredningen ska göra en översyn av lagstiftningen på området och bl.a. se över de straffrättsliga sanktionerna i jaktlagen och vad som gäller i fråga om brott mot fredningsbestämmelserna.

När det gäller att sekretessbelägga personliga uppgifter om den som utför skydds- eller licensjakt noterar utskottet att det pågår beredning av frågan inom Regeringskansliet.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att det har vidtagits flera åtgärder för att minska vargstammen och att regeringen arbetar för att den nationella förvaltningen ska få större handlingsutrymme. Vidare konstaterar utskottet att det finns förutsättningar för skydds- och licensjakt på rovdjur för att skapa en landsbygd där djur och människor kan leva tillsammans. Utskottet avser att även fortsättningsvis noggrant följa frågan om jakt på rovdjur och ser i dagsläget inget skäl att förorda något av de förslag som presenteras i motionerna 2024/25:218 (L), 2024/25:384 (SD), 2024/25:1036 (KD), 2024/25:1037 (KD), 2024/25:1038 (KD), 2024/25:1087 (M), 2024/25:1395 (SD) yrkande 64, 2024/25:1396 (SD) yrkande 6, 2024/25:1566 (C) yrkande 1, 2024/25:1615 yrkandena 1 och 2, 2024/25:1979 (M), 2024/25:1994 (M) yrkandena 1–3, 2024/25:2018 (M), 2024/25:2082 (M), 2024/25:2544 (M), 2024/25:2659 (M), 2024/25:2715 (M), 2024/25:2758 (M), 2024/25:2801 (M) och 2024/25:3108 (S) yrkande 63. Därmed avstyrks motionerna.

Jakt och renskötsel

Inledningsvis noterar utskottet att regeringen avser att avveckla Renmarks-kommittén, bl.a. mot bakgrund av den omfattande kritik som framkom vid remitteringen av deras första delbetänkande Jakt och fiske i renbetesland. Enligt utskottet finns det fortfarande ett behov av att se över rennäringslagen och utskottet välkomnar därför att regeringen avser att tillsätta en ny utredning med detta syfte.

Utskottet anser i likhet med regeringen att det är angeläget med en hållbar rennäring samtidigt som de stora rovdjuren har en gynnsam bevarandestatus. Utskottet noterar att regeringen har höjt ersättningarna för rovdjursskador och ändrat viltskadeförordningen så att det är möjligt att ge ersättningar till samebyar baserat på uppskattat antal björnar eller uppskattad täthet av björn inom betesområdena. Vidare konstaterar utskottet att det sedan juni 2024 finns en handlingsplan för varg i renskötselområdet. Utskottet välkomnar handlingsplanen, som tydliggör åtgärder och ansvar och som bidrar till att begränsa negativ påverkan på rennäringen när det finns varg i renskötselområdet.

När det gäller småviltsjakt i de svenska fjällen konstaterar utskottet att det i dag finns begränsningar. Under en viss period är jakt tillåten endast för fast boende i Sverige inklusive de som har en närmare anknytning till Sverige, och när det högsta jaktrycket nåtts stängs områden för jakt under resten av säsongen. Det finns även begränsningar i antalet jägare per dag i respektive jaktområde.

Därmed anser utskottet att motionerna 2024/25:465 (S) yrkande 2, 2024/25:724 (S), 2024/25:733 (S), 2024/25:1396 (SD) yrkandena 25 och 26, 2024/25:1454 (SD) yrkande 13 och 2024/25:2117 (M) kan lämnas utan åtgärd.

Övriga jakt- och viltvårdsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Viltvårdsfonden och ersättning för eftersöksjägare.

Motionerna

Viltvårdsfonden

Enligt motion 2024/25:2655 av Sten Bergheden (M) bör det ses över om medel som betalats ut från Viltvårdsfonden endast ska kunna användas för jakt- och viltvårdsfrämjande insatser. Dessa pengar betalas in av landets jägare i form av en årlig viltvårdsavgift, och därför ska enligt motionären dessa pengar inte kunna användas till organisationer eller projekt som motverkar jägarnas intressen.

Ersättning för eftersöksjägare

Enligt motion 2024/25:2672 av Ann-Sofie Lifvenhage och Alexandra Anstrell (båda M) bör regeringen se över möjligheten att överväga en översyn av ersättningen till de som arbetar med det viktiga eftersöket på skadade djur. Motionärerna anför att eftersöksjägare har ett helt vanligt arbete och i dag är så lågt arvoderade för den extra insats de frivilligt tagit på sig i eftersöksvästen att det egentligen inte lönar sig att utföra uppdraget. En översyn av ersättningssystemet bör göras för att rädda viktig kompetens och skapa trygga förhållanden där djur och natur möter trafikanter.

Kompletterande information

Viltvårdsfonden

Enligt 41 § jaktlagen (1987:259) får regeringen meddela föreskrifter om skyldighet för den som jagar att bl.a. betala en årlig avgift (viltvårdsavgift) för att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen. Avgifterna ska bilda en fond (Viltvårdsfonden) som får användas för de ändamål som regeringen har bestämt om.

Viltvårdsfonden förvaltas av Kammarkollegiet och regeringen fattar beslut om hur medel i fonden ska fördelas. Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag ansvar för att pröva frågor om vissa bidrag ur fonden.

Den 15 februari 2021 trädde den nya förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur viltvårdsfonden i kraft. Enligt förordningen kan ideella rikstäckande organisationer söka organisations- eller verksamhetsbidrag ur fonden. För att kunna få bidrag måste en organisation uppfylla de krav som anges i förordningen. Det krävs bl.a. att organisationens verksamhet syftar till att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagen

samt att organisationen är riksomfattande och demokratiskt uppbyggd. Vidare får Naturvårdsverket prioritera mellan inkomna ansökningar och ge företräde till de ansökningar som bedöms ha bäst förutsättningar att uppfylla syftet med bidraget. Som stöd i bedömningen utgår Naturvårdsverket från följande kriterier (från promemorian Prioritering av ansökningar om verksamhets- och organisationsbidrag ur Viltvårdsfonden, NV-02048-22):

- om ansökan i huvudsak ligger i linje med Strategi för svensk viltförvaltning
- om ansökan inriktas mot jaktbara eller potentiellt jaktbara arter
- om ansökan visar på en stark koppling mellan jakt och viltvård.

Viltet ska vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, och främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.

Miljö- och jordbruksutskottet har behandlat frågor om Viltvårdsfonden tidigare, bl.a. i betänkande 2023/24: MJU14 Jakt och viltvård. Utskottet avstyrkte motionerna med hänvisning till bl.a. att organisationerna ska uppfylla de krav som ställs upp på förordningsnivå, t.ex. att organisationens verksamhet syftar till att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagen samt att organisationen är riksomfattande och demokratiskt uppbyggd.

Ersättning för eftersöksjägare

Hösten 2021 beslutade Naturvårdsverket om en generell höjning av ersättningarna för eftersök av trafikskadat vilt och uppdrag att avliva vilt. Dessutom infördes en månadsersättning till ansvarig jägare på 3 000 kronor och en månadsersättning på 1 000 kronor till alla samordnare.

Ersättningarna är reglerade i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:8) om ersättningar för trafikeftersök och uppdrag att avliva vilt och innehåller bestämmelser om ersättning till den som på uppdrag av Polismyndigheten har eftersökt vilt som varit inblandat i en sammanstötning med motorfordon eller spårbunden trafik och till den som på uppdrag av Polismyndigheten har avlivat, omhändertagit eller fångat vilt.

Av föreskrifterna framgår att ersättningsnivåerna ska vara följande:

8 § Administrativ ersättning till kontaktperson ska vara 335 kronor per förmedlat uppdrag. Detsamma ska gälla när kontaktpersonen själv genomför uppdraget.

9 § Ersättning för platsbesök ska vara 280 kronor. Sådan ersättning utgår inte till den som för samma uppdrag ersätts enligt 10 § eller 11 § dessa föreskrifter.

10 § Ersättning för trafikeftersök och uppdrag att avliva björn, varg, järv och lo ska vara 2 110 kronor.

11 § Ersättning ska vara 780 kronor för

1. trafikeftersök på djur av en art som anges i 40 § första stycket eller i 33 § första stycket jaktförordningen utom björn, varg, järv och lo, och

2. uppdrag att avliva, omhänderta eller fånga djur av sådan art som anges i 33 § jaktförordningen utom björn, varg, järv och lo.

12 § Ersättning för användande av bil för genomförande av platsbesök, trafikeftersök och uppdrag att avliva, omhänderta eller fånga vilt ska motsvara skattefri bilersättning.

13 § Ersättning för användande av terränghjuling, snöskoter och traktor kan lämnas om Polismyndigheten innan användandet beslutat om detta. I ersättningen ingår kostnader för användande av släpvagn och terrängsläp.

Ersättning enligt första stycket ska vara 500 kronor per påbörjad timme.

Föreskrifterna trädde i kraft den 1 december 2021. De nya bestämmelserna tillämpades dock för uppdrag som utförts fr.o.m. den 1 oktober 2021 under förutsättning att de återrapporterats senast den 31 december 2021.

Utskottets ställningstagande

Viltvårdsfonden

Utskottet konstaterar i likhet med förra året att ideella rikstäckande organisationer sedan februari 2021 kan söka organisations- eller verksamhetsbidrag ur Viltvårdsfonden. För att kunna få bidrag måste organisationerna uppfylla de krav som ställs upp på förordningsnivå, t.ex. att organisationens verksamhet syftar till att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagen samt att organisationen är riksomfattande och demokratiskt uppbyggd. Utskottet gör ingen annan bedömning i år och avstyrker därför motion 2024/25:2655 (M).

Ersättning för eftersöksjägare

Inledningsvis vill utskottet framhålla det viktiga arbete som eftersöksjägare gör för att minska lidandet hos påkört och skadat vilt. Utskottet konstaterar att Naturvårdsverket under 2021 beslutade om en generell höjning av ersättningarna för trafikskadat vilt. Därmed anser utskottet att motion 2024/25:2672 (M) kan lämnas utan åtgärd.

Reservationer

1. Översyn av jaktlagstiftningen, punkt 1 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 61 och avslår motionerna

2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 1 och

2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 35.

Ställningstagande

Medveten överskjutning är ett allvarligt hot mot viltbestånden. Inte minst älg, kronhjort och rovdjur är utsatta för överskjutning jämfört med vad som tilldelats. I dagsläget är straffen inte heller tillräckligt avskräckande för att säkerställa att jakten bedrivs enligt lag. Vi vill därför se betydligt skarpare straff vid medveten överskjutning av vilt.

2. Översyn av jaktlagstiftningen, punkt 1 (C)

av Anders Karlsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 35 och avslår motionerna

2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 1 och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 61.

Ställningstagande

Jakten ska regleras från Sverige. Jag och mitt parti värnar den breda svenska jakttraditionen och anser att beslut i jaktfrågor generellt ska fattas på nationell nivå snarare än på EU-nivå. När beslut som påverkar jakt ändå fattas på EU-nivå, direkt eller indirekt, måste regionala och lokala skillnader beaktas. Vidare hämmas i dag den svenska jakt- och viltförvaltningen av flera regelverk. Jag anser att Sverige omgående behöver en moderniserad jaktlagstiftning.

3. Översyn av jakttider, punkt 2 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 13 i denna del och avslår motionerna

2024/25:380 av Magnus Persson (SD),

2024/25:381 av Magnus Persson (SD),

2024/25:732 av Helén Pettersson (S),

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 14 och

2024/25:1611 av Anne-Li Sjölund och Helena Lindahl (båda C).

Ställningstagande

Morkullejakten vid midsommar är en starkt förankrad jakttradition i Sverige, men den togs bort vid EU-inträdet, till ingen nytta alls, eftersom det har visat sig att jakten inte påverkar artens bestånd. Morkullan kan inte anses tillhöra en särskilt skyddsvärd art som skulle kräva extraordinära insatser. Vi anser därför att jakttid på morkulla bör återinföras och att vi ska få tillbaka den tidigare jakttid som vi hade på morkulla.

4. Jaktmedel och jaktformer, punkt 4 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:812 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP) yrkandena 1–3 och

2024/25:3045 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkande 3 och

avslår motionerna

2024/25:67 av Johnny Svedin (SD) yrkandena 1 och 2,

2024/25:1997 av Erik Ottoson (M) yrkande 2 och

2024/25:2916 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Människan har jagat djur i tusentals år, och under människans historia har det varit en förutsättning för att överleva. I dag bedrivs jakt av olika anledningar. För mig och mitt parti visar det på bristande respekt för djurs egenvärde att döda dem enbart för nöjes skull, men för det enskilda djuret är inte motivet det avgörande utan hur jakten bedrivs.

Jakten ska bedrivas med hänsyn till och respekt för djur och natur, och mitt parti tar avstånd från jaktformer där djuren löper särskilt stor risk att utsättas för lidande. Jag anser även att jakttiderna ska exkludera jakt under djurens parningstid och under den tid djurens ungar är beroende av föräldradjuren.

Att använda snara för att fånga rödräv innebär en utdragen död och stort lidande för räven, vilket inte är förenligt med 27 § jaktlagen (1987:259) som föreskriver: ”Jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande.” Det är inte selektivt, utan både friska och sjuka, unga och gamla rävar kan trampa i snaran. I dag kan flera olika snarmodeller användas som fångstmetod i de fyra nordligaste länen, men metoden bör fasas ut till förmån för andra alternativ som innebär mindre lidande.

Att fånga djur i fällor utsätter djuren för onödigt lidande eftersom de kan skada sig själva och utsätts för svår stress när de försöker befria sig. Exempelvis visar studier av fällfångade lodjur att de i många fall saknat klor, haft tänderna avbrutna och uppvisat träflisor i magen efter att ha försökt ta sig ut. Det är dessutom komplicerat att göra fällorna selektiva; de kan också fånga djur av andra arter, med eller utan ungar. Jag och mitt parti menar att levandefångst med fällor som regel bör vara förbjudet, utom för vildsvin där fällor kan vara ett godtagbart alternativ i förhållande till andra tillåtna jaktformer för arten och där det redan i dag krävs att fällan ska vara försedd med larmanordning.

Jag ser också ett problem med att använda hund eller tam iller för s.k. grytjakt, alltså att släppa ned hunden eller illern i grytet hos grävlingen eller kaninen för att hetsa eller döda bytet. Även de s.k. grytanlagsproven bör förbjudas eftersom de utsätter både hundar och grävlingar för fara och stor stress.

I takt med teknikutvecklingen kommer det också nya tekniker och vapen som kan underlätta jakt. Just nu har regeringen en promemoria på remiss om

att man ska få använda drönare vid skyddsjakt av vildsvin, trots att det är att betrakta som ett motordrivet fordon. Det förslaget vill jag och mitt parti inte se bli verklighet. Enligt 31 § jaktlagen är det otillåtet att använda bl.a. motordrivna anordningar vid jakt. En drönare som är försedd med kamera får anses vara en motordriven anordning i bestämmelsens mening, även om tekniken var okänd vid jaktlagens tillkomst. Om man öppnar för användning av kameraförsedda drönare skickar man fel signaler; det säger att vildsvin är skadedjur som man får jaga hur som helst. Jag anser att man i stället ska se till att underlätta för ett fungerande samarbete mellan markägare och jägare som bygger på ekosystembaserade viltförvaltningsplaner.

5. Blyammunition, punkt 5 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 31 och 32 samt avslår motionerna

2024/25:2816 av Sten Bergheden (M) och

2024/25:2930 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M).

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att Sverige även i fortsättningen har god tillgänglighet till jaktsskyttebanor och att flexibilitet finns när det gäller ammunition så att inga förbud mot befintliga ammunitionstyper införs förrän det finns alternativ med likvärdig prestanda och kostnad.

6. Jakt- och viltvårdsuppdraget, punkt 6 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 19 och avslår motion
2024/25:2809 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Svenska Jägareförbundet har sedan 1938 haft ett allmänt uppdrag att sköta delar av jakten och viltvården i Sverige, dvs. ända fram till januari 2021, när regeringen beslutade att vissa delar av uppdraget skulle upphandlas. Förbundet har en ovärderlig kompetens med hög trovärdighet och med starka band till jägarkåren. Jakt- och viltvårdsuppdragets betydelse för jakten och viltvården i Sverige kan inte överskattas och vi anser därför att Svenska Jägareförbundet ska få tillbaka uppdraget.

7. Viltförvaltningsdelegationerna, punkt 7 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 7 och 8 samt avslår motionerna

2024/25:1014 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 3 i denna del och
2024/25:2027 av Mats Green (M).

Ställningstagande

Viltförvaltningsdelegationerna har ett övergripande ansvar i jakt- och viltförvaltningen med representation från politiken, intresseorganisationer, markägare m.fl. Den tidigare regeringen beslutade dock att förändra den ursprungliga sammansättningen genom att ge ytterligare mandat till miljö- och naturvårdsintresset och ekoturismen i förhållande till markägare och jägarintressen. Vi anser att sammansättningen i delegationerna måste återgå till den ursprungliga, där balansen mellan politiken, olika intressen, myndigheter m.fl. speglas bättre än i den ändrade sammansättning som regeringen verkställt.

Vidare anser vi att beslut om skydds- och licensjakt måste kunna verkställas redan i viltförvaltningsdelegationen när gynnsam bevarandestatus uppnått för en viltstam och med hänsyn till ekonomiska intressen.

8. Vilt- och klövviltsförvaltning, punkt 8 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 59 och avslår motionerna

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 10 och 11 samt 2024/25:3045 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jakten på älg har historiskt sett varit en stor del av vår identitet, och detta kombinerat med vår växande fritids- och turismnäring visar den ekonomiska potentialen i en välförvaltd älgpopulation. Dessutom bidrar en hälsosam älgstam till ekologisk balans och erbjuder klimatsmarta köttalternativ. Men för att verkligen dra nytta av denna resurs måste förvaltningsplanerna vara robusta och anpassade efter lokala behov. Det är enligt oss tydligt att den nuvarande älgstammen är pressad. Trots sin styrka och förmåga att anpassa sig har den påverkats av en mängd faktorer såsom hård avskjutning, konkurrens om bete från andra klövdjur och även klimatförändringar som förskjuter älgens naturliga habitat. Vi anser att det därför är avgörande att vi tar ett helhetsgrepp om problemet och övergår till en samlad klövviltsförvaltning.

9. Vilt- och klövviltsförvaltning, punkt 8 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3045 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 10 och 11 samt 2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 59.

Ställningstagande

Mycket har hänt sedan jaktlagstiftningen såg dagens ljus någon gång på 30-talet och – nästan – fick sin nuvarande form på 80-talet med vissa ändringar i små delar på vägen. Till detta kommer EU-inträdet, traktthyggesbruket som i dag dominerar skogsbruket, nya fritidsintressen m.m. som gör att situationen ändras. Klimatförändringarna tillsammans med en ökad rörlighet och snabba transporter förändrar också spelplanen med nya utbredningsområden för vilt, snabbare spridning av främmande och invasiva arter samt fler sjukdomar och parasiter. Vi har fått bättre forskning och bättre miljöövervakning som har lett till ökad kunskap om våra vilda djur. Det ger nya kort på handen. Flera av våra viltstammar är långt större nu än de var förr. Det är en framgångssaga. Vi ser nygamla arter, som vildsvin, som har kommit tillbaka.

Jag och mitt parti anser att man nog bör förvalta vissa vilt på ett annat sätt och vissa arter som inte förvaltas i dag kanske ska börja förvaltas. Det kräver nya förvaltningsmetoder, och jag och mitt parti anser att ekosystembaserad viltförvaltning är enda vägen att gå. I dag förvaltas traditionellt varje art ofta var för sig, eller i bästa fall med flerartsförvaltning. Men det tar inte hänsyn till helheten. Vi behöver se helheten. Därför bör viltförvaltningen utvecklas ytterligare till viltskötselområden eller i verklig mening viltvårdsområden där man ser till hela ekosystemet. Vi behöver ha en flerartsförvaltning som utgår från hela ekosystemet inklusive tillgången till föda och inkluderar rovdjur.

Sverige sätter jaktetiken högt, det är en förutsättning för den höga acceptans jakten har i dag. Jakten i Sverige ska vara naturnära, lokal och full av hänsynstagande till viltets förutsättningar och allmänhetens åsikter. Sverige är ganska unikt med organiserad eftersöksjakt av trafikskadat vilt, jaktkalender som utgår från varje enskild arts ekologi och högkvalitativ utbildning för nya jägare. Men det finns förslag som kan slå det i spillror. I den statliga utredningen Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56) föreslås följande: ”Utredaren föreslår att det införs rätt att bedriva skyddsjakt utan tillstånd från länsstyrelsen för markägare och jordbruksarrendatorer med jakträtt avseende dovhjort, kronhjort och rådjur, det vill säga utöver vildsvin som redan i dag får jagas utan tillstånd.”

Jag anser att detta inte får bli verklighet. Det skulle riskera att man stör brunsten, skjuter hindar och rågetter med kid i magen samt att familjebildningar splittras och kid blir föräldralösa innan de är stora nog att klara sig själva. Det finns en anledning till att vi har jaktkalendrar som utgår från när jakten gör minst skada och fredningstider under parnings- och ungvårdssäsongen. Låt oss i stället stärka jaktetiken utifrån ny forskning om djurens ekologi så att både allmänheten och jägaren kan ha fortsatt högt förtroende för jakten och regelverken.

10. Älgförvaltning, punkt 9 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 60 och avslår motionerna

2024/25:461 av Isak From (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:495 av Mikael Larsson (C),

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 9,

2024/25:1565 av Daniel Bäckström (C) och

2024/25:2610 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M).

Ställningstagande

För att uppnå en balanserad och effektiv hantering av älgstammen vill vi att sammansättningen i älgförvaltningsområdena (ÄFO) och älgförvaltningsgrupperna (ÄFG) ändras. Vi föreslår att jägare och markägare representeras i lika antal under ledning av en oberoende ordförande. Vi tror att vi genom att arbeta tillsammans kan säkerställa att vår nationalsymbol älgen fortsätter att frodas i våra skogar samtidigt som vi bevarar skogens hälsa och produktivitet.

11. Älgförvaltning, punkt 9 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 9 och avslår motionerna

2024/25:461 av Isak From (S) yrkandena 1 och 2,

2024/25:495 av Mikael Larsson (C),

2024/25:1565 av Daniel Bäckström (C),

2024/25:2610 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M) och

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 60.

Ställningstagande

Antalet älgar har sedan en längre tid en starkt vikande trend i Sverige, en utveckling som behöver uppmärksammas och åtgärdas. Många jaktlag har på egna initiativ valt att inte jaga älg med tanke på den kraftigt minskande stammen. Vi anser att det är viktigt med en långsiktig förvaltning av älgstammen.

12. Vildsvinsförvaltning, punkt 10 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 65 och avslår motionerna

2024/25:1900 av Anders Ådahl (C) och

2024/25:2231 av Johanna Rantsi (M).

Ställningstagande

Vi ser ett behov av att minska vildsvinsstammen. Viltet orsakar allvarliga skador på lantbruket, vilket drabbar lantbrukarnas lönsamhet och Sveriges försörjningsförmåga. Dessutom är det en viktig åtgärd för att minska smittriskerna vid ett eventuellt nytt utbrott av den afrikanska svinpesten.

13. Regler för utfodring av vilt, punkt 11 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 24 och

avslår motion

2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att länsstyrelsen ska definiera vad som kan anses utgöra stor påvisad skada av vilt.

14. Skarvförvaltning, punkt 12 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 67 och
avslår motionerna

2024/25:191 av Jonas Andersson (SD),

2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 3,

2024/25:704 av Daniel Persson (SD),

2024/25:1305 av Runar Filper (SD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 15, 16, 19 och 20,

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 16,

2024/25:2043 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M),

2024/25:2252 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:2267 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S) yrkande 1,

2024/25:2398 av Viktor Wärnick (M),

2024/25:2469 av Anne-Li Sjölund m.fl. (C),

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del,

2024/25:2912 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M),

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1 och

2024/25:3154 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Skarvens snabba tillväxt i Sverige och Europa är en utmaning för fiskesektorn. För att minimera den allvarliga skada på fiskenäringen som orsakas av den växande skarvpopulationen behöver vi kraftigt begränsa antalet skarvar. Den förra socialdemokratiska regeringen gav därför Naturvårdsverket och Havs-

och vattenmyndigheten i uppdrag att revidera den nationella förvaltningsplanen för storskarv. Vi kommer att fortsätta att driva denna inriktning både i Sverige och i EU. Till exempel vill vi införa licensjakt på skarv i hela landet. En annan möjlighet är att överväga oljering av skarvägg för att minska skarvbeståndet.

15. Skarvförvaltning, punkt 12 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 19 och 20 samt avslår motionerna

2024/25:191 av Jonas Andersson (SD),

2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 3,

2024/25:704 av Daniel Persson (SD),

2024/25:1305 av Runar Filper (SD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 15 och 16,

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 16,

2024/25:2043 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M),

2024/25:2252 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:2267 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S) yrkande 1,

2024/25:2398 av Viktor Wärnick (M),

2024/25:2469 av Anne-Li Sjölund m.fl. (C),

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del,

2024/25:2912 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M),

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 67 och

2024/25:3154 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

För att skydda våra fiskbestånd och bevara våra ekosystem behöver skarvpopulationerna minskas kraftigt. Skarven utgör en stor och växande population i Sverige och dess negativa påverkan på fiskbestånd, friluftsliv och natur är välkänd och dokumenterad. Vi anser att en bättre samverkan mellan länsstyrelser och Havs- och vattenmyndigheten är nödvändig för en likvärdig förvaltning av skarv i hela landet, både vid sötvattensjöar och längs kusten. Vi

anser även att regeringen bör överväga möjligheten att införa ersättning för att öka incitamenten att jaga skarv.

Sammanfattningsvis är det viktigt att minska skarvpopulationerna för att skydda fiskbestånd och miljö. Genom en väl avvägd förvaltning och samarbete mellan myndigheter och andra intressenter kan detta lösas på ett hållbart sätt.

16. Skarvförvaltning, punkt 12 (C)

av Anders Karlsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del och avslår motionerna

2024/25:191 av Jonas Andersson (SD),

2024/25:499 av Martina Johansson (C) yrkande 3,

2024/25:704 av Daniel Persson (SD),

2024/25:1305 av Runar Filper (SD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 15, 16, 19 och 20,

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 16,

2024/25:2043 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M),

2024/25:2252 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:2267 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD),

2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S) yrkande 1,

2024/25:2398 av Viktor Wärnick (M),

2024/25:2469 av Anne-Li Sjölund m.fl. (C),

2024/25:2912 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M),

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 1,

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 67 och

2024/25:3154 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det hållbara yrkesfisket bidrar till levande kust- och insjösamhällen, jobb och en växande besöksnäring. För att andelen fisk som går till humankonsumtion ska öka behöver flera saker sammanfalla. En faktor som ofta lyfts fram av fiskenäringen själv är att minska de skador som skarv orsakar. Jag anser därför att regeringen bör vidta åtgärder för att minska de skador som skarven orsakar.

17. Jakt på gås, trana, korp och svan, punkt 13 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 12 och 13 i denna del och

avslår motionerna

2024/25:511 av Josef Fransson (SD) och

2024/25:681 av Eric Palmqvist (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Den vitkindade gåsen har ökat markant i antal och ställer till med besvär både för bönder, i urbana miljöer och på badstränder. Skyddsjakt ska liksom tidigare kunna beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller utföras på länsstyrelsens initiativ. Vi anser även att skyddsjakt på trana och svan ska kunna beviljas av länsstyrelsen efter ansökan eller utföras på länsstyrelsens initiativ.

Vidare har korpen ökat rejält i antal och är en stor predator på småvilt såsom fält- och skogsfåglar, änder och harar. Den orsakar även skador inom tamdjursskötseln, framför allt vid fårens lamning. Vi anser därför att det bör införas allmän jakt på korp från den 1 augusti till 31 december.

18. Jakt på säl, punkt 14 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 21 och 23 samt

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 17 och 18 samt

avslår motionerna

2024/25:1040 av Roland Utbult (KD),

2024/25:1304 av Runar Filper (SD),

2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S) yrkande 2,
2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del,
2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 och
2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 95.

Ställningstagande

Under de senaste åren har antalet sälar längs Sveriges kustlinje ökat, vilket har lett till allvarliga problem för kustfisket. Regeringen har beslutat att tillåta licensjakt på gråsäl och knubbsäl, men för att minska konflikterna mellan sälar och fiskerinäringen anser vi att även vikare bör inkluderas i licensjakten. För att inte hota sälbestånden bör licensjakten utformas på liknande sätt som dagens regionala skyddsjakt.

Ett incitament för säljägarna att nå upp till kvoterna vid skyddsjakt bör vara att införa ersättning. Ersättning bör också ges vid licensjakt på gråsäl för att minska risken för tjuvjakt och skadskjutna djur. Notera att det finns strikta restriktioner för säljakten för att skydda sälpopulationen och de olika sälarterna. Sälpopulationen bör minskas på ett hållbart och väl avvägt sätt för att inte skada ekosystemet och andra arter.

19. Jakt på säl, punkt 14 (C)

av Anders Karlsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del och
avslår motionerna

2024/25:1040 av Roland Utbult (KD),

2024/25:1304 av Runar Filper (SD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 21 och 23,

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 17 och 18,

2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S) yrkande 2,

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 och

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 95.

Ställningstagande

Det hållbara yrkesfisket bidrar till levande kust- och insjösamhällen, jobb och en växande besöksnäring. För att andelen fisk som går till humankonsumtion ska öka behöver flera saker sammanfalla. En faktor som ofta lyfts fram av fiskenäringen själv är att minska de skador som säl orsakar.

När det gäller säl kan Naturvårdsverket sedan en tid besluta om licensjakt på gråsäl och knobbsäl. Problemet är att jakten är väldigt tidskrävande och förenad med kostnader för den enskilda jägaren. På grund av EU-regler kan inte en jägare heller sälja sälskinn eller kött, vilket Centerpartiet länge kritiserat och vill förändra.

Jag anser därför att regeringen bör vidta åtgärder för att minska skadorna från säl.

20. Jakt på säl, punkt 14 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP) yrkande 95 och avslår motionerna

2024/25:1040 av Roland Utbult (KD),

2024/25:1304 av Runar Filper (SD),

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 21 och 23,

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 17 och 18,

2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S) yrkande 2,

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C) yrkande 15 i denna del och

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

EU:s gemensamma fiskepolitik och kvotbeslut tar i dagsläget inte hänsyn till andra arters födobebehov. Fisken i havet måste räcka även till arter som säl och skarv. I dagsläget är problemen med svält hos sälar omfattande. Att kraftigt minska säl- och skarvpopulationer löser inte Östersjöns storskaliga miljöproblem. Jag och mitt parti anser därför att nuvarande jaktregler som är inriktade på säl i närheten av fiskeredskap ska kvarstå.

21. Förebyggande arbete och ersättning för rovdjursskador, punkt 15 (MP)

av Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3071 av Emma Nohrén m.fl. (MP) yrkandena 44 och 45 samt avslår motionerna

2024/25:198 av Dan Hovskär (KD),

2024/25:216 av Joar Forssell och Lina Nordquist (båda L) yrkandena 1 och 2,

2024/25:465 av Isak From (S) yrkandena 1 och 3,

2024/25:1014 av Kerstin Lundgren (C) yrkande 1,

2024/25:1591 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkandena 1–4 och

2024/25:1808 av Patrik Lundqvist m.fl. (S).

Ställningstagande

Beroende på markens egenskaper kan stängsling mot rovdjur kosta olika mycket för olika lantbrukare. Detta kan ett utvecklat stödsystem ta fasta på. Lantbrukare har ofta merkostnader av många olika slag när t.ex. får haft påhälsning av rovdjur. Bland annat kan det handla om merarbete och veterinärkostnader. Statens roll att främja betande djur i landskapen är viktig. Den som känner oro, själv drabbats eller överväger att sluta med betesdjur behöver veta att staten finns där och stöttar.

Jag och mitt parti föreslår följande åtgärder för att ge förutsättningar till de lantbrukare vars betesdjur skadas av varg. Ta fram en förändrad ersättningsmodell för rovdjursrivna djur i syfte att kunna ge ett kontinuerligt förebyggande ekonomiskt stöd till de lantbrukare vars betesdjur skadas av varg. Ersättningen bör motsvara de faktiska intäktsbortfall som lantbrukaren har med hänsyn till variation i intäkter och veterinärkostnader, med hänvisning till både kvalitet i djurhållning och försäljningskanal. Veterinärkostnader bör inkluderas och ersättas av staten om rovdjur rivit eller skadat djur. Vidare anser vi att forskningen om rovdjursavvisande stängsel och andra åtgärder som kan skydda tamboskap mot rovdjursattacker bör stärkas.

22. Jakt på rovdjur, punkt 16 (S)

av Anna-Caren Säterberg (S), Joakim Järrebring (S), Malin Larsson (S), Jytte Guteland (S) och Björn Petersson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 63 och

avslår motionerna

2024/25:218 av Joar Forssell och Lina Nordquist (båda L),
2024/25:384 av Magnus Persson (SD),
2024/25:1036 av Mathias Bengtsson (KD),
2024/25:1037 av Mathias Bengtsson (KD),
2024/25:1038 av Mathias Bengtsson (KD),
2024/25:1087 av Alexandra Anstrell (M),
2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 64,
2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 6,
2024/25:1566 av Daniel Bäckström (C) yrkande 1,
2024/25:1615 av Anders Karlsson (C) yrkandena 1 och 2,
2024/25:1979 av Ann-Sofie Alm (M),
2024/25:1994 av Erik Ottoson (M) yrkandena 1–3,
2024/25:2018 av Lars Johnsson m.fl. (M),
2024/25:2082 av Lars Beckman (M),
2024/25:2544 av Marie Nicholson (M),
2024/25:2659 av Sten Bergheden (M),
2024/25:2715 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2024/25:2758 av Sten Bergheden (M) och
2024/25:2801 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

I dag finns 375 vargar i Sverige, men vargstammen kan minska kraftigt till 170–270 individer. Det visar den utredning som vi tidigare gav i uppdrag åt Naturvårdsverket att genomföra. Vi står bakom en sådan minskning och anser att den är avgörande för att uppnå en långsiktig, hållbar och förutsägbar vargstam. Samtidigt behöver vi säkerställa att stammens bevarandestatus inte försämras. Vi anser också att reglerna för skydds jakt på varg måste effektiviseras, exempelvis när husdjur eller tamboskap är hotade.

23. Jakt på rovdjur, punkt 16 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 64 och
2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkande 6 och
avslår motionerna

2024/25:218 av Joar Forssell och Lina Nordquist (båda L),
2024/25:384 av Magnus Persson (SD),
2024/25:1036 av Mathias Bengtsson (KD),
2024/25:1037 av Mathias Bengtsson (KD),
2024/25:1038 av Mathias Bengtsson (KD),
2024/25:1087 av Alexandra Anstrell (M),
2024/25:1566 av Daniel Bäckström (C) yrkande 1,
2024/25:1615 av Anders Karlsson (C) yrkandena 1 och 2,
2024/25:1979 av Ann-Sofie Alm (M),
2024/25:1994 av Erik Ottoson (M) yrkandena 1–3,
2024/25:2018 av Lars Johnsson m.fl. (M),
2024/25:2082 av Lars Beckman (M),
2024/25:2544 av Marie Nicholson (M),
2024/25:2659 av Sten Bergheden (M),
2024/25:2715 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2024/25:2758 av Sten Bergheden (M),
2024/25:2801 av Sten Bergheden (M) och
2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S) yrkande 63.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen i möjligaste mån måste verka för att vargen inte etablerar sig i nya områden och att områden som var vargfria 2015 ska bli vargfria igen. Vidare måste skydds- och licensjakt på rovdjur fungera snabbt och effektivt, när hundar, får och annan tamboskap rivs men också när oskygga rovdjur kommer för nära bebyggelse och människor. Begreppet skyddsjakt bör vidgas och i högre grad användas i förebyggande syfte. Vidare måste ersättningarna för drabbade djurägare ses över och sättas i relation till den faktiska ekonomiska skadan.

24. Jakt och renskötsel, punkt 17 (SD)

av Martin Kinnunen (SD), Staffan Eklöf (SD), Mattias Eriksson Falk (SD) och Victoria Tiblom (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD) yrkandena 25 och 26 samt
2024/25:1454 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 13 och
avslår motionerna
2024/25:465 av Isak From (S) yrkande 2,

2024/25:724 av Helén Pettersson (S),
2024/25:733 av Helén Pettersson (S) och
2024/25:2117 av Lars Beckman och Crister Carlsson (båda M).

Ställningstagande

Staten har under senare år gett renägare ensamrätt till älgjakt på allt större marker på andra orsborns bekostnad. Älgjakten är och har historiskt varit minst lika viktig för den övriga befolkningens försörjning som för renägarnas. Sverige bör se över och ändra det system som på flera områden och i allt högre utsträckning gynnar renägande samer på den övriga lokalbefolkningens bekostnad. En början är att ge alla bofasta samma rättigheter till jakt (älgjakt) och fiske.

Renskötsel bedrivs på cirka hälften av Sveriges areal, från norra Dalarna, Hälsingland och norrut. Trots att stora delar av landet på ett eller annat sätt berörs av renskötsel är det förhållandevis få personer som har sin huvudsakliga inkomstkälla från renskötseln, som utgör ett av flera intressen som konkurrerar om markanvändningen. Som ett led i detta pågår en parlamentarisk översyn av rennäringslagen där hänsyn, utöver samers rätt, ska tas till lokalbefolkningens och övriga svenskers tradition, intressen och behov. Sådana behov och intressen kan röra vår gemensamma rätt till vistelse i skog och fjäll, jakt, fiske eller skoterkörning såväl för privatpersoner som önskar idka livskvalitetshöjande fritidsaktiviteter som för näringsidkare inom besöksnäringen. Vår hållning är i grunden att alla bör vara lika inför lagen. Intressekonflikterna kring de grundläggande frågorna om rätten till land och vatten i norra Sverige är emellertid många och komplexa, men utgångspunkten måste vara att alla svenska medborgare, samer såväl som icke-samer, ska åtnjuta samma fri- och rättigheter och därmed ha samma tillgång till vårt gemensamma land.

Rennäringslagen innebär att medlemmar i samebyar får jaga och fiska på de områden som samebyarna använder ovanför odlingsgränsen, men lagen innehåller även bestämmelser om att varken en sameby eller medlemmarna i en sameby får upplåta jakt och fiske till andra. Girjasdomen innebär en brytning från dessa principer, och en översyn av rennäringslagen är därför nödvändig.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:67 av Johnny Svedin (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av mörkeroptik ska föregås av en utbildningsinsats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jägare från andra länder som jagar på svensk mark inte bör få använda mörkeroptik om de inte kan uppvisa någon form av utbildning för detta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:191 av Jonas Andersson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att införa allmän jakttid samt andra tillvägagångssätt för att hålla ned oproportionerligt stora skarvpopulationer som den i Roxen och på andra drabbade platser i landet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:198 av Dan Hovskär (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda utökade ersättningsnivåer till lantbrukare som blivit utsatta för vargangrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:216 av Joar Forssell och Lina Nordquist (båda L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ny ersättningsmodell bör övervägas där staten tar större ansvar för skador orsakade av statens vilt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra ansökningshanteringen likvärdighet över landet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:218 av Joar Forssell och Lina Nordquist (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt länsstyrelser att fatta beslut om att skinn vid skydds jakt ska tillfalla jakträttsinnehavaren och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:380 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återgå till tidigare beslutade jakttider och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:381 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda allmän vårjakt på råbock och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:384 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett snabbspår för skyddsjakt på varg och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:461 av Isak From (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en älgstam med hög kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av översyn av jakttider på älg och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:465 av Isak From (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en pålitlig rovdjursinventering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett oacceptabelt högt samlat rovdjurstryck inom stora delar av renskötselområdet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett fungerande rovdjursättningssystem och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:495 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny modell för finansiering av älgförvaltningen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:499 av Martina Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en uppdaterad jaktlagstiftning när det gäller förvaltning av viltstammen både när det är många och när det är få individer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av regelverket för utfodring och åtling av vilda djur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddsjakt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:511 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reducera stammen av kanadagäss och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:681 av Eric Palmqvist (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen kring vilka rekvisit som ska vara uppfyllda för att bevilja skyddsjakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kanadagåsens förekomst och numerär bör begränsas utifrån det faktum att arten historiskt sett inte är hemmahörande i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:704 av Daniel Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillåta allmän jakt på skarv, i kombination med andra åtgärder för att freda Gävleborgs kust från skarvens inverkan, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:724 av Helén Pettersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska säkerställa en hållbar småviltsjakt i de svenska fjällen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:732 av Helén Pettersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna acceptansen för älgförvaltningen och bibehålla brunstuppehållet med särskilt beaktande av de etiska aspekterna i de delar av landet där älgjakten startar i september, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:733 av Helén Pettersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta renskötselns förutsättningar vid vargföryngring och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:812 av Rebecka Le Moine m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda oetiska jaktformer som exempelvis grytjakt och grytanlagsprov och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda fällor av viltlevande djur för levandefångst, utom för vildsvin och i särskilda fall då larmanordning ska krävas, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda fotsnara som jaktmetod för rödräv och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1014 av Kerstin Lundgren (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kräva att åtgärder vidtas så att enskilda tamdjursägare inte får bära kostnaderna för samhällets beslutade rovdjursförvaltning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av stärkt lokal förankring i viltvårdsdelegation samt inrättande av en viltmyndighet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1036 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av fäbodbruket och behovet av skyddsjakt vid fäbodan och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1037 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur staten kan ta ett större ekonomiskt ansvar för skyddsjakt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1038 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet för en minskad vargstam i Dalarna bör påbörjas skyndsamt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1040 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda allmän jakt på säl och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1087 av Alexandra Anstrell (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad trygghet och säkerhet för den som ansöker om skyddsjakt, utför skyddsjakt eller utför licensjakt genom att se över möjligheten att få sina personliga uppgifter belagda med en frivillig sekretess och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1300 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över placering av en ny viltmyndighet till norra Värmland och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1304 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa skottpengar för sälavskjutning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1305 av Runar Filper (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa skottpengar på skarv och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1369 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utökning av effektiva metoder mot skarv såsom oljering och prickning av ägg och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att införa licensjakt på skarv och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förvaltningen av skarv måste ske i bättre samverkan mellan länsstyrelser och Havs- och vattenmyndigheten för att den ska vara likvärdig i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ersättning för att öka incitamenten att jaga skarv och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa licensjakt på vikare och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för sälavskjutning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1395 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i möjligaste mån verka för att vargen inte etablerar sig i nya områden och att områden som var vargfria år 2015 ska bli vargfria igen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1396 av Mattias Eriksson Falk m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddsjakt och ersättning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas beslutsamässighet där beslut om skydds- och licensjakt måste kunna verkställas redan i viltförvaltningsdelegationen och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas sammansättning, som måste återgå till den ursprungliga, där balansen mellan politiken, olika intressen, myndigheter m.fl. speglas bättre än i den nu gällande sammansättningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig förvaltning av älgstammen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad förvaltning av klövvilt och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera viltförvaltningens arbete i syfte att säkerställa att det fungerar på ett effektivt sätt genom samförvaltning och ett ökat regionalt inflytande och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyddsjakt på trana, svan och vitkindad gås och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa jakttid på korp och morkulla och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få tillbaka den tidigare jakttiden på morkulla och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om oljering och prickning av skarvägg och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa licensjakt på knubbsäl och vikare och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för sälavskjutning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska Jägarförbundet ska ges jakt- och viltvårdsuppdraget åter för att fortsatt sköta delar av jakten och viltvården och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelsen ska definiera vad som kan anses utgöra stor påvisad skada av vilt och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samma rätt till jakt och fiske för alla bofasta och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten i översynen av rennäringslagen ska vara att alla svenska medborgare ska ha samma tillgång till vårt gemensamma land, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur det kan säkerställas att Sverige även framgent har god tillgänglighet på jaktskyttebanor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för flexibilitet avseende ammunition och att inga förbud mot befintliga ammunitionstyper ska införas förrän alternativ med likvärdig prestanda och kostnad finns, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1454 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten i översynen av rennäringslagen ska vara att alla svenska medborgare ska ha samma tillgång till vårt gemensamma land och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1565 av Daniel Bäckström (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp tillämpningen och vidta åtgärder som säkerställer att älgförvaltningen sker i enlighet med beslutets intentioner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:1566 av Daniel Bäckström (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt vidta åtgärder i enlighet med riksdagens beslutade tillkännagivanden om att införa regionala förvaltningsplaner och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1591 av Ewa Pihl Krabbe och Per-Arne Håkansson (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över villkoren för att erhålla ersättning för rovdjursavvisande stängsel (RAS) så att de utökas till att gälla alla sorters betesmarker och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över villkoren för att erhålla ersättning för rovdjursavvisande stängsel (RAS) så att de utökas till att gälla alla inhägnade tamdjur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att räkna upp schablonbidraget till en rimligare nivå kopplad till material och arbetskostnad och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att räkna upp potten med viltskademedlen för att täcka djurhållares behov av att skydda sina besättningar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1611 av Anne-Li Sjölund och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en begränsning gällande jakt på högdräktiga älgkor och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1615 av Anders Karlsson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge ökad möjlighet till licensjakt i tamdjurstäta län och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att perioden för licensjakt på varg ska sammanfalla med tiden för älgjakt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1808 av Patrik Lundqvist m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera förutsättningarna för storleken på ersättningen för rovdjursstängsel och underhåll på densamma och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1900 av Anders Ådahl (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa vildsvin i den svenska naturen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1979 av Ann-Sofie Alm (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska vargstammen ska minska och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1994 av Erik Ottoson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att vidta de åtgärder som krävs för att vargstammens storlek även ska tillämpas av ansvariga myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att vidta åtgärder för att de län som är särskilt hårt drabbade av koncentrerade vargstammar ska få en ökad möjlighet till licensjakt i syfte att begränsa vargskadorna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ta initiativ till att länsstyrelserna får i uppdrag att besluta om skyddsjakt på oskygga vargindivider i syfte att minska framtida skador från varg och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1995 av Erik Ottoson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att inrätta en ny viltmyndighet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:1997 av Erik Ottoson (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur viltfällor ska kunna märkas endast med Naturvårdsverkets jägar-id för att tillgodose kravet på kontaktuppgifter till ansvarig fångstman och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2018 av Lars Johnsson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över förutsättningarna för ett Skåne fritt från varg och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2027 av Mats Green (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga dels att maximera det lokala självbestämmandet genom att låta viltförvaltningsdelegationerna utgöra den högsta beslutande nivån för samtlig viltförvaltning, dels att återgå till den tidigare ordningen vad gäller viltförvaltningsdelegationernas sammansättning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2043 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att vidta åtgärder för att få ned skarvbestånden på en rimlig nivå där det inte hotar friluftsliv och möjlighet att driva verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2082 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska överväga att instruera myndigheter i regleringsbrev att vidta nödvändiga åtgärder för att vargstammen ska minska i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2117 av Lars Beckman och Crister Carlsson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att stärka markägarnas rättigheter i förhållande till rennäringen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2231 av Johanna Rantsi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvarsfullt hantera vildsvinsstammen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2252 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta bekämpningen av skarv vid Rudsjön, Gävle kommun, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2267 av Mattias Eriksson Falk och Roger Hedlund (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för åtgärder mot skarv och andra skadefåglar och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2333 av Mattias Ottosson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av skarvstammen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av sälstammen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2398 av Viktor Wärnick (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om problematiken med skarvens utbredning och om att överväga att tillåta allmän jakt på fågeln, i kombination med andra åtgärder för att få bukt med problemen, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2469 av Anne-Li Sjölund m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta adekvata och direkta beslut och åtgärder för att komma till rätta med de problem skarven utgör och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2486 av Stina Larsson m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att minska skadorna från säl och skarv och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2544 av Marie Nicholson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda om landets länsstyrelser bör fortsätta sätta egna miniminivåer vid licensjakt på rovdjur och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2610 av Crister Carlsson och Malin Höglund (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över och förändra systemet för att säkerställa en långsiktigt livskraftig älgstam och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2655 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utdelade medel ur Viltvårdsfonden endast ska kunna användas för jakt- och viltvårdsfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2659 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över om lagen och straffskalan behöver ses över och justeras, då även vargen inte längre kan klassas som ett hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt vilt utan bör bedömas i lagstiftningen som övriga viltarter som jagas på licens, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2672 av Ann-Sofie Lifvenhage och Alexandra Anstrell (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att överväga en översyn av ersättningen till de som arbetar med det viktiga eftersöket på skadade djur och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2715 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge länsstyrelserna i uppdrag att på egen hand besluta om licensjakt på varg efter beslut om gynnsam bevarandestatus och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2758 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utreda förutsättningarna för att tillåta skyddsjakt på varg omgående efter första angreppet på hundar eller tamboskap och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2801 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra 28 § jaktlagen så att det ges större möjlighet att skydda sig mot vargangrepp och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2809 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att återställa hanteringen och regelverket runt det allmänna uppdraget, såsom regelverket var utformat innan den socialdemokratiska regeringen 2021 ändrade detta, och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2816 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att motsätta mot försök till begränsningar av eller blyförbud från EU och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2828 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förlägga den nya viltmyndigheten till Skaraborg och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2912 av Ann-Sofie Lifvenhage och Anna af Sillén (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att vidta åtgärder för att få ned skarvbestånden på en rimlig nivå som inte hotar friluftsliv och möjlighet att driva verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2916 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utreda tillståndsplikten för vildsvinsfällor i syfte att fler ska kunna bygga och använda vildsvinsfällor utan att behöva ansöka om tillstånd om man uppfyllt Naturvårdsverkets minimikrav på hur en fälla ska utformas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Naturvårdsverket i uppgift att förtydliga minimikraven för vildsvinsfällor och att det utformas på ett sådant sätt att fler ska kunna bygga sina egna fällor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att godkänna fler fällor av dem som i dag är godkända i EU, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2024/25:2930 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att Sverige inte ska införa ytterligare restriktioner vad gäller bly i ammunitionen för jakt och skytte och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2953 av Helena Lindahl m.fl. (C):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör fatta beslut om en moderniserad jaktlagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2978 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över nya åtgärder för att få till stånd en effektiv bekämpning av skarvbeståndet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda möjligheten att öka jakten på säl och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3037 av Daniel Helldén m.fl. (MP):

95. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nuvarande jaktregler som är inriktade på säl i närheten av fiskeredskap bör kvarstå och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3045 av Emma Nohrén m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla jakt- och viltförvaltningen till att bli ekosystembaserad viltförvaltning och att den ekosystembaserade förvaltningen ska genomsyra hela viltpolitiken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slå vakt om jaktetiken och vara mycket restriktiv med att tillåta skyddsjakt utanför ordinarie jakttider och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slå vakt om jaktetiken och inte öppna upp för motordrivna fordon, inklusive drönare, vid jakt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3071 av Emma Nohrén m.fl. (MP):

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en förändrad ersättningsmodell för rovdjursrivna djur för att bättre spegla det faktiska intäktsbortfall som lantbrukaren får inklusive variation i intäkter och veterinärkostnader och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka forskningen om rovdjursavvisande stängsel och andra åtgärder som kan skydda tamboskap mot rovdjursattacker och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3108 av Anna-Caren Säterberg m.fl. (S):

59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samförvaltning av alla vilda klövdjur och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jägare och markägare bör vara representerade i lika antal samt att det bör utses en oberoende ordförande i ÄFO och ÄFG och tillkännager detta för regeringen.
61. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff vid medveten överskjutning av tilldelat vilt och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut om skyddsjakt efter varg måste effektiviseras exempelvis när husdjur eller tamboskap är hotade, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska vildsvinsstammen och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en effektiv förvaltning av skarv med exempelvis licensjakt på skarv och oljering av skarvägg i syfte att kraftigt minska skarvpopulationen och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3154 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa licensjakt på skarv och om att påverka i EU för att möjliggöra allmän jakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa äggbehandling i större utsträckning för att minska bestånd av skarv i Stockholms skärgård och i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.